

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ**

Δήμος Δυτικής Αχαιΐας

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:

(Α.Μ.7484) ΓΟΥΝΑΡΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

(Α.Μ. 7573) ΖΑΦΕΙΡΗ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΦΑΖΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

**ΠΑΤΡΑ
ΔΕΚΕΜΒΙΟΣ 2011**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5 -
-----------------------	------------

1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΕ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.	7 -
--	------------

1.1. Θεωρητική Προσέγγιση	7
---------------------------------	---

1.2. Αρχές Συγκρότησης	7
------------------------------	---

1.3. Οι Λειτουργίες Της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	8
---	---

1.3.1. Οι Οικονομικές Λειτουργίες	8
---	---

1.3.2. Παροχή Τοπικών Δημόσιων Αγαθών από Την Τοπική Αυτοδιοίκηση	9
---	---

1.3.3 Οικονομική Ανεξαρτησία	10
------------------------------------	----

1.4. Ιστορική Αναδρομή	11
------------------------------	----

2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ---	12 -
--	-------------

3. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ	15 -
---	-------------

3.1 Δομή της Αυτοδιοίκησης	15
----------------------------------	----

3.2 Στόχοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	15
--	----

3.3 Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	16
---	----

3.4 Έσοδα δήμων και κοινοτήτων	16
--------------------------------------	----

3.5 Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	17
--	----

3.6 Το πρόγραμμα Καλλικράτης	17
------------------------------------	----

3.7 Αναδιοργάνωση της Περιφερειακής αποκέντρωσης και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης με την σύσταση για πρώτη φορά άμεσα αιρετών Περιφερειών.	19
--	----

3.8 Αποκεντρωμένη Διοίκηση	21
----------------------------------	----

3.8.1 Περιφέρειες	21
-------------------------	----

3.9 Οι αρμοδιότητες της τοπικής Αυτοδιοίκησης	22
---	----

3.9.1 Τομέας Ανάπτυξης:	22
-------------------------------	----

3.9.2 Τομέας Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος:	22
---	----

3.9.3 Τομέας Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης λειτουργίας των Πόλεων:	22
--	----

3.9.4 Τομέας Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης:	22
---	----

3.9.5 Τομέας Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού:	23
---	----

3.10 Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	23
--	----

3.11 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	- 24 -
--	--------

3.12 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	- 25 -
--	--------

4. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

4.1 Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	- 26 -
---------------------------------	--------

4.2 Ο Δήμος Δυτικής Αχαΐας	- 28 -
----------------------------	--------

4.2.1 Ιστορικά Στοιχεία	- 28 -
-------------------------	--------

4.2.2 Δημοτική Ενότητα - Πρώην Καποδιστριακός Δήμος ΔΥΜΗΣ	- 31 -
---	--------

4.2.2.1 Δημοτική Ενότητα Λαρισσού	- 32 -
-----------------------------------	--------

4.2.2.2 Δημοτική Ενότητα Μόβρης	- 32 -
---------------------------------	--------

4.2.2.3 Δημοτική Ενότητα - Πρώην Καποδιστριακός Δήμος ΩΛΕΝΙΑΣ	- 33 -
---	--------

4.3. Διάρθρωση του Δήμου Δυτικής Αχαΐας	- 33 -
---	--------

4.3.1 Οργανόγραμμα και Αρμοδιότητες	- 33 -
-------------------------------------	--------

4.3.2 Αρμοδιότητες	- 37 -
--------------------	--------

4.3.2.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ	- 38 -
--	--------

4.3.2.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ	- 38 -
---	--------

4.3.2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ	- 39 -
---	--------

4.3.2.4 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	- 39 -
--	--------

4.3.2.5 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕ/ΟΥ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	- 39 -
---	--------

4.3.2.6 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ - ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	- 39 -
---	--------

5. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

5.1 Ισολογισμοί Χρήσεων	- 41 -
-------------------------	--------

5.2. Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσεων	- 42 -
--	--------

5.3. Ανάλυση Διάρθρωσης Ισολογισμών	- 44 -
-------------------------------------	--------

5.3.1 Ενεργητικό Κεφάλαιο	- 44 -
---------------------------	--------

5.3.2. Διάρθρωση Ενεργητικού Κεφαλαίου	- 46 -
--	--------

5.3.3. Παθητικό Κεφάλαιο	- 49 -
--------------------------	--------

5.3.4. Διάρθρωση Παθητικού Κεφαλαίου	- 50 -
--------------------------------------	--------

5.4 Συνοπτική Ανάλυση Τάσεων – Διαγραμματική Παρουσίαση	- 52 -
---	--------

5.4.1. Ανάλυση Ρευστότητας	- 52 -
----------------------------	--------

5.4.1.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες	- 52 -
----------------------------------	--------

i. ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	- 52 -
--------------------------------	--------

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	- 53 -
---------------------------------	--------

iii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	- 53 -
------------------------------------	--------

5.4.1.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης	- 53 -
----------------------------------	--------

5.4.2 Ανάλυση Δεικτών Δραστηριότητας	- 54 -
--------------------------------------	--------

5.4.2.1 Τι εκφράζουν οι Δείκτες	- 54 -
---------------------------------	--------

i. ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	- 54 -
--	--------

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧ/ΤΑΣ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ -----	55 -
iii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ -----	55 -
iv. ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ -----	55 -
v. ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ -----	56 -
vi. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ -----	56 -
vii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ -----	56 -
5.4.2.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης -----	56 -
5.4.3. Ανάλυση Αποδοτικότητας -----	57 -
5.4.3.1 Τι εκφράζουν οι Δείκτες -----	58 -
i. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ -----	58 -
ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ -----	58 -
iii. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ -----	58 -
5.4.3.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης -----	58 -
5.4.4. Ανάλυση Δεικτών Δομής Κεφαλαίων -----	59 -
5.4.4.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες -----	59 -
i. ΔΕΙΚΤΗΣ ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗΣ -----	59 -
ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ α,β -----	60 -
5.4.4.2. Ανάλυση Δήμου Δύμης -----	60 -
5.4.5.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες -----	61 -
5.4.5.2. Ανάλυση Δήμου Δύμης -----	61 -
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ -----	65 -
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -----	67 -
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -----	67 -
Ισολογισμοί Δήμου ετών 2006 – 2010 -----	67 -
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -----	78 -

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια έχει σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην προσπάθεια να προσαρμοστεί στα δεδομένα της τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ε.Ε. και ειδικότερα στις εξελιγμένες μορφές τοπικής Αυτοδιοίκησης των μεγάλων χωρών της σε αρμοδιότητες, λειτουργίες και με οικονομική ανεξαρτησία.

Μέτρα τα οποία οδηγούν στην ανάπτυξη ενός ισχυρού θεσμού τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι καταρχήν η θεσμοθέτηση των περιφερειών, νομαρχιών και ισχυρών Δήμων και κοινοτήτων με σημαντική εξέλιξη το νομοσχέδιο 2539/97 γνωστό ως πρόγραμμα « I. Καποδίστριας» , με την συνένωση των μικρών δήμων και κοινοτήτων που είχε ως αποτέλεσμα πριν το 2539/97 η Ελλάδα να έχει 54 νομαρχίες και 5922 δήμους και κοινότητες και μετά το 2539/97 να υπάρχουν 50 νομαρχίες και 1034 δήμοι και κοινότητες.

Αποτέλεσμα αυτών των νομοσχεδίων είναι η ισχυροποίηση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω του μεγαλύτερου μεγέθους των δήμων και των κοινοτήτων και την εισχώρηση περισσότερων κεφαλαίων στην τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και όσο ήταν δυνατόν με τις συγκεκριμένες διατάξεις την προσαρμογή την Ελληνικής τοπικής Αυτοδιοίκησης στα δεδομένα και οδηγίες της Ε.Ε..

Μετά το πέρας μιας δεκαετίας και πλέον του 2539/97 διαπιστώθηκε ότι και το ήδη υπάρχον καθεστώς στην τοπική Αυτοδιοίκηση δεν επαρκεί για την άριστη λειτουργία της με αποτέλεσμα η Κεντρική Διοίκηση και οι επιμέρους αρμόδιοι δηλαδή οι διοικήσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης να προσανατολίζονται στην δημιουργία νέων διαφοροποιήσεων, με κύρια μέριμνα την ισχυροποίηση του θεσμού της τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κύρια έκφραση αυτής της άποψης είναι το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», και ακριβέστερα η **Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης**, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους.

Όσον αφορά στα οικονομικά της τοπικής Αυτοδιοίκησης και ειδικότερα της πρωτοβάθμιας, λόγω των λιγότερων σχετικά αρμοδιοτήτων της δευτεροβάθμιας , όπως διαπιστώνουμε και στα επόμενα κεφάλαια υπάρχουν προβλήματα στην λειτουργία τους. Το πρώτο από τα δύο σημεία αναφοράς όσο αφορά την κακή διαχείριση των οικονομικών τους λειτουργιών, οι εξηγήσεις που δίνονται είναι μη ηθελημένη ανικανότητα των διοικούντων γι'αυτή την διαχείριση και να διαθέτουν άγνοια του θέματος ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στο πρόβλημα και φυσικά είναι η ηθελημένη κακή διαχείριση και η απόκρυψη αυτής της κακής διαχείρισης μέσω των αποτελεσμάτων, που αποβλέπει μέσω κάποιων ατασθαλιών στην ικανοποίηση προσωπικών οικονομικών αναγκών- συμφερόντων των εμπλεκομένων με την διοίκηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, φαινόμενο που συμβαίνει πολύ συχνά στην χώρα μας λόγω της μη απόρριψης της πελατειακής σχέσης που ακόμη υπάρχει.

Το δεύτερο σημείο αναφοράς που δημιουργεί τις ελλείψεις στην οικονομική λειτουργία των τοπικών Αυτοδιοικήσεων είναι η απουσία ικανοποιητικών ποσοτήτων

εσόδων τέτοιες ώστε να μπορέσουν να καλύψουν τις δαπάνες και τα λειτουργικά έξοδα και να αποφέρουν την ικανή αποτελεσματικότητα στις λειτουργίες των τοπικών αυτοδιοικήσεων. Γι' αυτό το λόγο και οι διοικήσεις κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης αναζητούν ένα ικανό μοντέλο τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν.

Κατανομή αρμοδιοτήτων καθώς και διάσπαση δομής σε επιμέρους τμήματα, προκειμένου να λειτουργήσει εύρυθμα ένας οργανισμός είτε είναι οικονομικός είτε όχι, παρατηρείται παντού. Ακόμα και η πιο μικρή επιχείρηση έχει για παράδειγμα ξεχωριστό τμήμα λογιστηρίου, το οποίο πραγματεύεται οτιδήποτε έχει να κάνει με τιμολόγια, διαδικασίες πληρωμής προσωπικού κτλ, όπως επίσης μπορεί να έχει και τμήμα πωλήσεων, το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη καθώς και τον απολογισμό των πωλήσεων της επιχείρησης. Απόρροια των παραπάνω είναι ότι όλα τα τμήματα μιας επιχείρησης έχουν σαν στόχο τους την καλή και υγιή λειτουργία της επιχείρησης καθώς και την ανάπτυξη της.

Το ίδιο συμβαίνει και σε ένα κράτος. Προκειμένου να λειτουργήσει ομαλά και όχι εις βάρος των πολιτών είναι διασπασμένο σε επιμέρους τμήματα με συγκεκριμένες αρμοδιότητες που το καθένα από αυτά έχουν στόχο την ευημερία του κράτους και των πολιτών που ζουν σε αυτό, όπως επίσης και την ανάπτυξη του τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό κάνοντάς το ανταγωνιστικό.

Οι ΟΤΑ είναι ένα από αυτά τα επιμέρους τμήματα στα οποία είναι κατανεμημένες οι αρμοδιότητες. Χωρίζονται σε δύο κατηγορίες σε πρωτοβάθμιους (δήμοι) και δευτεροβάθμιους (περιφέρειες). Ο δήμος Δυμαίων, όπως ονομάζεται σήμερα ύστερα από το Σχέδιο Καλλικράτη, είναι η συνένωση 4 προϋπαρχόντων δήμων και έχει έδρα την Κ. Αχαΐα .

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εκτενής αναφορά στο τι είναι και το πως λειτουργούν οι ΟΤΑ τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, και συγκεκριμένα η διοίκηση και η οργάνωση του δήμου Δυμαίων καθώς και η χρηματοοικονομική ανάλυση αυτού βάσει των οικονομικών καταστάσεων των τελευταίων πέντε ετών (2006-2010). Χρήζει ιδιαίτερου ενδιαφέροντος η ανάλυση εκ των έσω των αρμοδιοτήτων του δημάρχου και των υπόλοιπων αιρετών όπως και η ανάλυση των αρμοδιοτήτων των λοιπών γραφείων του δήμου. Είναι αξιοσημείωτα τα αποτελέσματα τα οποία αναλύονται και παρουσιάζονται για το λόγο ότι μέσα στην οικονομική περίοδο την οποία εξετάζουμε υπάρχουν δύο απρόοπτα αλλά ταυτόχρονα σημαντικά γεγονότα τα οποία φαίνεται πως επηρεάζουν την διαχείριση και κατά συνέπεια τα οικονομικά αποτελέσματα αυτής. Το ένα είναι η οικονομική κρίση του 2008 και το άλλο είναι ο σεισμός των 6.1 ρίχτερ, το ίδιο έτος, ο οποίος εκ των πραγμάτων άλλαξε κατά πολύ τις οικονομικές καταστάσεις του δήμου Δυμαίων.

1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ – Ο ρόλος της σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

1.1. Θεωρητική Προσέγγιση

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συντομότερα ΟΤΑ, ονομάζονται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που το καθένα έχει συσταθεί σε συγκεκριμένο έδαφος της Ελλάδας και έχει ως σκοπό τη διοίκηση των τοπικών ζητημάτων, τα δε όργανά του εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία.

Εμμέσως ο όρος εμπεριέχει και γεωγραφική / δημογραφική σημασία, υπό την έννοια ότι κάθε ΟΤΑ έχει καθορισμένη έκταση, έδρα και συγκεκριμένο πληθυσμό.

1.2. Αρχές Συγκρότησης

Βάσει της τρέχουσας διοικητικής διαίρεσης, οποιοδήποτε σημείο της ελληνικής επικράτειας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους) υπάγεται ταυτόχρονα στη δικαιοδοσία δύο ΟΤΑ: ενός πρωτοβάθμιου που ονομάζεται δήμος κι ενός δευτεροβάθμιου που ονομάζεται περιφέρεια. Οι βασικές αρχές συγκρότησης και λειτουργίας των ΟΤΑ τίθενται από το Σύνταγμα, σύμφωνα με το οποίο:

- § Η δημόσια διοίκηση οργανώνεται βάσει του αποκεντρωτικού συστήματος.
- § Οι ΟΤΑ είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων - μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ ΟΤΑ και κεντρικής διοίκησης, συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Επίσης, η κεντρική διοίκηση μπορεί να αναθέσει στους ΟΤΑ και δικές της αρμοδιότητες.
- § Οι ΟΤΑ χαίρουν διοικητικής - οικονομικής αυτοτέλειας και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία.
- § Η εποπτεία του κράτους στους ΟΤΑ περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους. Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες.

Ο ορισμός τού τι αποτελεί «τοπική υπόθεση», καθώς και του πώς οι σχετικές αρμοδιότητες κατανέμονται ανάμεσα σε πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους ΟΤΑ, γίνεται βάσει νόμου.

Η γενικότερη φιλοσοφία στην οποία στηρίζεται η διαχρονική λειτουργία των ΟΤΑ, είναι ότι ο δήμος είναι αρμόδιος για τα στενά τοπικά ζητήματα και η περιφέρεια για τα ευρύτερα. Για παράδειγμα, η συντήρηση των τοπικών δρόμων ή η έκδοση άδειας λειτουργίας των συνεργείων αυτοκινήτων είναι ευθύνες του δήμου, όμως η συντήρηση του οδικού δικτύου που συνδέει τους δήμους ή η έκδοση πιστοποιητικών καταλληλότητας για βιομηχανίες ανήκουν στην αρμοδιότητα της

περιφέρειας. Η εμπειρία μας διδάσκει ότι ο διαχωρισμός είναι πολύπλοκος, λόγω της πολυνομίας που συχνά οδηγεί σε αντικρουόμενες διατάξεις.

1.3. Οι Λειτουργίες Της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.3.1. Οι Οικονομικές Λειτουργίες

Οι οικονομικές λειτουργίες του σύγχρονου παρεμβατικού κράτους είναι η επίτευξη δίκαιης διανομής του εισοδήματος, η σταθεροποίηση της οικονομίας και η κατανομή των μέσων παραγωγής. Με δεδομένες τις λειτουργίες του κράτους, το ερώτημα που ανακύπτει είναι από πού πρέπει οι λειτουργίες αυτές να ασκούνται ώστε να επιτυγχάνονται καλύτερα οι στόχοι που τίθενται.

(Α) Η Λειτουργία της Διανομής

Τα μέτρα για την αναδιανομή του εισοδήματος λαμβάνονται από την κεντρική Διοίκηση, διαφορετικά οι ενέργειες των ΟΤΑ θα προκαλούσαν αλλαγές στον τόπο εγκατάστασης του κεφαλαίου και των πολιτών και κατά συνέχεια δεν θα έχουν κανένα αποτέλεσμα. Όμως έχει αποδειχθεί, για να ασκήσουν οι ΟΤΑ αναδιανεμητική πολιτική πρέπει να είναι ετερογενείς όσον αφορά το εισόδημα των δημοτών και ομοιογενείς όσο αφορά τη ζήτηση για δημόσια αγαθά.

Συμπερασματικά, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι προσπάθειες για την αναδιανομή του εισοδήματος έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας αν γίνονται από την Κεντρική Διοίκηση. Το γεγονός όμως ότι τα εισοδήματα και οι προτιμήσεις των πολιτών για την παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή σημαίνει ότι υπάρχουν κάποια μικρά περιθώρια για άσκηση από τους ΟΤΑ ανεξάρτητης αναδιανεμητικής πολιτικής.

(Β) Η Λειτουργία της Σταθεροποίησης

Η επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης και σταθερών τιμών δεν μπορεί παρά να αποτελεί αρμοδιότητα της Κεντρικής Διοίκησης. Ο λόγος για τον οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν πρέπει να επιδιώκει τη σταθεροποίηση της οικονομίας δεν είναι μόνον ότι ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί ευκολότερα όταν η σταθεροποιητική πολιτική σχεδιάζεται και ασκείται από την Κεντρική Διοίκηση αλλά και γιατί η χρησιμοποίηση από τους ΟΤΑ μέσων μακροοικονομικής πολιτικής μπορεί να έχει ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

(Γ) Η Λειτουργία της Κατανομής των Μέσων Παραγωγής

Στη λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής περιλαμβάνονται ο εφοδιασμός της κοινωνίας με δημόσια αγαθά και υπηρεσίες, η ρύθμιση των εξωτερικών οικονομιών και επιβαρύνσεων και η διόρθωση των μονοπωλιακών παρεμβολών. Με τον όρο **Δημόσια αγαθά** ορίζουμε τα αγαθά τα οποία από τη στιγμή που παρέχονται σε μία κοινωνία όλα τα μέλη της μπορούν συγχρόνως να τα χρησιμοποιούν χωρίς η κατανάλωση του ενός να μειώνει την κατανάλωση του άλλου. Τα δημόσια αγαθά, σε

αντίθεση με τα ιδιωτικά αγαθά, τα παλαιότερα έτη ήταν αδύνατο να παραχθούν αποτελεσματικά από τον ιδιωτικό τομέα και δεν παρέρχονταν από τον ιδιωτικό τομέα ακόμα και αν μπορούσαν να παραχθούν αποτελεσματικά. Δύο είναι τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα των δημόσιων αγαθών: **α)** η αδυναμία εφαρμογής της αρχής του αποκλεισμού και **β)** η αδιαιρετότητα στην κατανάλωση. Η αδυναμία εφαρμογής της αρχής του αποκλεισμού σημαίνει ότι είναι τεχνικά αδύνατο να αποκλεισθούν από την κατανάλωση των δημόσιων αγαθών όσοι δεν είναι πρόθυμοι να πληρώσουν για να τα αποκτήσουν. Η αδιαιρετότητα στην κατανάλωση, σημαίνει ότι η ίδια φυσική μονάδα ενός αγαθού μπορεί να απολαμβάνεται από πολλά άτομα συγχρόνως. Συνέπεια της ιδιότητας αυτής είναι ότι η κατανάλωση ενός αγαθού μπορεί να αυξηθεί χωρίς ταυτόχρονα να αυξάνει και το κόστος παροχής του. Ορισμένα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες είναι από τη φύση τους τέτοια ώστε τα οφέλη τους διαχέονται σε όλη τη χώρα (π.χ. εθνική άμυνα), ενώ άλλα ωφελούν μόνον ορισμένες περιοχές. Τα αγαθά αυτά ονομάζονται **τοπικά δημόσια αγαθά** και την παροχή τους είναι δυνατό να την αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

1.3.2. Παροχή Τοπικών Δημόσιων Αγαθών από Την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η παροχή από την Τοπική Αυτοδιοίκηση αγαθών και υπηρεσιών με περιορισμένη γεωγραφική διάχυση του οφέλους έχει πολλά και σημαντικά πλεονεκτήματα:

(α) Είναι αντικειμενικά δύσκολο η Κεντρική Διοίκηση να έχει σαφή γνώμη των αναγκών, των προτεραιοτήτων και των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε περιοχής. Αντίθετα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει άμεση γνώση των προβλημάτων που απασχολούν την περιοχή και είναι η μόνη αρμόδια για να τα ιεραρχήσει.

(β) Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων δίνει την ευκαιρία στους πολίτες να συμμετάσχουν σε θέματα που τους αφορούν, ενώ αντίθετα αν η παροχή όλων των αγαθών και υπηρεσιών γινόταν από το κέντρο η συμμετοχή τους αυτή θα περιοριζόταν στο ελάχιστο.

(γ) Η παροχή πολλών αγαθών και υπηρεσιών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση γίνεται φθηνότερα και πολύ πιο αποτελεσματικά, καθώς μειώνεται ο αριθμός των καναλιών διάχυσης αυτών.

(δ) Η διαφορετικότητα των αναγκών των διαφόρων περιοχών προκαλεί μη αποτελεσματική αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος αν εφαρμόζεται το ενιαίο πρότυπο που επιβάλλει η Κεντρική Διοίκηση.

(ε) Η διάρθρωση και η κατανομή των δημόσιων δαπανών, είναι πολύ πιθανό να οφείλεται σε πολιτικές σκοπιμότητες παρά να υπακούει αποκλειστικά σε οικονομικά κριτήρια.

(στ) Η Τοπική Αυτοδιοίκηση χαρακτηρίζεται από μικρότερη αδράνεια στη δοκιμή νέων ιδεών και πειραματισμών από ότι η Κεντρική Διοίκηση ενώ, παράλληλα, το κόστος μιας πιθανής αποτυχίας είναι πολύ μικρότερο.

(ζ) Η μεταβίβαση ουσιαστικών αρμοδιοτήτων από το Κέντρο προς τους ΟΤΑ αποτελεί το σημαντικότερο ίσως μέσο για τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και την

αύξηση της παραγωγικότητας στη δημόσια διοίκηση. Παράλληλα, ελαφρύνεται το έργο της Κεντρικής Διοίκησης, η οποία μπορεί πλέον να επιδοθεί καλύτερα στο επιτελικό της έργο και στη χάραξη στρατηγικής. Τέλος, η αποκέντρωση βοηθάει στο να γίνει περισσότερο κατανοητό το όφελος και το κόστος των δημόσιων προγραμμάτων.

Για τους παραπάνω λόγους θεωρείται ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξασφαλίζει την προσφορά των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών σε περισσότερο υγιή και αποτελεσματική βάση, επιτυγχάνοντας τη μείωση της γραφειοκρατίας, το χαμηλότερο κόστος διαχείρισης και γενικότερα εξασφαλίζοντας καλύτερη κατανομή των χρηματικών πόρων που διαχειρίζεται ο δημόσιος τομέας.

1.3.3 Οικονομική Ανεξαρτησία

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση προκειμένου να αναλάβει με επιτυχία την παροχή τοπικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών θα πρέπει να έχει και τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους. Παράλληλα, για να λειτουργήσει η Τοπική Αποκέντρωση υπεύθυνα και αποτελεσματικά θα πρέπει ένα σημαντικό μέρος των εσόδων της να μην εξαρτάται από την Κεντρική Διοίκηση αλλά να βασίζεται σε δικές της - ανεξάρτητες πηγές εσόδων.

Τα πλεονεκτήματα που μπορεί να υπάρξουν από την εκχώρηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δικών της ανεξάρτητων πηγών εσόδων είναι πολλά.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

(α) Για την αποτελεσματική διαχείριση των ΟΤΑ των τοπικών υποθέσεων οφείλουν να έχουν τη δυνατότητα μακροπρόθεσμου προγραμματισμού των δραστηριοτήτων τους.

(β) Ικανοποιείται το κριτήριο της «υπευθυνότητας», κάνοντας τις τοπικές αρχές ιδιαίτερα προσεκτικές στον καθορισμό του ύψους και της διάρθρωσης των δαπανών.

(γ) Ικανοποιείται το κριτήριο της «αντιληπτικότητας» που σημαίνει ότι οι δημότες αντιλαμβάνονται τη σχέση τοπικών φόρων-τοπικών υπηρεσιών και κατά συνέπεια αυξάνεται η ευαισθησία τους απέναντι στις τοπικές υποθέσεις.

(δ) Σε πολλές χώρες η διαχείριση ορισμένων φόρων είναι αποδοτικότερη και φθηνότερη αν την αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση ενώ, αντίθετα, η Κεντρική Διοίκηση επιβάλλει συχνά περισσότερους φόρους από όσους μπορεί να διαχειρισθεί αποτελεσματικά.

(ε) Τέλος, ένας άλλος λόγος για τον οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να έχει δικά της έσοδα είναι ότι οι δαπάνες της είναι σε μεγάλο βαθμό ανελαστικές. Έτσι, σε περίπτωση που μειθούν οι κρατικές επιχορηγήσεις δεν θα υπάρχει περιθώριο μείωσης των υπηρεσιών της και θα δημιουργηθεί έλλειμμα στον προϋπολογισμό.

Για να αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία οι ΟΤΑ, πρέπει να μελετηθεί ο ιδιαίτερος ρόλος της Κεντρικής Διοίκησης στην απάλειψη των οικονομικών ανισοτήτων που θα υπάρχουν μεταξύ των ΟΤΑ, στην εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών από όλους τους ΟΤΑ και στον όλο συντονισμό της οικονομικής, κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής. Τέλος απαιτείται να υπάρχουν όρια μέσα στα οποία η Κεντρική Διοίκηση μπορεί να παρέμβει στους ΟΤΑ, τα οποία

αν δεν τηρηθούν θα θέσουν σε κίνδυνο όχι μόνο την οικονομική ανεξαρτησία των ΟΤΑ αλλά και αυτή την ίδια την αποκέντρωση.

1.4. Ιστορική Αναδρομή

Η συγκρότηση ενός κράτους βασισμένου στις αρχές της λαϊκής συμμετοχής και της αποκέντρωσης αποτέλεσε διακηρυκτική αρχή της Επανάστασης του 1821. Ο ελληνισμός εξ αρχής βασιζόταν σε μακρά αυτοδιοικητική παράδοση από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, όταν τα τοπικά συμβούλια κι οι δημογέροντες διαχειρίζονταν το μεγαλύτερο μέρος των ζητημάτων της καθημερινής ζωής.

Μετά την απελευθέρωση, οι εξελίξεις της τοπικής διαχείρισης της ελλαδικής περιφέρειας διαφοροποιήθηκαν από τη συνήθη διαδικασία καθώς το Ι΄ Ψήφισμα του Καποδίστρια (1828), το οποίο αποτέλεσε την πρώτη διοικητική διαίρεση της ελεύθερης Ελλάδας, δεν προέβλεπε αυτοδιοικητικούς θεσμούς. Ο συγκεντρωτισμός αυτός εφάπτεται κυρίως στην ανάγκη του κυβερνήτη να ισχυροποιήσει την κεντρική εξουσία καθώς η χώρα βρισκόταν ακόμη σε εμπόλεμη κατάσταση, ενώ μεγάλο μέρος της παλαιάς αυτοδιοικητικής αριστοκρατίας εμφάνιζε φυγόκεντρες τάσεις.

Οι πρώτοι ΟΤΑ, αν και όχι με το σύγχρονό τους χαρακτήρα, συστάθηκαν μετά την εγκαθίδρυση της μοναρχίας. Στα πρώτα δεκατρία χρόνια του Όθωνα, το Βασίλειο της Ελλάδας γνώρισε τρεις βασικές νομοθεσίες:

- § Αντιβασιλείας (1833),
- § Άρμανσπεργκ (1836),
- § Κωλέττη (1845).

Κοινό σημείο όλων ήταν πως υιοθετούσαν μεν μια σχετική αυτοδιοικητική προσέγγιση, αλλά στην πράξη κρατούσαν τα τοπικά δημόσια νομικά πρόσωπα (δήμους, επαρχίες και νομαρχίες) υπό τον ασφυκτικό έλεγχο της κυβέρνησης, η οποία άμεσα ή έμμεσα διόριζε τους επικεφαλής τους. Η λαϊκή συμμετοχή περιοριζόταν στα δημοτικά συμβούλια που κατά κύριο λόγο ήταν εισηγητικά, από τη στιγμή που τα διορισμένα μονοπρόσωπα όργανα συγκέντρωναν τις εκτελεστικές αρμοδιότητες. Επομένως η έννοια των αιρετών ΟΤΑ στη συγκεκριμένη φάση είναι ανακριβής, κάτι που όμως δεν ισχύει και για βαθμίδες της κεντρικής διοίκησης με μερική λαϊκή συμμετοχή. Στο ίδιο πνεύμα κινήθηκαν αργότερα και οι μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης Θεοτόκη (1899) και Μαυρομιχάλη (1909).

Το σημείο – τομή στα αυτοδιοικητικά πράγματα ήταν ο νόμος **ΔΝΖ 1912** του Ελευθερίου Βενιζέλου που παραχωρούσε πλήρη αυτοδιοίκηση στους δήμους (αστικές περιοχές ή πρωτεύουσες νομών) και τις κοινότητες (αγροτικές περιοχές). Αν και δεν έπραξε κάτι αντίστοιχο στις νομαρχίες, τις οποίες διατήρησε υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης, μπορούμε να πούμε ότι ο συγκεκριμένος νόμος αποτέλεσε την απαρχή των σύγχρονων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Το μοντέλο που εισήγαγε ο Ε. Βενιζέλος μεταβλήθηκε αρκετές φορές, κυρίως λόγω της ταραχώδους πολιτικής ιστορία της χώρας, αλλά η βασική φιλοσοφία του παρέμεινε αναλλοίωτη έως τη δεκαετία του '90.

Η επόμενη μεγάλη αλλαγή επήλθε με το νόμο 2218/1994 της κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος καθιέρωνε την αιρετή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση:

Αρχής γενομένης απ' τις τοπικές εκλογές εκείνου του έτους, τα όργανα διοίκησης των νομαρχιών εκλέγονταν με άμεση ψηφοφορία, τα δε νομικά τους πρόσωπα μετατρέπονταν σε δευτεροβάθμιους ΟΤΑ.

Ακολούθησε λίγα χρόνια αργότερα ο Καποδίστριας της κυβέρνησης Σημίτη (Ν.2539/1997), ο οποίος μετέβαλε τα διοικητικά όρια των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ μέσω συνενώσεων, αφήνοντας όμως ανέπαφο το θεσμικό χαρακτήρα τους.

Η σημερινή μορφή των ΟΤΑ είναι αποτέλεσμα του Καλλικράτη (κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου, Ν.3852/2010), ο οποίος συνενώνει ακόμα περισσότερο τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και καταργεί τις νομαρχίες, αντικαθιστώντας τις ως δευτεροβάθμιους ΟΤΑ από τις περιφέρειες. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι τελευταίες υπήρχαν και προ Καλλικράτη, δεν αποτελούσαν όμως ΟΤΑ.

2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η πολυπλοκότητα και η πολυμορφία της ευρωπαϊκής Τ.Α. δημιουργεί ένα τεράστιο πολύχρωμο και καθ' όλα ελκυστικό μωσαϊκό. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές στον τρόπο με τον οποίο έχει γίνει στην πράξη η διοικητική διάρθρωση των διαφόρων χωρών και αυτή παρουσιάζεται συνοπτικά παρακάτω:

Χώρα	Ο.Τ.Α			Μέσο μέγεθος δήμων (σε κατοίκους)
	Τριτοβάθμιοι	Δευτεροβάθμιοι	Πρωτοβάθμιοι	
ΑΥΣΤΡΙΑ	–	9 ομόσπονδα κρατίδια	2.357 δήμοι	<5.000
ΒΕΛΓΙΟ	–	10 επαρχίες	589 δήμοι	17.910
ΓΑΛΛΙΑ	26 περ/ρειες	100 νομοί	36.683 δήμοι	1.720
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	16 κρατίδια	323 επαρχίες	12.196 δήμοι	6.690
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	–	–	264 δήμοι	
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	Πολύπλοκη δομή όπου σε κάθε περιοχή οι βαθμίδες Τ.Α. διαφέρουν			
ΔΑΝΙΑ	–	5 περιφέρειες	98 δήμοι	>30.000
ΙΣΠΑΝΙΑ	17 κοινότητες	50 επαρχίες	8.111 δήμοι	5.430
ΕΣΘΟΝΙΑ	–	–	227 δήμοι	5.930
ΙΤΑΛΙΑ	20 περ/ρειες	103 επαρχίες	8.101 δήμοι	7.270

ΙΡΛΑΝΔΙΑ	–	8 περιφέρειες	114 δήμοι	37.100
ΚΥΠΡΟΣ	–	–	33 δήμοι & 491 κοινότητες	<10.000
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	–	–	48 περιοχές	56.570
ΛΕΤΟΝΙΑ	–	26 περιοχές	527 δήμοι	
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	–	12 επαρχίες	443 δήμοι	36.890
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	–	3 περιοχές	116 δήμοι	4.080
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	–	19 κομητείες	3.175 δήμοι	3.170
ΠΟΛΩΝΙΑ	16 περιφέρειες	314 κομητείες	2.478 δήμοι	15.390
ΜΑΛΤΑ	–	–	68 ΟΤΑ	5.970
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	–	42 διαμερίσματα	3.173 δήμοι	6.800
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	–	–	308 δήμοι	34.380
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	–	8 περιφέρειες	2.891 δήμοι	1.870
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	–	–	210 δήμοι	9.560
ΣΟΥΗΔΙΑ	–	20 κομητείες	290 δήμοι	31.310
ΤΣΕΧΙΑ	–	14 περιφέρειες	6.249 δήμοι	1.640
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	–	–	416 δήμοι	12.660

Σε πολλές από τις παραπάνω χώρες στο πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης έχουν προχωρήσει σε διαχωρισμούς μεταξύ αστικών και αγροτικών Ο.Τ.Α. (Κύπρος, Εσθονία, Λετονία). Κάποιοι Ο.Τ.Α. χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερο καθεστώς και επομένως αποτελούν τμήμα του πρώτου και δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σε μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες, όπως Ισπανία, Γαλλία, Πολωνία, ο δεύτερος βαθμός έχει μεσολαβητικό χαρακτήρα, ενώ σε μικρότερες χώρες ανώτερο γεωγραφικό επίπεδο. Τον τρίτο βαθμό τον βρίσκουμε σε ομόσπονδα κράτη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο) ή σε κράτη με ενιαία συνταγματική οργάνωση, αλλά «περιφερόμενα» με τάσεις οργάνωσης, όπως αυτή των ομοσπονδιακών (Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Πολωνία). Στα κράτη αυτά έχουν παραχωρηθεί στις περιφέρειες και νομοθετικές αρμοδιότητες και εξουσίες.

Στη χώρα μας από τη δύσκολη πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης ο ρόλος του εθνικού κράτους πορεύεται σε νέα αναδιάταξη και επιχειρείται να γίνει πιο επιτελικός, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται ο αναπτυξιακός και προγραμματικός ρόλος της Αυτοδιοίκησης. Έτσι λοιπόν, στις συζητήσεις που γίνονται για τις μεταρρυθμίσεις

σχετικά με το πώς θα διαμορφωθεί η όλη δομή στη Τοπική Αυτοδιοίκηση, όλες οι τάσεις συγκλίνουν στον περιορισμό του αριθμού των Πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. με ταυτόχρονη ενδυνάμωση του ρόλου της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Αυτό σημαίνει πως, επιτέλους, η Τοπική Αυτοδιοίκηση γίνεται συμμετοχος και συνδιαχειριστής στους σχεδιασμούς και εφαρμογές Ευρωπαϊκών προγραμμάτων που την αφορούν (ανάπτυξη, απασχόληση, περιβάλλον, κοινωνικές υπηρεσίες κ.α.).

Σύμφωνα με το σύνταγμα της χώρας μας (άρθρο 102) προβλέπονται δύο βαθμοί αυτοδιοίκησης, χωρίς να κατονομάζονται, όπως στο παλαιότερο σε δήμους και σε κοινότητες. Το άρθρο 101 του Συντάγματος κατοχυρώνει το αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης. Ταυτόχρονα, πάντα κατά το σύνταγμα η Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση μπορεί να συγκροτηθεί σε οποιαδήποτε διοικητική διαίρεση ψηλότερη από την Πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση (επαρχία, νομαρχία, περιφέρεια). Η χώρα μας, ως κράτος, πρέπει να έχει τρία επίπεδα διοίκησης, από τα κάτω προς επάνω:

1ο επίπεδο: Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ (Δήμοι).

2ο επίπεδο: Περιφερειακή διοίκηση

3ο επίπεδο: Το Επιτελικό Κράτος ως Κεντρική Διοίκηση

Όπως προκύπτει η πολυμορφία της ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιβάλλει και μία αντίστοιχη πολυχρωμία στις λύσεις που έχουν προταθεί και εφαρμόζονται στα διαφορετικά κράτη-μέλη της Ε.Ε. Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι δεν υπάρχει μία λύση συνταγή. Ανάλογα με τις εθνικές, ιστορικές, πολιτικές, αλλά και κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες έχει διαμορφωθεί η Τ.Α. της κάθε χώρας και σε αυτό το πλαίσιο αναζητεί τις ιδανικότερες λύσεις. Σχετικά με την ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση, παρατηρούμε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η ελληνική Τ.Α. βρίσκεται αρκετά μπροστά από πολλά κράτη-μέλη της ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η ύπαρξη για παράδειγμα μίας Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ), στην οποία συμμετέχουν αυτοδιοικητικές παρατάξεις απ' όλο το πολιτικό φάσμα και το σύνολο των δήμων και των κοινοτήτων ανεξαρτήτως μεγέθους, γεωμορφολογικών ή άλλων χαρακτηριστικών, είναι μία κατάκτηση ιδιαίτερα σημαντική.

3. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία χρόνια προσπαθούν να συγκλίνουν στις λειτουργίες τους.

Σύμφωνα λοιπόν με την Λευκή Βίβλο (White Paper) οι βαθμοί διοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να είναι πολύ διακριτοί μεταξύ τους και να είναι ξεκάθαρο μεταξύ των πολιτών της, που αρχίζουν οι αρμοδιότητες του ενός και που τελειώνουν οι αρμοδιότητες του άλλου βαθμού.

Μετά από έρευνες ετών, η Πολιτική Επιτροπή του CEMR (Council of European Municipalities and Regions) κατέληξε ότι οι βαθμοί θα πρέπει να γίνουν τέσσερις για όλες τις χώρες της Κοινότητας τα επόμενα χρόνια οι εξής:

- (1) Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και άλλα όργανα κοινότητας: Θα παίρνουν τις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή των πολιτών στις γενικότερες κατευθύνσεις που ορίζει η Ένωση.
- (2) Εθνικό Κοινοβούλιο: Με ρόλο διαρκώς συρρικνούμενο θα αποφασίζει στις κατευθύνσεις που ορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση την επί μέρους Εθνική πολιτική.
- (3) Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση: Θα ασχολείται με τα θέματα που αφορούν μεγάλες περιφέρειες της κάθε χώρας. Θα διεκδικούν πόρους κατ' ευθείαν από τα όργανα κοινότητας καθώς η Ε.Ε θα επιλέγει τις αιρετές περιφερειακές αρχές ως ισότιμους ετέρους στη διαμόρφωση περιφερειακών πολιτικών.
- (4) Τοπική Αυτοδιοίκηση: Οι Δήμοι και οι Κοινότητες κάθε χώρας που είναι ο πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης, διαφορετικοί ακόμη σε μέγεθος και δραστηριότητες σε κάθε χώρα.

3.1 Δομή της Αυτοδιοίκησης

Στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή στη θέση του Β' βαθμού Αυτοδιοίκησης υπάρχει η Νομαρχία και στη θέση του Α' βαθμού οι Δήμοι. Έχουμε περίπου 54 Νομαρχίες και 1030 Δήμους και Κοινότητες.

3.2 Στόχοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Για τα προσεχή χρόνια η Τοπική Αυτοδιοίκηση διεκδικεί σε θεσμικό επίπεδο από την πολιτεία:

- α) Αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση
- β) Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση (Αθήνα, Θεσσαλονίκη κυρίως), που θα αντιμετωπίζει τα υπερτοπικά προβλήματα και θα παίρνει αποφάσεις για ολόκληρο το πολεοδομικό συγκρότημα.
- γ) Εθελοντική συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Καποδίστριας).

3.3 Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση μέχρι τις αρχές του 1980 είχε τις εξής λειτουργίες:

- Απορρίμματα, καθαριότητα πόλης.
- Ηλεκτροφωτισμός.
- Κατασκευή και συντήρηση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης (εκτός από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη).
- Συντήρηση και κατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων, πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων.

Τα τελευταία 20 χρόνια ο θεσμός αναβαθμίστηκε σημαντικά και απέκτησε νέες λειτουργίες όπως:

- Συντήρηση και κατασκευή σχολικών κτιρίων.
- Κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ).
- Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς.
- Ίδρυση, κατασκευή και συντήρηση Γυμναστηρίων, κολυμβητηρίων.
- Κοινωνικές Υπηρεσίες όπως Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων κλπ
- Πολιτιστικές δραστηριότητες (Βιβλιοθήκες, Μουσεία, Κινηματογράφοι, Θέατρα, Εικαστικά).
- Αθλητικές δραστηριότητες.
- Επιμορφωτικές δραστηριότητες (εκμάθηση Η/Υ, κ.λ.π.).
- Δημοτική Αστυνομία.
- Πολεοδομικές αρμοδιότητες - Χωροταξικός σχεδιασμός.
- Ρύθμιση κυκλοφορίας, πεζοδρομήσεις στο τοπικό οδικό δίκτυο.
- Λειτουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών
- Δημοτική συγκοινωνία και άλλες.

3.4 Έσοδα δήμων και κοινοτήτων

Τα έσοδα των δήμων γενικά προέρχονται είτε από την Κεντρική Διοίκηση με βάση τη σχετική νομοθετική ρύθμιση από το 1989, από διάφορους τοπικούς φόρους (τέλη) και από την γενικότερη αξιοποίηση της περιουσίας τους, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (κρατικοί πόροι) που προέρχονται από:

- α) Τον φόρο εισοδήματος (20%)
- β) Τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων (50%)
- δ) Από διάφορους φόρους υπέρ της Τ.Α.

Από αυτούς ένα ποσοστό διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων των δήμων και κοινοτήτων. Επίσης η πολιτεία καταβάλλει και τις δαπάνες των δραστηριοτήτων που μεταβιβάστηκαν στους δήμους και τις κοινότητες (π.χ. συντήρηση σχολείων)

- 2. Τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού
- 3. Τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης (όπου έχει την ευθύνη ο Δήμος)
- 4. Τέλη χρήσης κοινοχρήστων χώρων
- 5. Τέλη διαφήμισης
- 6. Τέλος ακίνητης περιουσίας

7. Τέλη διαμονής παρεπιδημούντων
8. Τέλη και δικαιώματα χρήσης έργων κτημάτων και υπηρεσιών
9. Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων

Επιπλέον έσοδα από:

1. Εκμετάλλευση λειτουργίας νεκροταφείων
2. Εμπορία πόσιμων υδάτων
3. Πρόστιμα κώδικα οδικής κυκλοφορίας- τέλη στάθμευσης
4. Εισφορά σε χρήμα περιοχών που εντάσσονται στο σχέδιο πόλης
5. Μισθώματα ακίνητων
6. Χρηματοδοτική μίσθωση
7. Εκποίηση ακίνητης περιουσίας

Και διάφορα μικρότερα όπως έσοδα από διάθεση δασικών προϊόντων, από πρόστιμα περιβαλλοντικών παραβάσεων, από παράβολα χορήγησης άδειας λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, από τόκους καταθέσεων κλπ

3.5 Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Όλες αυτές οι αρμοδιότητες και ο τρόπος με τον οποίο η Ελληνική Πολιτεία εφαρμόζει το θεσμικό πλαίσιο, πολλαπλασίασαν τις οικονομικές ανάγκες της Αυτοδιοίκησης και οδήγησαν το σύνολο σχεδόν των δήμων της χώρας σε δανεισμό και υπερχρέωση. Το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα είναι ακριβώς αυτό. Αν δεν φροντίσει η πολιτεία να διασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους, θα υπάρξουν δήμοι που δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στις υπηρεσίες που παρέχουν και θα αναγκαστούν να σταματήσουν δραστηριότητες τους. Σε θεσμικό επίπεδο τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σαφής βελτίωση των οικονομικών δεδομένων καθώς λειτουργούν σήμερα οι δήμοι με το διπλογραφικό σύστημα, έχουν δικές τους ταμειακές υπηρεσίες και η οικονομική τους διαχείριση προσομοιάζει αυτή των ανωνύμων εταιρειών, όπου ο κάθε πολίτης μπορεί να έχει την πλήρη οικονομική εικόνα.

3.6 Το πρόγραμμα Καλλικράτης

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», και ακριβέστερα **Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης**, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ενίστε απαντάται και ως **Σχέδιο Καλλικράτης**, από την ονομασία που είχε πριν εισαχθεί προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων.

Το πρόγραμμα ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή το Μάιο του 2010. Μέρος των διατάξεών του ενεργοποιήθηκε άμεσα με τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 7 Ιουνίου 2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α/2010), ώστε να διεξαχθούν βάσει αυτών οι αυτοδιοικητικές εκλογές του ίδιου έτους. Στη πλήρη μορφή του τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011. Το πρόγραμμα πυροδότησε αντιδράσεις σε όλη την Ελλάδα με κινητοποιήσεις που εκδηλώθηκαν ποικιλοτρόπως από αποκλεισμούς δρόμων μέχρι και απεργία πείνας.

Η ονομασία «Πρόγραμμα Καλλικράτης» επεκτάθηκε, μέσω κυρίως των ΜΜΕ, στις συγχωνεύσεις και καταργήσεις δημοσίων υπηρεσιών, σχολείων και νοσοκομείων.

Με την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα "Καλλικράτης") υφίστανται σήμερα, δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

- Ο Α' βαθμός είναι οι Δήμοι. Σήμερα λειτουργούν 325 Δήμοι.
- Ο Β' Βαθμός είναι οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις. Σήμερα λειτουργούν 13 Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις (Περιφέρειες) με αιρετό επικεφαλής τον Περιφερειάρχη. Η λειτουργία των ΟΤΑ Α' Βαθμού ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) τα νομοθετήματα, τις Υπουργικές Αποφάσεις και τις εγκυκλίους που εκδόθηκαν μετά την ψήφισή του και το Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα "Καλλικράτης"). Η λειτουργία των ΟΤΑ Β' Βαθμού ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα "Καλλικράτης").

Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης επιχειρείται ο συνολικός επανασχεδιασμός των επιπέδων διακυβέρνησης, σε μια Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης: Επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ανεξαιρέτως σε όλη τη χώρα, οι οποίοι χωροθετούνται με βάση αντικειμενικά (γεωγραφικά, δημογραφικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά, οικονομικά, λειτουργικά, πολιτιστικά, ιστορικά και χωροταξικά) κριτήρια, ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, να αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία και μεθόδους διοίκησης και έτοιμοι να υποδεχθούν διευρυμένες αρμοδιότητες ιδίως από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στους τομείς λ.χ. της παιδείας, της υγείας, της απασχόλησης, του περιβάλλοντος, των μεταφορών. Ο αριθμός των Δήμων σε όλη τη χώρα, με την εφαρμογή των κριτηρίων συνενώσεων περιορίζεται δραστικά από 1034 σε 325.

Η συγκρότησή τους σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος, που ικανοποιεί δύο κυρίως στόχους:

Οι Δήμοι αναδεικνύονται σε ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα εξελίσσονται σε αποτελεσματικούς διαχειριστές υπηρεσιών, ιδίως στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της. Οι νέοι και ισχυροί Δήμοι αναλαμβάνουν νέες αρμοδιότητες, μαζί με τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που προέρχονται από την καταργούμενη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση σε τομείς όπως η πρόνοια και η προστασία της δημόσιας υγείας, η ανέγερση σχολικών κτιρίων, η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, η ένταξη των μεταναστών, οι πολεοδομικές εφαρμογές, ο υγειονομικός έλεγχος, η προστασία της παιδικής και της τρίτης ηλικίας, οι λαϊκές αγορές οι αδειοδοτήσεις και ο έλεγχος πολλών τοπικών, οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων και η πολιτική προστασία.

3.7 Αναδιοργάνωση της Περιφερειακής αποκέντρωσης και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης με την σύσταση για πρώτη φορά άμεσα αιρετών Περιφερειών.

Οι Περιφέρειες αυτές προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων οργανισμοί δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, δηλαδή τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, δηλαδή ένα σύνολο 76 διοικητικών ενοτήτων, εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών Περιφερειών. Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση συγκροτείται με αιρετά όργανα, νέες αρμοδιότητες και πόρους. Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα. Στα όρια αυτά συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πορείας, της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής. Στη θέση των σημερινών διοικητικών περιφερειών συστήνονται 7 νέες Αποκεντρωμένες διοικήσεις.

Η αναδιοργάνωση της περιφερειακής αποκέντρωσης και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης υπαγορεύεται από το στάδιο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, τις γενικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού, τον διεθνή ανταγωνισμό για την ανάπτυξη των Περιφερειών και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που προέρχονται από την περιφερειακή πολιτική της ευρωπαϊκής ένωσης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις βρίσκονται σε αρμονία με τους Συνταγματικούς κανόνες της χώρας, τα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιούνται στην Ελλάδα, τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων της ευρωπαϊκής ένωσης, καθώς και τις βασικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού.

Ο «Καλλικράτης» θεωρείται συνέχεια του «Καποδίστρια» (Ν.2539/97), υπό την έννοια ότι αμφότεροι εισήχθησαν από κυβέρνηση του ίδιου κόμματος (ΠΑΣΟΚ) και διέπονται από παρόμοια φιλοσοφία αναγκαστικής συνένωσης των υπαρχόντων μικρών δήμων σε μεγαλύτερους.

Βασικές πτυχές του προγράμματος είναι η μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά περίπου 2/3, η αντικατάσταση των 57 νομαρχιών ως δευτεροβάθμιων ΟΤΑ από τις 13 περιφέρειες, η σύσταση των αποκεντρωμένων διοικήσεων, οι αλλαγές στον τρόπο χρηματοδότησης των ΟΤΑ, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων από 4 σε 5 έτη και η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων κάθε βαθμού.

Σύμφωνα με το Γιάννη Ραγκούση που εισηγήθηκε το πρόγραμμα ως υπουργός Εσωτερικών, κριτήριο ήταν να μην υπάρχει δήμος με πληθυσμό κάτω των 25.000 κατοίκων στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης ή 10.000 για την υπόλοιπη χώρα - εξαιρέσεις έγιναν μόνο για τις ορεινές περιοχές, όπου το πληθυσμιακό κατώτατο όριο τέθηκε στις 2.000 και στα νησιά, όπου προκρίθηκε η λογική «ένας δήμος ανά νησί» (πλην των δύο μεγάλων, Κρήτης και Εύβοιας). Επίσης, οι προβλεπόμενες περικοπές εξόδων, που προκύπτουν από το πρόγραμμα,

βρίσκονται σε εναρμόνιση με τις γενικότερες δεσμεύσεις της κυβέρνησης Γ.Α. Παπανδρέου απέναντι στους δανειστές της χώρας.

Πιο συγκεκριμένα:

	Παλαιό καθεστώς	Καθεστώς Καλλικράτη
Δήμοι	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 910 δήμοι και 124 κοινότητες. Οι περισσότεροι είχαν προκύψει από συνενώσεις το 1997 με τον «Καποδίστρια». Διαιρούνταν σε <i>δημοτικά διαμερίσματα</i> .	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ Περιορισμός σε 325 δήμους μέσω εθελοντικών ή αναγκαστικών συνενώσεων. Ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών. Διαιρούνται σε <i>δημοτικές ενότητες</i> , οι οποίες ταυτίζονται ουσιαστικά με τους δήμους που συνενώθηκαν. Αυτές με τη σειρά τους διαιρούνται σε <i>κοινότητες</i> , οι οποίες ταυτίζονται με τα παλαιά δημοτικά διαμερίσματα.
Νομαρχίες	Δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ Συνολικά 57 νομαρχίες και 19 επαρχία. Ακολουθούσαν το χωρισμό της χώρας σε νομούς, εκτός απ' την Αττική.	Περιφερειακές ενότητες Συνολικά 74. Μολονότι διοικητικά δεν αποτελούν αυτοδιοικούμενο θεσμό, ορίζεται ότι σε καθεμία από αυτές (ή ομάδα τους σε ορισμένες περιπτώσεις) θα αντιστοιχεί ένας άμεσα εκλεγμένος αντιπεριφερειάρχης, ο οποίος θα προέρχεται υποχρεωτικά από το συνδυασμό του περιφερειάρχη, θα έχει δηλωθεί ως τέτοιος στο ψηφοδέλτιο και θα έχει αυξημένες κατά τόπον αρμοδιότητες.
Περιφέρειες	Συνολικά 13. Υπεύθυνες για το συντονισμό των ΟΤΑ, τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο. Ο περιφερειάρχης διοριζόταν απ' την κυβέρνηση.	Παρέμειναν στα ίδια γεωγραφικά όρια, αλλά πλέον αποτελούν δευτεροβάθμιους ΟΤΑ με αιρετό περιφερειάρχη και συμβούλιο. Ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών.
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Δεν υπήρχαν	Συνολικά 7. Ο επικεφαλής τους (γενικός γραμματέας) διορίζεται απ' την κυβέρνηση. Ανέλαβαν σε γενικές γραμμές τις αρμοδιότητες των παλαιών περιφερειών.
Δημοτικές επιχειρήσεις	Περίπου 6.000 Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις των Δήμων.	Μειώνονται σε περίπου 1.500 μέσω συνενώσεων ή καταργήσεων.

Χρηματοδότηση ΟΤΑ	Κρατικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, δημοτικά τέλη, ίδιοι πόροι (π.χ. δημοτικές επιχειρήσεις, εκμίσθωση παραλιών και λατομείων κ.ά.)	Παραμένουν τα προηγούμενα. Προστίθεται μερίδιο από κρατικούς φόρους (ΦΠΑ, φορολογία εισοδήματος, φόρο ακίνητης περιουσίας)
Αυτοδιοικητικές εκλογές	Κάθε 4 χρόνια, μήνα Οκτώβριο. Εάν ο πρώτος συνδυασμός δεν συγκέντρωσε 42%, η διαδικασία επαναλαμβάνονταν την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων.	Κάθε 5 χρόνια, μήνα Ιούνιο, μαζί με τις Ευρωεκλογές (εξαιρούνται οι εκλογές του 2010). Απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία για την ανακήρυξη συνδυασμού ως νικητή. Εάν δεν επιτευχθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων.

3.8 Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Με το πρόγραμμα Καλλικράτης εισάγεται ο θεσμός της αποκεντρωμένης διοίκησης που αντικαθιστά τις 13 Περιφέρειες του «Καποδίστρια». Σε αυτές θα μεταφερθούν οι αρμοδιότητες των Περιφερειών που από το Σύνταγμα επιβάλλεται να παραμένουν υπό κεντρική διοίκηση. Οι επικεφαλής τους θα έχουν τον τίτλο του γενικού γραμματέα και θα διορίζονται από την Κυβέρνηση.

Δημιουργούνται επτά διοικήσεις:

- Διοίκηση Αττικής, με έδρα την Αθήνα
- Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης, με έδρα τη Θεσσαλονίκη
- Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, με έδρα τα Ιωάννινα
- Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λάρισα
- Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με έδρα την Πάτρα
- Διοίκηση Αιγαίου, με έδρα τον Πειραιά
- Διοίκηση Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο

3.8.1 Περιφέρειες

Οι 13 περιφέρειες σύμφωνα με τον Καλλικράτη είναι:

- 1) Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης,
- 2) Κεντρικής Μακεδονίας,
- 3) Δυτικής Μακεδονίας,
- 4) Θεσσαλίας,
- 5) Ηπείρου,
- 6) Ιονίων νήσων,
- 7) Δυτικής Ελλάδος,
- 8) Στερεά Ελλάδος,
- 9) Πελοποννήσου,
- 10) Αττικής,

- 11) Κρήτης,
- 12) Νοτίου Αιγαίου και
- 13) Βορείου Αιγαίου.

Με το σχέδιο Καλλικράτης ο διοικητής των Περιφερειών, ο Περιφερειάρχης, εκλέγεται πλέον άμεσα από το λαό στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές.

3.9 Οι αρμοδιότητες της τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3643/2006) και το Νόμο του «Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010) οι Δήμοι, που είναι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, έχουν αναπτυξιακές αρμοδιότητες στους ακόλουθους τομείς :

3.9.1 Τομέας Ανάπτυξης:

Είναι η προστασία και αξιοποίηση των τοπικών φυσικών πόρων, η προστασία και ανάπτυξη της φυτικής και της ζωικής παραγωγής, η κατασκευή και συντήρηση των δικτύων και των έργων τεχνικής υποδομής για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων.

3.9.2 Τομέας Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος:

Είναι η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος, η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η εφαρμογή τοπικών πολεοδομικών σχεδίων, η έκδοση και ο έλεγχος εφαρμογής των οικοδομικών αδειών, η ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών, η διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

3.9.3 Τομέας Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων:

Είναι η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά, με την κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των συστημάτων ύδρευσης και ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων και με τη δημιουργία χώρων πρασίνου και χώρων αναψυχής, ο καθορισμός και η εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, η ρύθμιση της κυκλοφορίας, η δημοτική συγκοινωνία, η αδειοδότηση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος.

3.9.4 Τομέας Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης:

Όπως είναι η ίδρυση και λειτουργία παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, κέντρων ανοιχτής περίθαλψης ηλικιωμένων και δημοτικών κέντρων υγείας, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, η εφαρμογή

προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής, η καταβολή επιδομάτων σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων με αναπηρία, η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων.

3.9.5 Τομέας Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού:

Η κατασκευή και συντήρηση των σχολείων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, η εφαρμογή προγραμμάτων διά βίου μάθησης, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων, η κατασκευή και η διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.

3.10 Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3643/2006) και το Νόμο του «Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010) ο Δήμος εκπονεί το πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του, το οποίο περιλαμβάνει τα έργα και τις δράσεις του, που αφορούν όλους τους τομείς της τοπικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα αυτό εξειδικεύεται κάθε χρόνο σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

Σήμερα πλέον, μετά τον «Καλλικράτη» και τα 4 Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (Α', Β', Γ' και Ε.Σ.Π.Α.), είναι αναγκαία η επικαιροποίηση των διατάξεων του Ν. 1622/1986 που αφορούν τον «δημοκρατικό προγραμματισμό», ώστε το τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, το οποίο πρέπει να εκπονείται στο πλαίσιο των διαδικασιών του μεσοχρόνιου αναπτυξιακού προγραμματισμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Δημοτικού Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο (Υ.Α. 18183/2.4.2007 / ΦΕΚ 206 Α') το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει τα ακόλουθα κεφάλαια :

Α. Στρατηγικός σχεδιασμός: Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Στρατηγική του Ο.Τ.Α. και αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Β. Επιχειρησιακός Προγραμματισμός: Στόχοι και δράσεις. Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων.

Γ. Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Επίσης, το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο (Π.Δ. 185/12.9.2007 / ΦΕΚ 221 Α') περιγράφει τα όργανα και τις διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Προκειμένου ο Δήμος να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των λειτουργιών προγραμματισμού είναι απαραίτητο να συγκροτήσει με τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του, μια οργανική μονάδα αναπτυξιακού προγραμματισμού και το ανθρώπινο δυναμικό του (αιρετοί και υπάλληλοι) να αναπτύξει μια σύγχρονη προγραμματική κουλτούρα.

3.11 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τα έργα και οι δράσεις τοπικής ανάπτυξης των Δήμων μπορεί να χρηματοδοτηθούν από τις ακόλουθες πηγές :

1. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.) της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδίως από την ΣΑΤΑ, καθώς και από τους ίδιους πόρους των Δήμων,
2. από το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) που το διαχειρίζονται τα Υπουργεία, εφόσον έχει ενταχθεί σε αυτό η χρηματοδότηση έργων και δράσεων τοπικής σημασίας,
3. από τα ειδικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως ήταν το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Α.Π.Τ.Α.) Ι και ΙΙ, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το πρόσφατο Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» και όπως είναι το προετοιμαζόμενο Πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α.,
4. από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007–2013 και ιδίως από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.).

Το Πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α.

Ο Νόμος του «Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010) προβλέπει στο άρθρο 281 την κατάρτιση του Προγράμματος «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΛΛ.Α.Δ.Α)» με σκοπό «την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαδημοτικής συνεργασίας».

Στο Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που έχει ετοιμάσει το Υπουργείο Εσωτερικών προβλέπεται ότι θα χρηματοδοτηθούν :

- μελέτες και έργα βελτίωσης των υποδομών και προστασίας του περιβάλλοντος (ωρίμανσης έργων του Ε.Σ.Π.Α., διαχείρισης δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και στερεών αποβλήτων, υπογείωσης δικτύων, υποδομής για την γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία, προσβασιμότητας Α.Μ.Ε.Α., ενίσχυσης εναλλακτικών μορφών μετακίνησης, βασικών υποδομών αθλητικών δραστηριοτήτων, δημοτικής σήμανσης κλπ.)
- μελέτες και έργα ενίσχυσης των κοινωνικών υποδομών και δράσεις κοινωνικής μέριμνας (μελέτες ωρίμανσης έργων του Ε.Σ.Π.Α., βρεφονηπιακοί σταθμοί, Κ.Α.Π.Η., Κ.Δ.Α.Π., Κ.Δ.Α.Π.–Α.Μ.Ε.Α., γηροκομεία, δίκτυα και δομές κοινωνικής αλληλεγγύης κλπ.)
- οριζόντιες παρεμβάσεις, για την οδική ασφάλεια, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την υποστήριξη των ορεινών και των νησιωτικών Δήμων κλπ.
- Το Σχέδιο Π.Δ. προβλέπει ως συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος το ποσό των 4 δις € (περίπου 3,2 δις € για τους Δήμους), αλλά δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί οι πόροι του Προγράμματος και ειδικότερα η συμβολή του κρατικού προϋπολογισμού.

Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. έχει ζητήσει να προηγηθεί της οριστικοποίησης του προϋπολογισμού του Προγράμματος η συμφωνία Υπουργείου Εσωτερικών – Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. για την ποσοστιαία συμμετοχή των Κ.Α.Π. της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3.12 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα παραπάνω δείχνουν ότι υπάρχει σήμερα ένα επαρκές κανονιστικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο για τον αναπτυξιακό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σημαντικές αρμοδιότητες των Δήμων για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή έργων και δράσεων τοπικής ανάπτυξης. Ανάλογο πλαίσιο και σημαντικές αρμοδιότητες έχουν και οι αιρετές Περιφέρειες για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή έργων και δράσεων περιφερειακής ανάπτυξης, στις οποίες (Περιφέρειες) ανατίθεται μάλιστα από 1.7.2011 και η διαχείριση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.).

Με μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην τελευταία τριακονταπενταετία, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ενώ προβλήθηκε πολιτικά σχεδόν από όλες τις κοινοβουλευτικές πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα ο αναπτυξιακός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ενώ εκπονήθηκε ένα πλούσιο σχετικό κανονιστικό πλαίσιο και διαμορφώθηκε ένα αντίστοιχο χρηματοδοτικό πλαίσιο, η ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων στην αναπτυξιακή διαδικασία ήταν περιορισμένη, με ορισμένες θετικές εξαιρέσεις.

Αυτό οφείλεται:

1. Στην έλλειψη ισχυρής πολιτικής βούλησης από την εκάστοτε κυβέρνηση (με εξαίρεση ορισμένες μικρές χρονικές περιόδους στις δεκαετίες του '80 και του '90) για τη συντονισμένη εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών αποκέντρωσης και περιφερειακής ανάπτυξης,
2. Στην αναποτελεσματικότητα του πολιτικού και του διοικητικού συστήματος κατά την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου και στις αδυναμίες του δημόσιου και του δημοτικού μανατζμεντ,
3. Στην απουσία διαχρονικά σταθερής επιτελικής επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης των Δήμων (με «νησίδες» την ΕΕΤΑΑ και τις Αναπτυξιακές Εταιρείες της Αυτοδιοίκησης),
4. Στην επίδραση του λαϊκισμού και των πελατειακών σχέσεων στο τοπικό πολιτικό σύστημα και
5. Στην αδυναμία των πολιτών και των κοινωνικών οργανώσεων να υπερβούν το πατερναλιστικό σύστημα αξιών και να αποτελέσουν μοχλό κινητοποίησης των δημιουργικών δυνάμεων της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας.

Οι θετικές εξαιρέσεις στη δεκαετία του 1980 συνδέονται με αποτελεσματικούς αναπτυξιακούς συνδέσμους, τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόστηκαν, βιώσιμες δημοτικές επιχειρήσεις, έργα και δράσεις τοπικής ανάπτυξης που συγχρηματοδοτήθηκαν από Κοινοτικά Προγράμματα. Στις δεκαετίες του 1990 και του 2000 συνδέονται με δράσεις κοινωνικής πολιτικής που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, έργα αστικής ή αγροτικής ανάπτυξης που συγχρηματοδοτήθηκαν από Κοινοτικά Προγράμματα, δίκτυα διαπεριφερειακής συνεργασίας και δράσεις αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η σημερινή περίοδος της κρίσης (οικονομικής και όχι μόνον) διαμορφώνει νέες και πολύ δυσκολότερες συνθήκες. Μαζί δε με τα αντικειμενικά οικονομικά προβλήματα,

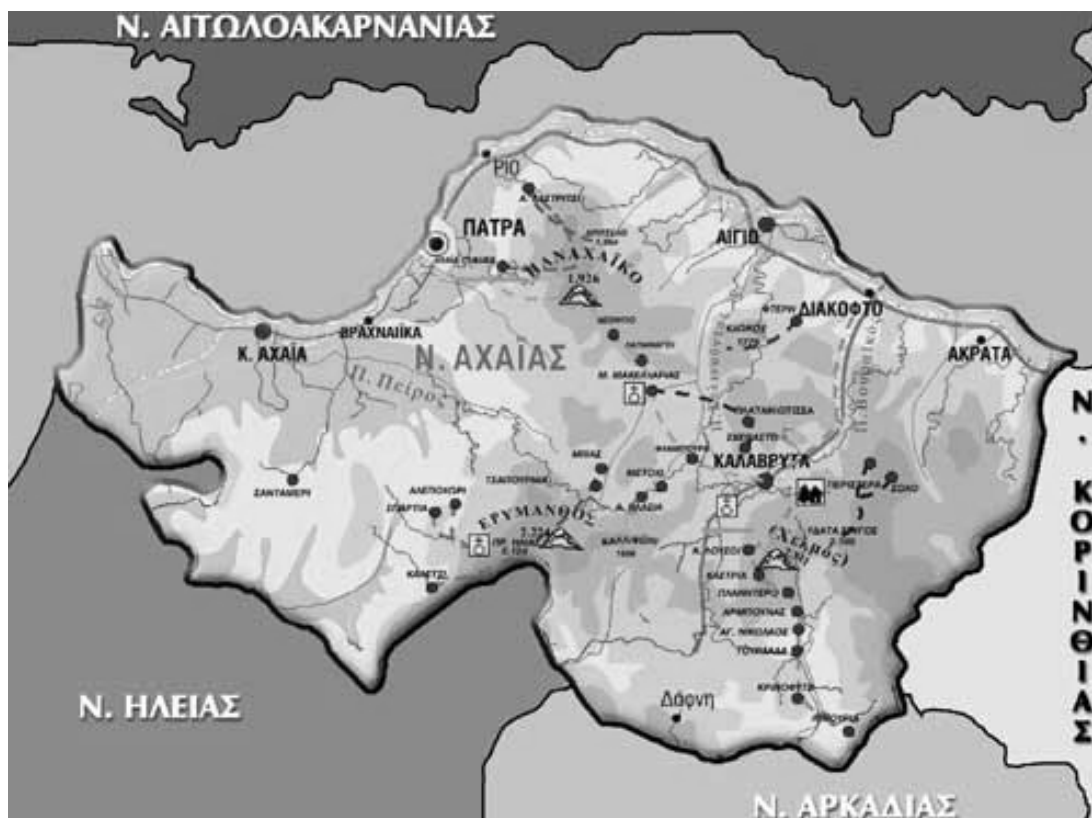
υπάρχει και η έλλειψη αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος που αφορά και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, στο πλαίσιο διαχείρισης της κρίσης (crisis management), καλείται να αναλάβει τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που θα υπερβαίνουν τα παραδοσιακά πλαίσια και πρότυπα και να επιδιώξει τη δημιουργία μιας ουσιαστικής επικοινωνίας με τους πολίτες και ενός ελάχιστου επιπέδου κοινωνικής εμπιστοσύνης προς τους τοπικούς θεσμούς. Καλείται να εκλογικεύσει και να αξιοποιήσει τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους της, να αξιοποιήσει τις ευρύτερες δυνατές οικονομικές και κοινωνικές συνεργασίες, την ευρηματικότητα και δημιουργικότητα των στελεχών της, την οργανωτική και διοικητική ικανότητα του προσωπικού της και τις εθελοντικές οργανώσεις του τόπου της, προκειμένου να συμβάλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον κοινωνικό και τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας σε τοπικό επίπεδο και στη διατήρηση των υπηρεσιών της προς τους πολίτες, γενικότερα δε να συμβάλει στην τοπική οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

4. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

4.1 Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Ο Νομός Αχαΐας βρίσκεται στη βορειοδυτική Πελοπόννησο. Έχει έκταση 3.271 τετραγωνικά χιλιόμετρα, πληθυσμό 310.580 κατοίκους (2011) και αποτελεί τη βασική πύλη σύνδεσης της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω του λιμανιού της Πάτρας. Ο Νομός Αχαΐας διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μαζί με τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας. Αποτελεί το γεωγραφικό κέντρο βάρους της περιφέρειας, καθώς κατέχει το 29% της συνολικής έκτασης και το 43% του συνολικού πληθυσμού της. Η Διάρθρωση του νομού Αχαΐας ύστερα από το νόμο 2539/97, γνωστό και ως Πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» ορίζεται από τρεις επαρχίες (Πατρών, Αιγιάλειας και Καλαβρύτων) και διαιρείται σε 21 Δήμους και 2 Κοινότητες. Πρωτεύουσα του νομού είναι η πόλη της Πάτρας η οποία είναι το τρίτο σε μέγεθος αστικό κέντρο της χώρας.

Έπειτα από την εφαρμογή του νόμου υπ' αριθμ. 3852 με τίτλο «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης» γνωστό και ως Πρόγραμμα Καλλικράτης ο νομός Αχαΐας συνίσταται από τους κάτωθι δήμους:

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	ΕΔΡΑ	ΠΕΡΙΛΑΜΒ/ΝΟΙ ΔΗΜΟΙ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΒΑΣΕΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή ΕΣΥΕ 2011)
1.	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΠΑΤΡΑ	α. Πατρέων β. Βραχναϊκών γ. Ρίου δ. Μεσσήτιδος και ε. Παραλίας	333,14 τ.χλμ	214.580
2.	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑ	Δήμος: α. Τριταΐας β. Φαρρών Κοινότητα: α. Καλεντζίου β. Λεόντιου	582,93 τ.χλμ	8.740
3.	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ	α. Ωλένιας β. Μόβρης γ. Λύμης και δ. Λαρισσού	572,22 τ.χλμ	26.300
4.	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ	α. Καλαβρύτων β. Αροανίας γ. Παίων και	1.065,5 τ.χλμ	11.220

η οποία τοποθετείται από τους αρχαιολόγους σε ύψωμα πλησίον του Άνω Αλισσού, στα βόρεια της Καμενίτσας.

Η Δυμαία χώρα ήταν αρκετά μεγάλη και περιλαμβανόταν μεταξύ των ποταμών, Πείρου προς τα ανατολικά, Λαρίσου προς τα δυτικά και Πηνειού προς τα νότια. Σε αυτή την πολύ εύφορη χώρα είχαν ιδρυθεί από τους Ίωνες γύρω στα 2000 π.Χ. δύο αξιόλογες πόλεις, η Ώλενος και η Δύμη. Όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς περιλαμβάνουν τις δύο πόλεις στον κατάλογο της Ιωνικής Δωδεκάπολης, που αργότερα (από το 1089 π.Χ.) λεγόταν Αχαϊκή Δωδεκάπολη.

Α΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΩΛΕΝΟΥ (2.000 π.Χ. – 757 π.Χ.)

Κατά την Αρχαία Ελληνική Μυθολογία η «Ωλενία αιξ», προσέφερε το γάλα της στον Δία. Πιθανόν ο Πέλοπας εγκαταστάθηκε στην Ώλενο ή Αλισσό, προτού γίνει βασιλιάς στην Ήλιδα. Αυτό αναφέρει ο καθηγητής Μιχαήλ Σακελλαρίου. Ο Ηρακλής φιλοξενήθηκε από το βασιλιά της Ωλένου Δεξαμενό. Τότε φόνεψε τον κένταυρο Ευρυτίωνα, που είχε απαγάγει τη θυγατέρα του Δεξαμενού Μνησιμάχη. Από την Ώλενο καταγόταν ο πατέρας του Διομήδη Τυδεύς. Μητέρα του Τυδέως ήταν η Περίβοια, κόρη του βασιλιά Ιππόνου. Γιος του Ιππόνου ήταν ο Καπανεύς, ένας από τους «Επτά επί Θήβας». Περίπου το 1250 π.Χ. οι Ηλείοι άρχισαν επιδρομές εναντίον των Ιώνων της Ωλένου και της Δύμης, οι οποίοι ζήτησαν τη βοήθεια του Ηρακλή και μαζί του έχτισαν το «**Τείχος Δυμαίων**» που **σώζεται ολόκληρο σε καλή κατάσταση στο χωριό Άραξος, κοντά στο δάσος της Στροφιλιάς. Είναι ένα από τα αρχαιότερα φρούρια της Ελλάδας.**

Το 1400 π.Χ. οι κάτοικοι της Ωλένου και της περιοχής έστειλαν αποίκους στη Λέσβο, Χίο, Σάμο και Ρόδο με αρχηγό το Μακαρέα. Περί το 1150 π.Χ. ο ήρωας του Τρωικού πολέμου Κηφεύς από την Ώλενο και Δύμη ξεκινώντας ίδρυσε αποικίες στην Κύπρο (την Τύμη κ.α.). Ο παλαιός αρχαιολόγος Αλέξανδρος Ραγκαβής αναφέρει στα «Ελληνικά» του, ότι το 757 π.Χ. έγινε ο «συνοικισμός» της Δύμης, με την ένωση των γύρω κωμοπόλεων Τευθέας, Φαιστού, Θέλπουσας κ.λ.π. Τα επόμενα χρόνια υπόταξε και την Ώλενο και ενσωμάτωσε την Ωλενία χώρα.

Β΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΥΜΗΣ (757 π.Χ. – 27 π.Χ.)

Ο παλαιός αρχαιολόγος Αλέξανδρος Ραγκαβής αναφέρει στα «Ελληνικά» του, ότι το 757 π.Χ. έγινε ο «συνοικισμός» της Δύμης, με την ένωση των γύρω κωμοπόλεων Τευθέας, Φαιστού, Θέλπουσας κ.λ.π. Τα επόμενα χρόνια υπόταξε και την Ώλενο και ενσωμάτωσε την Ωλενία χώρα. Το 281 π.Χ. η Δύμη πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Β΄ Αχαϊκής Συμπολιτείας και έγινε πρωτεύουσά της μέχρι το 255 π.Χ. Κατόπιν έγινε πρωτεύουσα το Αίγιο. Από το 227 μέχρι το 222 π.Χ. η Δύμη διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στον πόλεμο των Αχαιών αναντίον της Σπάρτης, κατά της οποίας εκστράτευσε ο βασιλιάς της Σπάρτης Κλεομένης με 20.000 στρατό. Οι Αχαιοί με στρατηγό τον Άρατο αντιμετώπισαν τους Σπαρτιάτες στη μάχη του Εκατόμβαιου, κοντά στη Δύμη, το 226 π.Χ. όπου και νικήθηκαν κατά κράτος. Πολλοί αρχαιολόγοι υποστηρίζουν ότι το Εκατόμβαιον ήταν πλησίον του χώρου Καγκάδι.

Από το 220 μέχρι το 217 π.Χ. ήταν το επίκεντρο του Συμμαχικού πολέμου μεταξύ Αχαϊκής και Αιτωλικής Συμπολιτείας. Από το 200 μέχρι το 140 π.Χ. οι Δυμαίοι πολλές φορές συγκρούστηκαν με τους Ρωμαίους και υποστήριξαν την ανεξαρτησία της Ελλάδας βοηθώντας πάντοτε τους Μακεδόνες με αποτέλεσμα οι Ρωμαίοι να έχουν λεηλατήσει και τέλος καταστρέψει πολλές φορές την πόλη της Δύμης. Το 145 π.Χ. οι Δυμαίοι δημοκρατικοί με αρχηγό Τον «Σώσον Ταυρομένεος» επαναστάτησαν εναντίον των Ρωμαίων και των προδοτών φίλων των αριστοκρατικών.

Εκτος των άλλων η Δύμη, τον 6^ο αιώνα π.Χ. ανάδειξε σπουδαίους Ολυμπιονίκες, όπως τον Οιβώτα και τον Πάταικο.

Ο Ιούλιος Καίσαρας ίδρυσε αποικία στη Δύμη το 47 π.Χ. την «Colonia Iulia Augusta Dymaeorum». Από αυτή την αποικία προήλθε η Χριστιανική – Βυζαντινή πόλη Αχαΐα, η σημερινή Κάτω Αχαΐα.

Γ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΟΛΗΣ ΑΧΑΪΑΣ (27 π.Χ. – σήμερα)

Η κωμόπολη Αχαΐα πιθανότατα ιδρύθηκε μετά τον αφανισμό και την ερήμωση της Δύμης (27 π.Χ.). Πρώτος πυρήνας της νέας πόλης φαίνεται ότι ήταν η ρωμαϊκή αποικία. Η πόλη Αχαΐα αναπτύχθηκε αρκετά το 4ο αιώνα μ.Χ. Το 344 μ.Χ. πιθανότατα ήταν έδρα του Επισκόπου η Αχαΐα (Ωλενος) η οποία αναφέρεται και ως επίσκοπος Αχαΐας Πλούταρχος.

Το 1147 μ.Χ. οι Νορμανδοί επιδρομείς, αφού κατάστρεψαν την Πάτρα και όλη τη Δυτική Αχαΐα, πήραν 15.000 αιχμαλώτους και τους μετέφεραν στην Κάτω Ιταλία και Σικελία, για να διδάξουν την μεταξοκαλλιέργεια και την επεξεργασία του μεταξιού. Τότε η πόλη Αχαΐα ονομαζόταν και Μορέας.

Την 1η Μαΐου 1205 αποβιβάστηκαν στην Αχαΐα ,στον όρμο της Αλυκής, οι Φράγκοι κατακτητές ιππότες με αρχηγό το Γοδεφρίδο Βιλλεαρδουίνο. Έμειναν μερικές ημέρες στην πόλη όπου έκτισαν φρούριο με τούβλα από τα αρχαία και ρωμαϊκά ερείπια και ύστερα στρατολόγησαν τους κατοίκους και βάδισαν εναντίον της Ανδραβίδας και αργότερα εναντίον των Πατρών και της Κορίνθου.

Την Κ. Αχαΐα και τα περίχωρα Ριόλο, Άρλα, Φώσταινα επίσης, είχαν σαν ορμητήριο στον πόλεμο κατά των Φράγκων, οι αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολης Ιωάννης Η΄ (1417-1418) και Κωνσταντίνος ΙΑ΄ (1427-1430). Έδρα του Κωνσταντίνου ΙΑ΄ ήταν το Σαντανέρι, όπου πέθανε η σύζυγός του Θεοδώρα, εκ δυστοκίας. Το 1447 οι Τούρκοι κατέλαβαν την Αχαΐα την οποία και κατάστρεψαν. Το 1458 για δεύτερη φορά επήλθαν οι Τούρκοι με αρχηγό τον ίδιο το Μωάμεθ. Το 1460 το Μάρτιο, ο Θωμάς Παλαιολόγος πολióρκησε τους Τούρκους στην Αχαΐα και βομβάρδισε το φρούριό της. Το ίδιο έτος πάλι ο ίδιος ο Μωάμεθ κατάστρεψε την Αχαΐα. Οι Βενετοί είχαν την Αχαΐα διοικητικό και εμπορικό κέντρο (1687-1715).

Το 1770 οι Τουρκαλβανοί κατάστρεψαν για ακόμα μια φορά την Αχαΐα. Οι κάτοικοι έφυγαν στα όρη και αργότερα έχτισαν την Άνω Αχαΐα. Στις 4 Ιουνίου 1807 ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης με 80 πεζοναύτες έκανε καταδρομή στην Κάτω Αχαΐα με το πολεμικό πλοίο «Άγιος Γεώργιος». Έκαψε τις αποθήκες και το φρούριο των Τούρκων, καθώς και τους μύλους του Σαΐτ-Αγά. Κατά τα χρόνια της Επανάστασης

του 1821 η Κάτω Αχαΐα γνώρισε πολλές περιπέτειες και ήταν το μήλο της έριδας ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους. Τα ονόματα της χώρας «Πελοπόννησος» και «Μορέας» προήλθαν από την Κάτω Αχαΐα ή έχουν στενή σχέση με την ιστορία της. Στην Κάτω Αχαΐα έζησε ο Εθνομάρτυρας Μητροπολίτης Δέρκων Γρηγόριος, ο οποίος απαγχονίστηκε από τους Τούρκους τον Ιούνιο του 1821 στην Κωνσταντινούπολη. Το 1822 οι Τούρκοι έκαναν απόβαση στις εκβολές του Πείρου και νικήθηκαν από τους Έλληνες με αρχηγό τον Νικόλαο Μπούκουρα. Η Κάτω Αχαΐα ήταν προπύργιο των Ελλήνων σε όλα τα χρόνια της Επανάστασης. Οι Έλληνες είχαν στα χέρια τους εκεί ισχυρό φρούριο. Το 1822 συγκεντρώθηκε ο ελληνικός στρατός με αρχιστράτηγο τον Κολοκοτρώνη. Από το 1824 δύο σπετσιώτικα πολεμικά πλοία έμεναν στην Αλυκή της Κάτω Αχαΐας και έλεγχαν τη ναυσιπλοΐα στον Πατραϊκό κόλπο. Τα τρόφιμα και τα όπλα από τα Επτάνησα έφθαναν στην Κάτω Αχαΐα από εκεί με ζώα στη Χαλανδρίτσα. Το 1829 ήρθε πάλι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης με απόσπασμα στρατιωτικό, για να καταδιώξει τους ληστές. Έμεινε τρεις ημέρες στην οικία Χοϊδά. Το 1832 η Κάτω Αχαΐα έγινε πρωτεύουσα του Δήμου Δύμης η οποία επισημοποιήθηκε δια νόμου από το 1835 και περιλάμβανε 40 χωριά καλύπτοντας ολόκληρη την αρχαία Δυμαία χώρα. Η σφραγίδα του Δήμου Δύμης, με έμβλημα έναν Δυμαίο σφενδονήτη, καθιερώθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κάτω Αχαΐας ως επίσημο έμβλημα του Δήμου Κάτω Αχαΐας από το 1991.

4.2.2 Δημοτική Ενότητα - Πρώην Καποδιστριακός Δήμος ΔΥΜΗΣ

Ο πρώην Καποδιστριακός Δήμος Δύμης, αποτελεί μια περιοχή με πλούσια ιστορία, και συνεχή τουριστική ανάπτυξη που προέκυψε, σύμφωνα με το Πρόγραμμα του Υπουργείου Εσωτερικών, «Ιωάννης Καποδίστριας» από τη συνένωση του Δήμου Κάτω Αχαΐας με τις Κοινότητες Αλισσού, Κάτω Αλισσού, Άνω Αχαΐας, Ελαιχωρίου, Αγιοβλαστίτικων, Πετροχωρίου και Νιφορέικων, καθεμία από τις οποίες έχει τη δική της ιστορία και ομορφιά.

Η Δημοτική Ενότητα Δύμης βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του νομού Αχαΐας και συγκεκριμένα η γεωγραφική έκταση του δήμου καλύπτει τη βορειοδυτική επιφάνεια της δυτικής Αχαΐας καταλαμβάνοντας 71.553 στρ. Στο μεγαλύτερο τμήμα του πρώην δήμου συναντά κανείς πεδινές εκτάσεις, ενώ στα νοτιοανατολικά η περιοχή είναι ημιορεινή. Ο πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, είναι 10.955 κάτοικοι εκ των οποίων 8.106 κάτοικοι (δηλ. ποσοστό 74%) αντιστοιχούν στην παραλιακή ή σχεδόν παραλιακή περιοχή. Χαρακτηριστικό της ραγδαίας πληθυσμιακής εξέλιξης του είναι το γεγονός ότι ο πληθυσμός του σχεδόν διπλασιάστηκε, εντός της 20ετίας των τελευταίων τριών απογραφών (1991-2011). Εκτιμάται ότι ο συνολικός πληθυσμός του πρώην Δήμου Δύμης σε περίοδο αιχμής (θερινή περίοδος) πλησιάζει τους 17.000 κατοίκους.

Η Κάτω Αχαΐα, 22 χλμ. δυτικά της Πάτρας, με πληθυσμό 8.000 κατοίκων, αποτελεί το εμπορικό, πνευματικό και διοικητικό κέντρο της περιοχής της Δυτικής Αχαΐας. Χάρη στις ενέργειες της Δημοτικής Αρχής γνωρίζει ραγδαία ανάπτυξη

(βιολογικός καθαρισμός, αποχετευτικό δίκτυο, βελτίωση και επέκταση της ύδρευσης, αξιοποίηση της παραλίας, εξωραϊσμός της ευρύτερης περιοχής του δήμου).

4.2.2.1 Δημοτική Ενότητα Λαρισσού

Ο πρώην καποδιστριακός Δήμος Λαρισσού περιλαμβάνει μια αρκετά μεγάλη γεωγραφική περιοχή 225.729 στρεμμάτων η οποία εκτείνεται από τον Αράξο ως τις Βελιτσές. Διακρίνονται τρεις ζώνες όπου ο πληθυσμός εντάσσεται ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους και την απασχόληση.

- Η πρώτη περιλαμβάνει τα διαμερίσματα Λακκόπετρας, Αράξου και Μετοχίου και χαρακτηρίζεται ως αγροτουριστική. Η γεωργική απασχόληση κυριαρχεί, με τον τουρισμό όμως να έχει μια δυναμική ανάπτυξης τόσο με την παραλία Καλογριάς όσο και με αυτή της Λακκόπετρας.
- Η δεύτερη περιλαμβάνει τα διαμερίσματα Απιδεώνας, Ριόλου όπου το έδαφος είναι πεδινό και οι ασχολίες των κατοίκων είναι κατά κύριο λόγο αγροτικές.
- Τέλος η τρίτη χαρακτηρίζεται ως ημιορεινή ζώνη με προοπτικές ανάπτυξης αγροτουρισμού και περιλαμβάνει τα διαμερίσματα Καγκάδι, Πέττα, Ματαράγκα, Αγ. Νικόλαο (Σπάτα), Μιχόι και Βελιτσές. Οι ασχολίες των κατοίκων είναι τόσο γεωργικές όσο και κτηνοτροφικές. Συγκριτικά είναι η πιο ευαίσθητη περιοχή του Δήμου.

Ο πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Λαρισσού σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανέρχεται στους 8.683 κατοίκους. Ο μόνιμος πληθυσμός εκτιμάται περίπου στους 7.500 κατοίκους ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες φτάνει τους 20.000 κατοίκους.

4.2.2.2 Δημοτική Ενότητα Μόβρης

Το όνομα του πρώην Καποδιστριακού Δήμου προέρχεται από το βουνό της Μόβρης που βρίσκεται ακριβώς απέναντί του περικλείει την περιοχή. Έμβλημά του, ακριβώς λόγω του αγροτικού χαρακτήρα της περιοχής, είναι η θεά Δήμητρα. Ο πρώην Δήμος που προήλθε από τη συνένωση 6 πρώην κοινοτήτων. Βρίσκεται στην εύφορη περιοχή της Δυτικής Αχαΐας.

Ο Καποδιστριακός Δήμος Μόβρης συστήθηκε τον Δεκέμβριο 1997 με την απόσπαση του οικισμού Σαγείκα από την κοινότητα Σαγεΐκων και τον ορισμό του ως έδρας του Δήμου, με ταυτόχρονη κατάργηση και συνένωση με τον Δήμο των (πρώην) κοινοτήτων Καρεΐκων, Λιμνοχωρίου, Σαγεΐκων, Κρίνου, Μύρτου και Φράγκα (Φ.Ε.Κ. Α' 244 της 4-12-1997). Έχει έδρα του τα Σαγείκα. Βρίσκεται σε απόσταση 32,5 χιλιομέτρων δυτικά της Πάτρας και η έκταση του είναι 86.484 τ.μ. ενώ ο πληθυσμός του, με βάση την τελευταία απογραφή του 2011, ανέρχεται σε 5.106 κατοίκους (το καλοκαίρι ο πληθυσμός σχεδόν διπλασιάζεται).

Η δημοτική ενότητα Μόβρης καλύπτει μια μεγάλη πεδινή έκταση η οποία είναι καρποφόρα και πλούσια κυρίως σε παραγωγή ελαιολάδου, κρασιού, πατάτας (ως επί

το πλείστον βιομηχανικής) και καρπουζιού. Η τοπική οικονομία στηρίζεται επίσης στην πλούσια κτηνοτροφία. Σε ορισμένα Δημοτικά Διαμερίσματα συναντάμε και μικρές βιοτεχνίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης. Υπάρχουν επίσης και εργοστασιακές μονάδες, πολύ λίγες στον αριθμό.

4.2.2.3 Δημοτική Ενότητα - Πρώην Καποδιστριακός Δήμος ΩΛΕΝΙΑΣ

Ο πρώην Καποδιστριακός Δήμος Ωλενίας σήμερα αποτελείται από τα δημοτικά διαμερίσματα Αγίου Νικολάου Κράλι, Αγίου Στεφάνου (τ. Περιστερά), Άνω Σουδεναϊκών, Άρλας, Αχαϊκού (τ. Μπεδρόνι ή Μπερδόνι), Λουσικών (τ. Σουδεναϊκά), Μιτοπόλεως, Πορτών, Σανταμερίου, Φλόκα, Φωσταίνης, Χαϊκαλίου, Χαραυγής (τ. Χατζούρι), καθώς και από τους συνοικισμούς: Γαλαναίικα, Γκαναίικα, Κάτω Μαζαράκι της Κοινότητας Μαζαρακίου. Έδρα της Δημοτικής Ενότητας είναι ο οικισμός Λουσικά.

Ο πρώην Δήμος πήρε το όνομά του από την αρχαία πόλη Ωλενό και στην αρχαιότητα η πόλη βρισκόταν εκεί που τώρα βρίσκεται ο βυθός της θάλασσας. Τα εδάφη της Ωλενίας είναι πεδινά και ημιορεινά, και βρίσκεται νοτιοδυτικά της Πάτρας. Στην Δημοτική Ενότητα της Ωλενίας υπάρχουν οι εγκαταστάσεις της Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙ.ΠΕ).

4.3. Διάρθρωση του Δήμου Δυτικής Αχαΐας

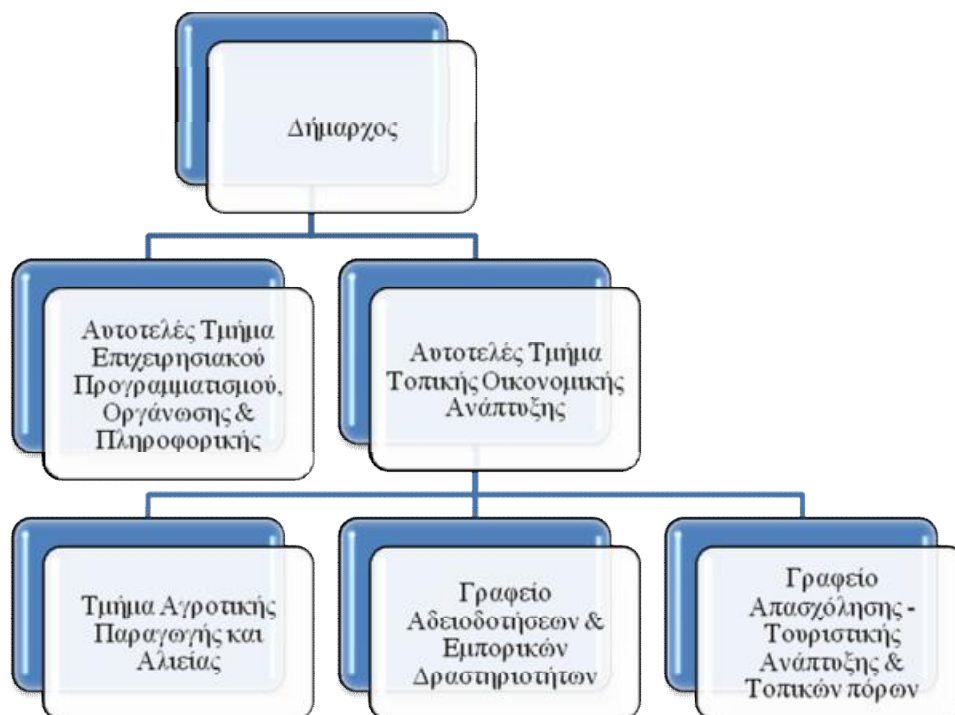
4.3.1 Οργανόγραμμα και Αρμοδιότητες

Το οργανόγραμμα και οι αρμοδιότητες κάθε τομέα και υπηρεσίας ορίζεται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας που έχει δημιουργήσει ο κάθε Δήμος ανάλογα με τις ανάγκες και την λειτουργικότητα που έχει. Σχηματικά οι υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται ως εξής:

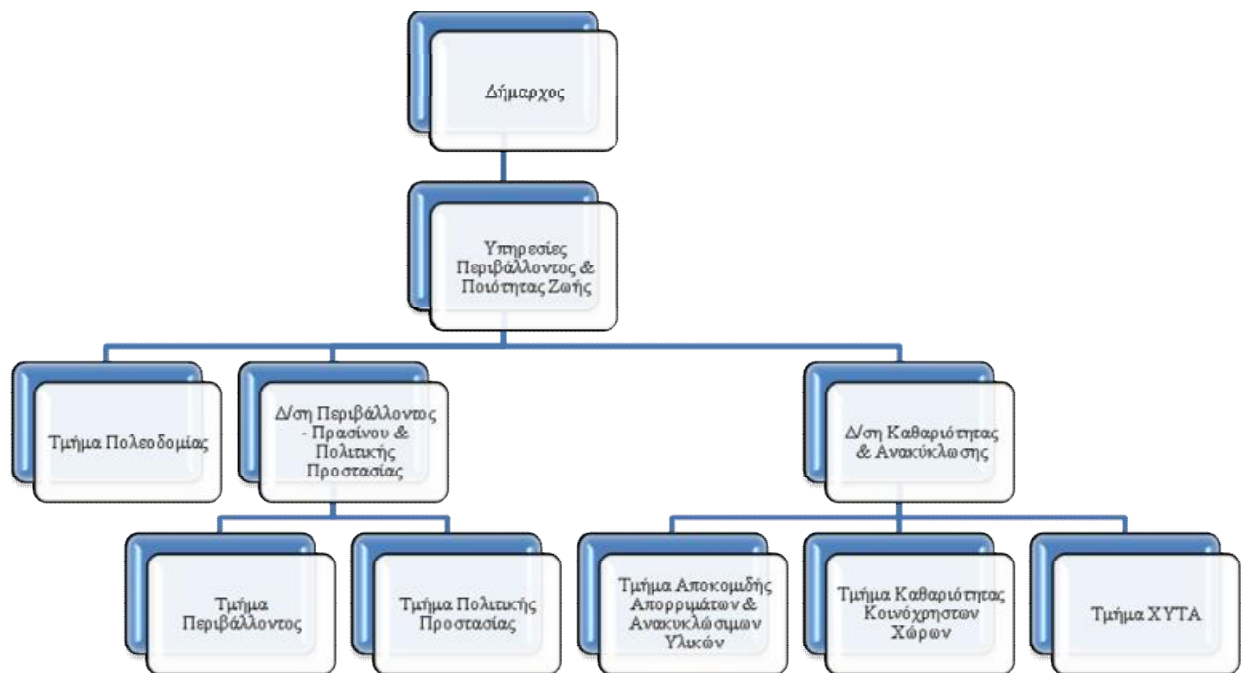

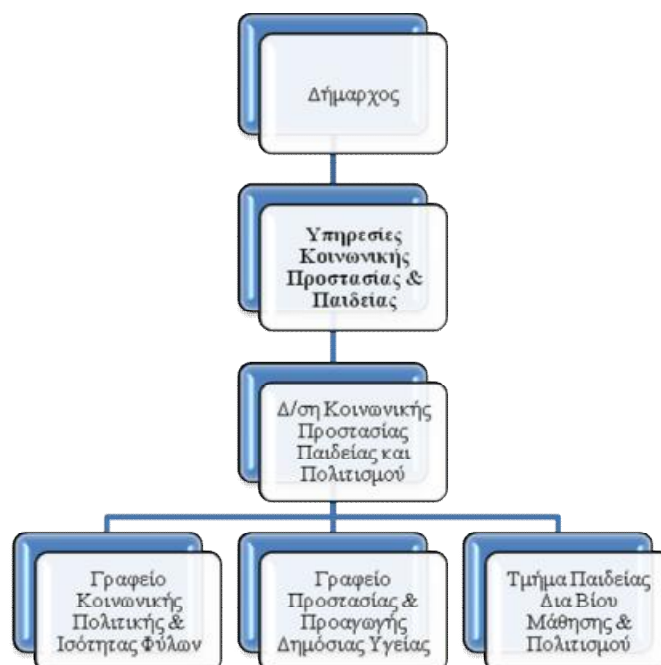
Εικόνα 1: Αυτοτελείς Υπηρεσίες Υπαγόμενες στο Δήμο

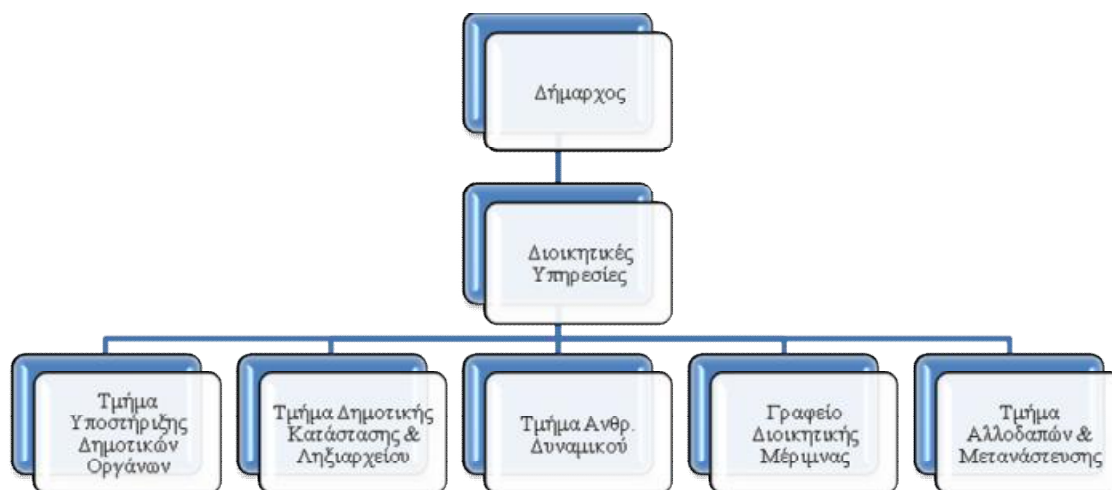
Εικόνα 2: Επιτελικές Υπηρεσίες

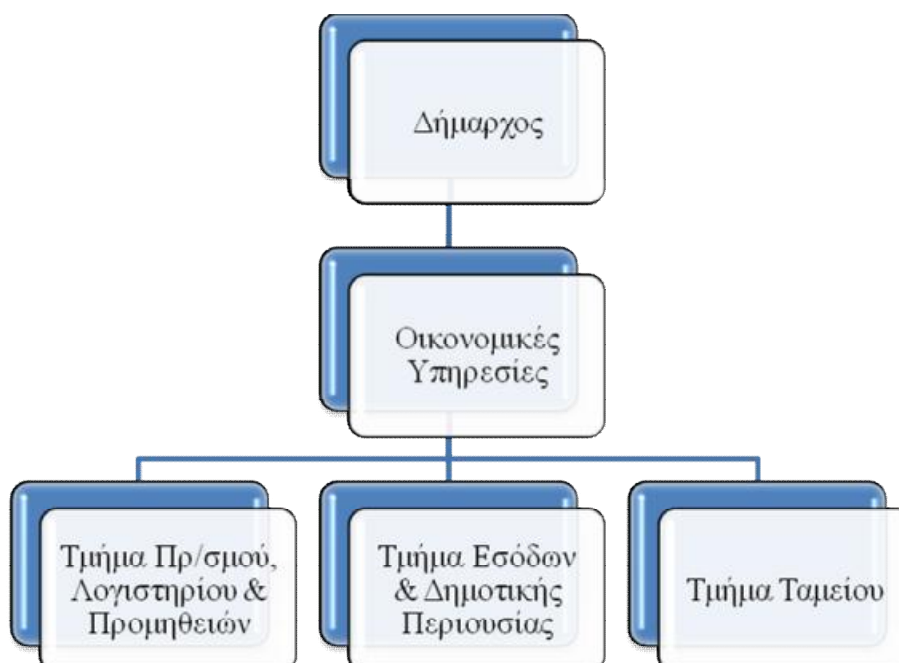
Εικόνα 3: Υπηρεσίες Περιβάλλοντος & Ποιότητας Ζωής

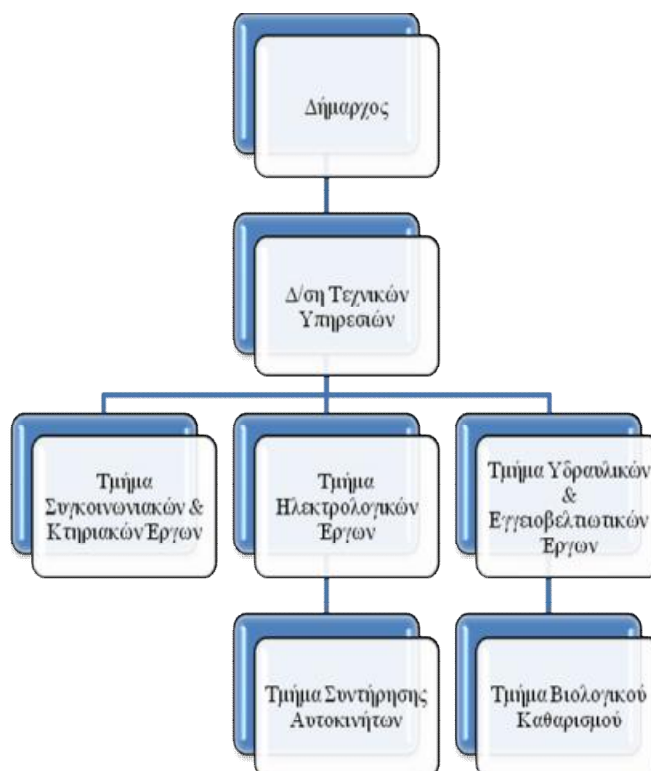
Εικόνα 4: Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας & Πολιτισμού

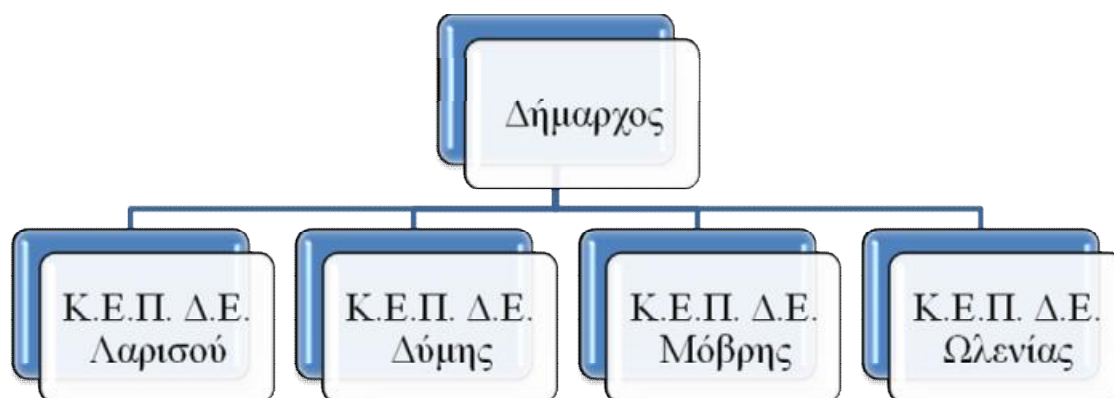
Εικόνα 5: Υπηρεσίες Υποστήριξης – Διοικητικές Υπηρεσίες

Εικόνα 6: Υπηρεσίες Υποστήριξης - Οικονομικές Υπηρεσίες

ΕικόνΑ 7: Υπηρεσίες Υποστήριξης - Τεχνικές Υπηρεσίες

ΕικόνΑ 8: Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες

4.3.2 Αρμοδιότητες

Ο δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή και τον Δήμαρχο. Το δημοτικό συμβούλιο, έχει γενική αρμοδιότητα να αποφασίζει για όλα τα θέματα εκτός από εκείνα που ανήκουν κατά ρητή διάταξη νόμου στην ειδική

αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής. Ως προς τη σύνθεσή του, το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από 11 έως 41 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό και από τους προέδρους των 5μελών ή 7μελών τοπικών συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων που έχουν πληθυσμό τουλάχιστον 300 κατοίκων (ΔΚΚ, άρθρο 40 § 2). Όλες οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν, δημοσιεύονται στον πίνακα ανακοινώσεων του δημοτικού καταστήματος και αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος και ασκεί, σε πρώτο στάδιο, τον σχετικό έλεγχο νομιμότητας.

4.3.2.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ

Το άρθρο 24 § 1 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, στην προσπάθειά του να περιγράψει τις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων, χρησιμοποιεί το επίρρημα 'ιδίως', για να κάνει μια εντελώς ενδεικτική απαρίθμησή τους. Σε γενικές γραμμές οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν:

- Α). Στην κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία, 1) συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτικών έργων,
- Β). Στην ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων,
- Γ). Στην επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων
- Δ). Στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, στον καθορισμό πεζόδρομων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, στον προσδιορισμό και την λειτουργία χώρων στάθμευσης οχημάτων,
- Ε). Στον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την κοινή ησυχία, τη λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων, κινηματογράφων, την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- ΣΤ). Στην ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, κέντρων ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων
- Ζ). Στην υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.),
- Θ). Στην καθαριότητα και τη διαχείριση των απορριμμάτων, την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων,
- Ι). Στην χορήγηση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων (Ν. 2507/1995, άρθρο 11 και Ν. 2503/1997, άρθρο 11 § 9) υγειονομικού ενδιαφέροντος,
- Κ) Στη σήμανση των δημοτικών και κοινοτικών οδών.

4.3.2.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Ο Γενικός Γραμματέας ασκεί τη γενική εποπτεία και έλεγχο σε όλες τις Υπηρεσίες του Δήμου, τη λειτουργία των οποίων συντονίζει, και προσυπογράφει τα έγγραφα που υπογράφονται από το Δήμαρχο.

4.3.2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Η Δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή, διεκπεραίωση και αρχειοθέτηση προσωπικής αλληλογραφίας και αποφάσεων του Δημάρχου.

- Ρύθμιση συναντήσεων και επικοινωνιών του Δημάρχου και τήρηση ημερολογίου των προσωπικών επαφών του, εντός και εκτός του Δήμου.
- Τήρηση ειδικού πρωτοκόλλου Δημάρχου.
- Τήρηση προσωπικού αρχείου εγγράφων του Δημάρχου.
- Τήρηση πρακτικών συναντήσεων ή συμβουλίων Δημάρχου.
- Συγκέντρωση στοιχείων ή εγγράφων που πρέπει να υπογραφούν από τα όργανα και μέριμνα για την υπογραφή και τη διεκπεραίωσή τους.
- Τήρηση αρχείου αποφάσεων Δημάρχου και λοιπών αποφάσεων πολιτικών οργάνων.
- Διεξαγωγή κάθε υπηρεσίας που ανατίθεται από τον Δήμαρχο και η οποία δεν ανήκει στην αρμοδιότητα των υπολοίπων υπηρεσιών.

4.3.2.4 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Ο κάθε ειδικός σύμβουλος, και ειδικός συνεργάτης ασκεί καθήκοντα επιτελικά και δεν έχει αποφασιστική αρμοδιότητα οποιασδήποτε μορφής. Παρέχουν συμβουλές και διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες γραπτά ή προφορικά, για το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων τον οποίο έχουν οριστεί να εξυπηρετήσουν.

4.3.2.5 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η Παροχή υπηρεσιών νομικής υποστήριξης προς τα αιρετά όργανα του Δήμου για την προώθηση των επιδιώξεων/ στόχων/ συμφερόντων του Δήμου.

4.3.2.6 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ - ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Η Δημοτική Αστυνομία ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του π.δ/τος 23/7.2.2002 και ότι στο μέλλον ανατεθεί στη Δημοτική Αστυνομία.

Τμήμα Αλλοδαπών

- Παραλαβή και έλεγχος των δικαιολογητικών των αλλοδαπών, οι οποίοι επιθυμούν την παραμονή τους στην Ελλάδα για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στους νόμους 2910/2001, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα με το ν. 3013/2002.

- Εξυπηρέτηση των αλλοδαπών σε θέματα που αφορούν τη διαμονή τους στο δήμο, ιδίως η παράδοση καρτών σε συνεργασία με άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες και φορείς (ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΔΟΥ, σχολεία, κλπ).

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ:

Αποστολή του ΚΕΠ, όπως ορίστηκε με το ν. 3013/2002, είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες.

Τμήμα Τεχνικών Έργων και Πολεοδομικών Εφαρμογών.

Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μελέτης και εκτέλεσης έργων με αυτεπιστασία ή της επίβλεψης μελέτης/εκτέλεσης έργων που ανατίθενται σε τρίτους και που περιλαμβάνουν:

α) Την κατασκευή, επισκευή, συντήρηση, διακόσμηση και εξοπλισμό των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων του Δήμου καθώς και γενικά των κτιρίων και εγκαταστάσεων που αναλαμβάνει να κατασκευάσει, επισκευάσει ή συντηρήσει ο Δήμος. Τα εκτελούμενα έργα καλύπτουν εργασίες οικοδομικές (φέρουσες κατασκευές, τοιχοποιία, επιχρίσματα, χρωματισμοί, επιστρώσεις κλπ.), ξυλουργικές και μεταλλικές κατασκευές, υδραυλικές εγκαταστάσεις κλπ.

β) Έργα οδοποιίας και λοιπά έργα υποδομής (κατασκευές κόμβων και διαβάσεων, γεφυρών, αντιπλημμυρικών έργων κλπ.).

γ) Έργα διαμόρφωσης υπαίθριων χώρων.

δ) Εκτέλεση εργασιών σήμανσης και διαγράμμισης οδών (Εγκατάσταση και συντήρηση κάθε είδους πληροφοριακών πινακίδων στην περιοχή του Δήμου, πχ πινακίδες ονομασίας οδών και πλατειών, αρίθμησης κτιρίων, παροχής πληροφοριών σε οδηγούς και διερχόμενους, παροχής πληροφοριών σε θέματα του Δήμου, στάσεων συγκοινωνιακών μέσων).

ε) Ηλεκτρομηχανολογικά έργα και συντήρηση Η/Μ εξοπλισμού

Το Τμήμα έχει επίσης την ευθύνη σε ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και πολεοδομικών εφαρμογών.

Γραφείο Προστασίας & Προαγωγής Δημόσιας Υγείας

Το Γραφείο λειτουργεί στα πλαίσια του νομοθετικού πλαισίου του Ν.3013/2002, με αρμοδιότητες οι οποίες συναρτώνται με την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής της λήψης μέτρων πολιτικής προστασίας.

Καταγραφή του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού καθώς και όλου του τεχνικού εξοπλισμού και των μέσων που διαθέτει ο Δήμος, για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών εν καιρώ ειρήνης, σε επίπεδο Δήμου.

Επίβλεψη, εκπόνηση και εφαρμογή των σχεδίων, προγραμμάτων και μέτρων πολιτικής προστασίας.

Άμεση και συνεχής ενημέρωση του Συντονιστικού Τοπικού Οργάνου για κάθε ενέργεια και σχεδιασμό που εκπονεί.

Ενημέρωση, συνεργασία και συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών καθώς και ενημέρωση των κατοίκων της περιοχής με κάθε μέσο, των οδηγιών για την αντιμετώπιση προβλημάτων που δημιουργούνται από έκτακτες ανάγκες.

5. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ο Δήμος Δυτικής Αχαΐας από τότε που ενοποιήθηκε δεν έχει δημοσιεύσει ενιαίο ισολογισμό, με αποτέλεσμα να αναγκάζει την έρευνα να περιορισθεί στους Ισολογισμούς των επί μέρους πρώην δήμων που πλέον συνιστούν τον ως άνω. Θα αναλύσουμε έτσι, τους ισολογισμούς του πρώην καλλικρατικού δήμου Δύμης με την παραδοχή ότι ως ο μεγαλύτερος εκ των τεσσάρων αποδίδει συμπεράσματα που μπορούν να γενικευθούν και για τους υπόλοιπους.

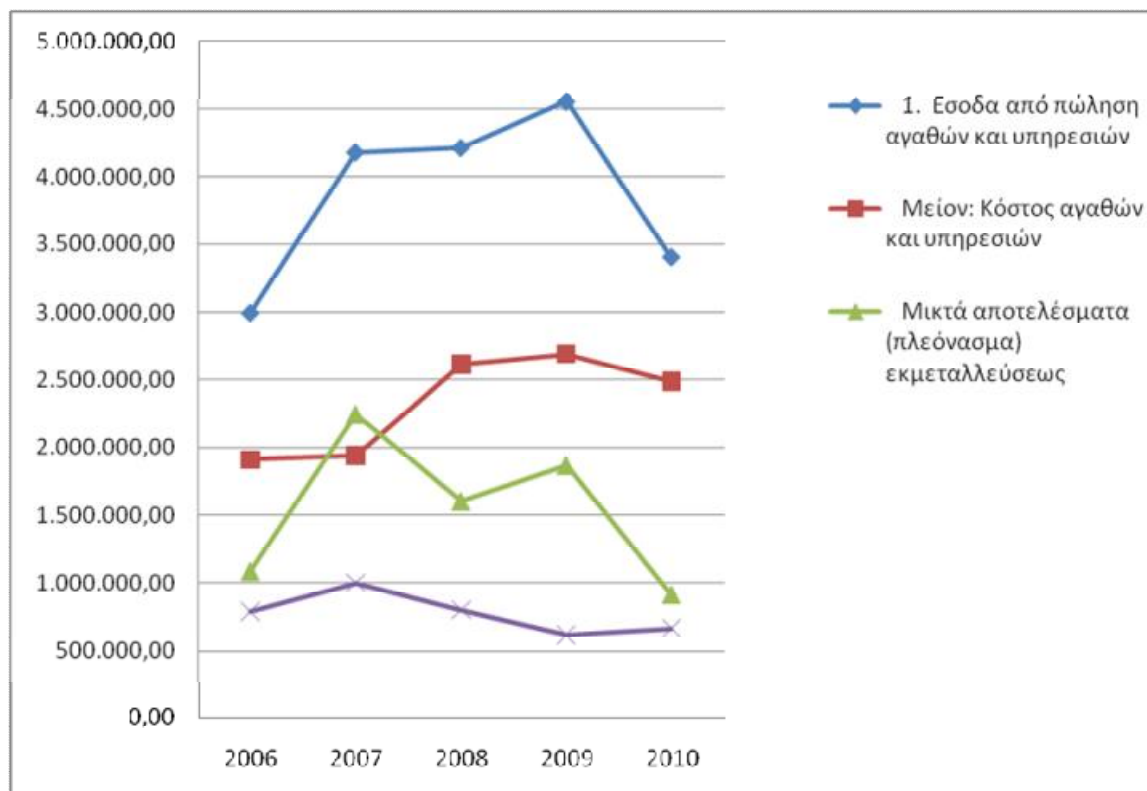
5.1 Ισολογισμοί Χρήσεων

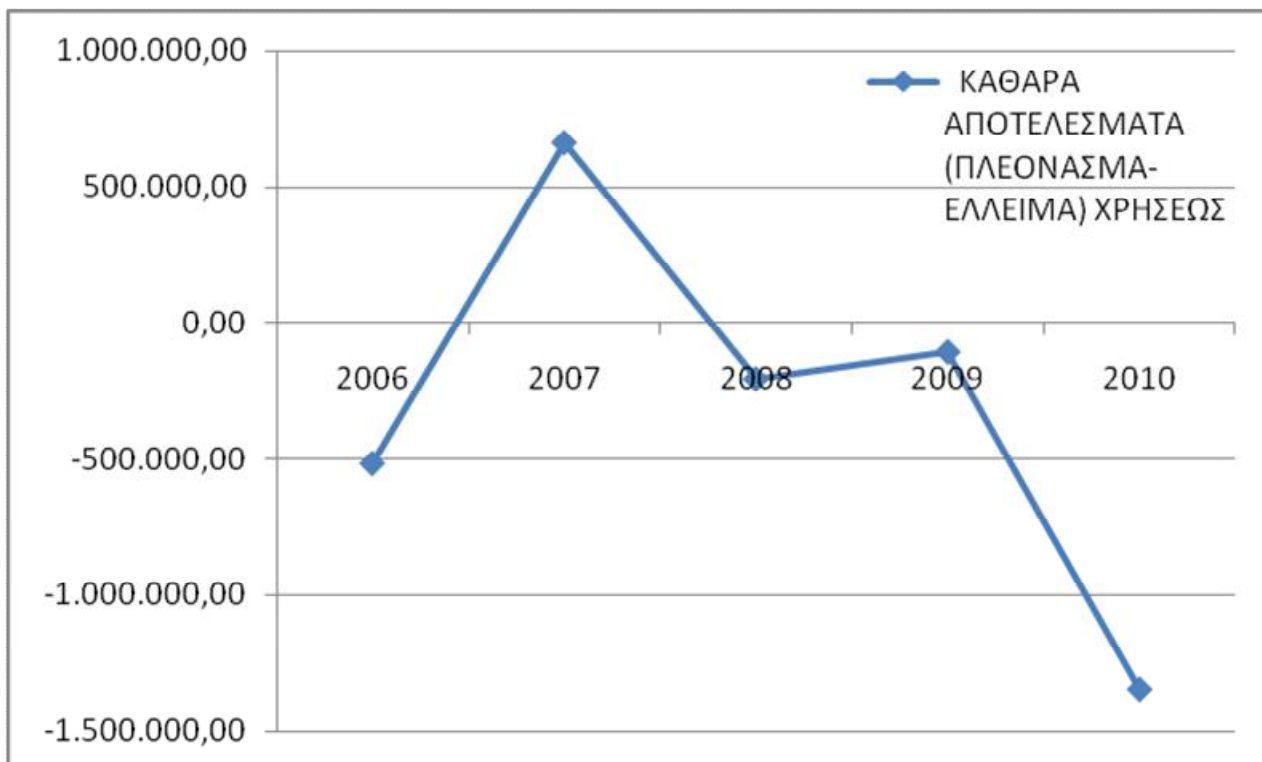
Οι ισολογισμοί της τελευταίας πενταετίας (2006 – 2010), παρατίθενται στο Παράρτημα.

5.2. Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσεων

	2006	2007	2008	2009	2010
I Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως					
1. Εσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.096.492,00	1.509.571,47	1.618.571,51	1.754.344,32	1.308.358,13
2. Εσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	141.574,11	151.079,05	177.118,41	128.415,15	167.377,58
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προυπολογισμό	1.757.288,97	2.524.421,06	2.422.543,20	2.674.673,39	1.931.322,06
Σύνολο	2.995.355,08	4.185.071,58	4.218.233,12	4.557.432,86	3.407.057,77
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	1.907.894,69	1.938.868,43	2.616.219,66	2.692.142,55	2.490.080,05
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμεταλλεύσεως	1.087.460,39	2.246.203,15	1.602.013,46	1.865.290,31	916.977,72
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις)	789.563,28	1.001.725,38	803.077,36	620.091,05	666.403,44
Σύνολο	1.877.023,67	3.247.928,53	2.405.090,82	2.485.381,36	1.583.381,16
Μείον: 1. Εξοδα διοικητικής λειτουργίας & Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	2.709.751,82	2.857.744,95	3.648.528,77	3.751.624,06	3.431.086,13
Μερικά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμεταλλεύσεως	-832.728,15	390.183,58	-1.243.437,95	-1.266.242,70	-1.847.704,97
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα					
Μείον: 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	-12.340,74	-6.099,11	-1.213,82	-14.862,38	-39.400,14
Ολικά αποτελέσματα (πλεόνασμα-έλλειμα) εκμεταλλεύσεως	-845.068,89	384.084,47	-1.244.651,77	-1.281.105,08	-1.887.105,11
II ΜΕΙΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα					
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα					
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων					
Μείον:					
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα					
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων					
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	330.206,83	280.184,24	1.040.608,52	1.176.318,93	542.028,13
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεόνασμα)	-514.862,06	664.268,71	-204.043,25	-104.786,15	-1.345.076,98
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων					
Μείον : Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ-ΕΛΛΕΙΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ	-514.862,06	664.268,71	-204.043,25	-104.786,15	-1.345.076,98
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ		-514.862,06	664.268,71	-204.043,25	-1.345.076,98
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	-514.862,06	149.406,65	460.225,46	-308.829,40	-2.690.153,96

Εικόνα 9: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

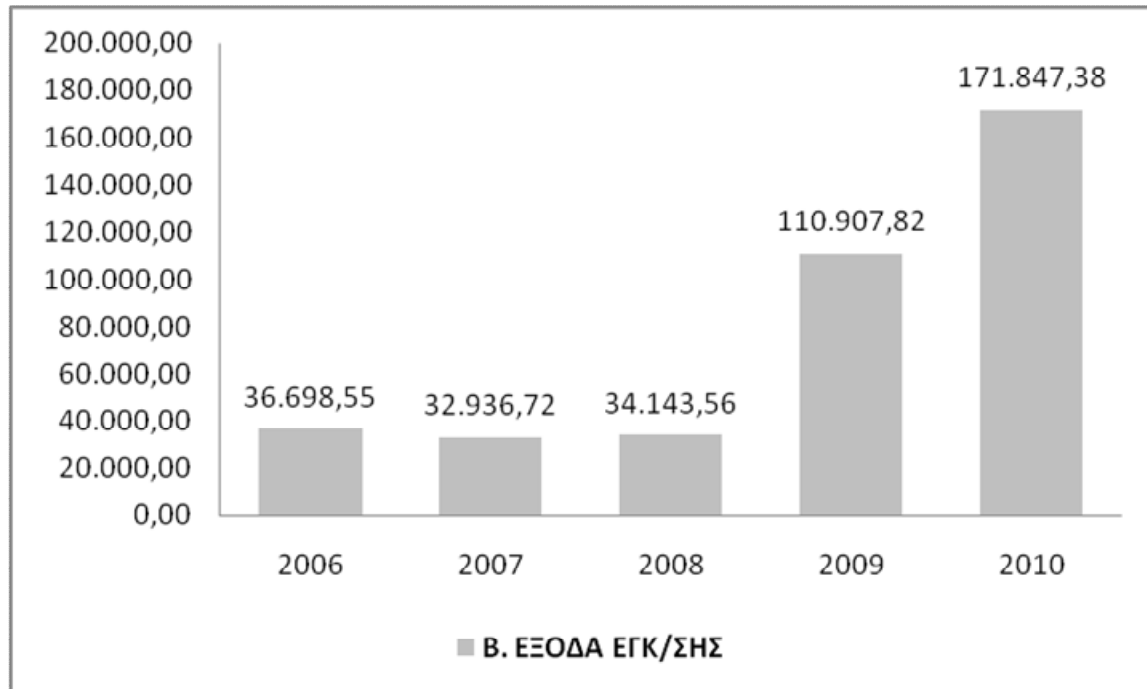
Η κερδοφορία του Δήμου κατά τις εξεταζόμενες χρήσεις διαπιστώνουμε ότι είναι μια συνεχής αυξομείωση όπως φαίνεται και στο διάγραμμα καθαρών αποτελεσμάτων όπου η πτώση των κερδών κατά τις χρήσεις 2009 και 2010 είναι τεράστια. Στα σημεία που πρέπει να σταθούμε ώστε να καταλάβουμε γιατί υπάρχει η εικόνα αυτή, είναι η αύξηση του κόστους αγαθών και υπηρεσιών που όπως φαίνεται και στον συγκεντρωτικό πίνακα αποτελεσμάτων χρήσεων με αποτέλεσμα από την πενταετία, στα τέσσερα έτη τα έσοδα < κόστος αγαθών και υπηρεσιών όπως διαπιστώνεται από τα μικτά αποτελέσματα χρήσεως. Επίσης ένα άλλο σημείο που θα πρέπει να σταθούμε είναι η ύπαρξη μεγάλων τιμών έκτακτων αποτελεσμάτων και ειδικότερα έσοδα και έξοδα προηγούμενης χρήσης με αποτέλεσμα την αλλαγή της εικόνας των αποτελεσμάτων.

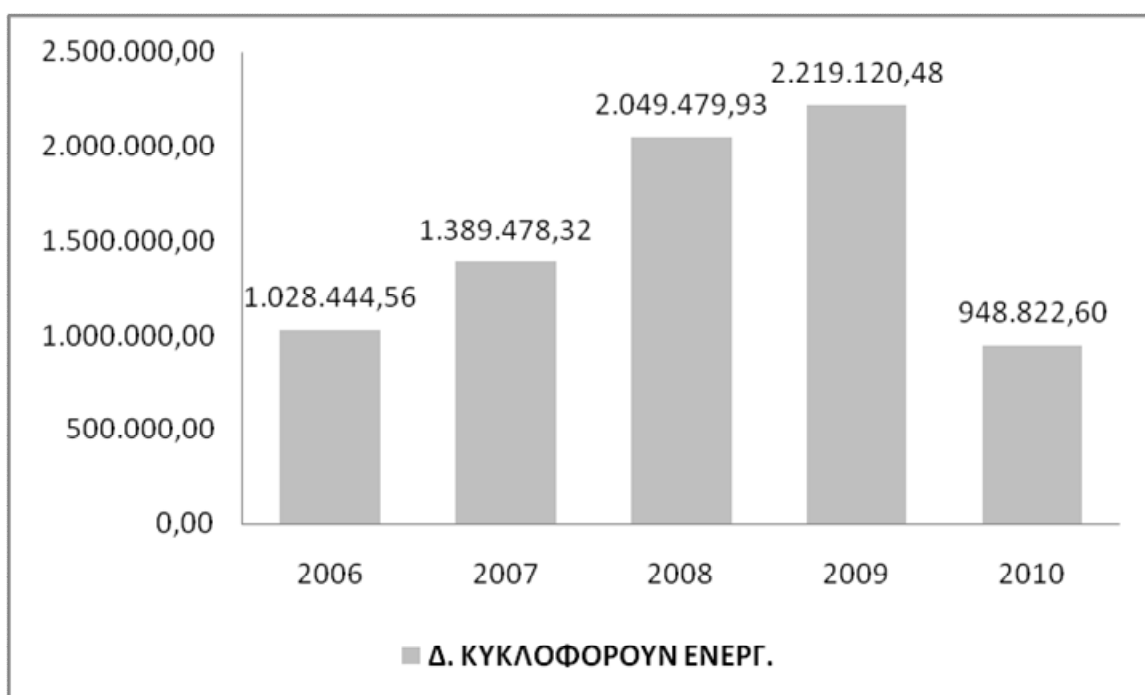
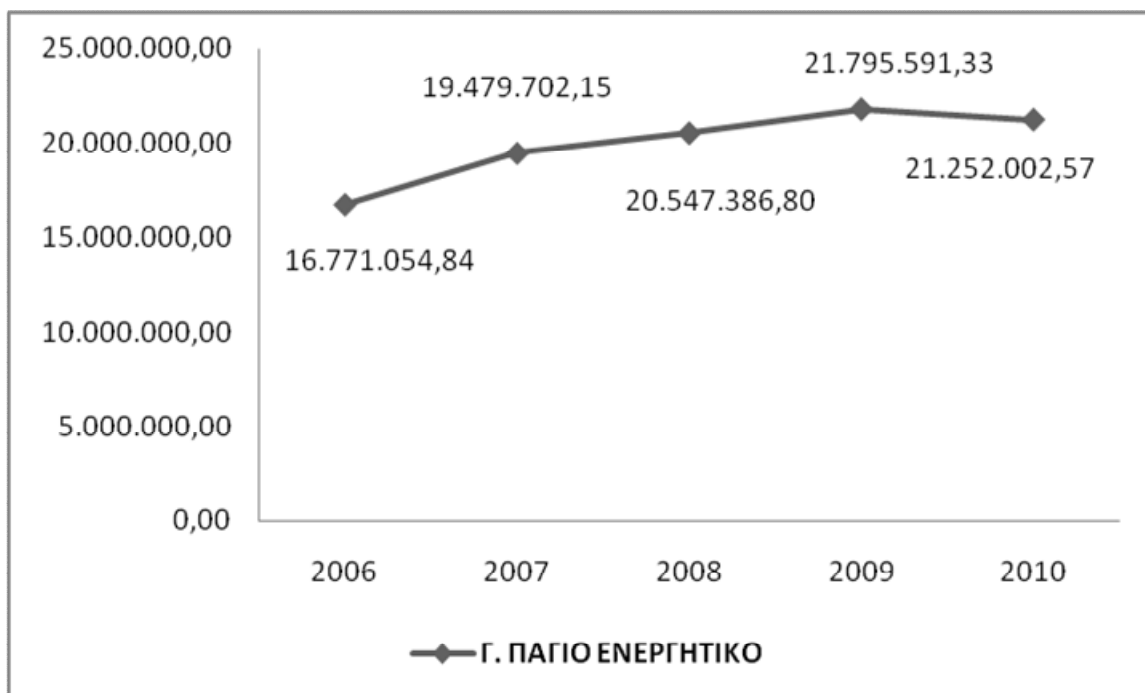
Οι εικόνα των αποτελεσμάτων του Δήμου Δύμης μας δείχνει ότι υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα λόγω της μείωσης των κερδών όπως φαίνεται και από τα καθαρά κέρδη όπου μόνο το 2007 παρουσίασαν θετικό πρόσημο και όπως διαπιστώνεται σε περίπτωση που η μη σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων συνεχιστεί, καθώς και η ο Δήμος οδηγείται σε μια αβεβαιότητα και γι' αυτό η διοίκηση του Δήμου πρέπει να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρξουν προβλήματα λειτουργίας με αποτέλεσμα είτε τη μείωση του κεφαλαίου του είτε την εξωτερική δανειοδότηση.

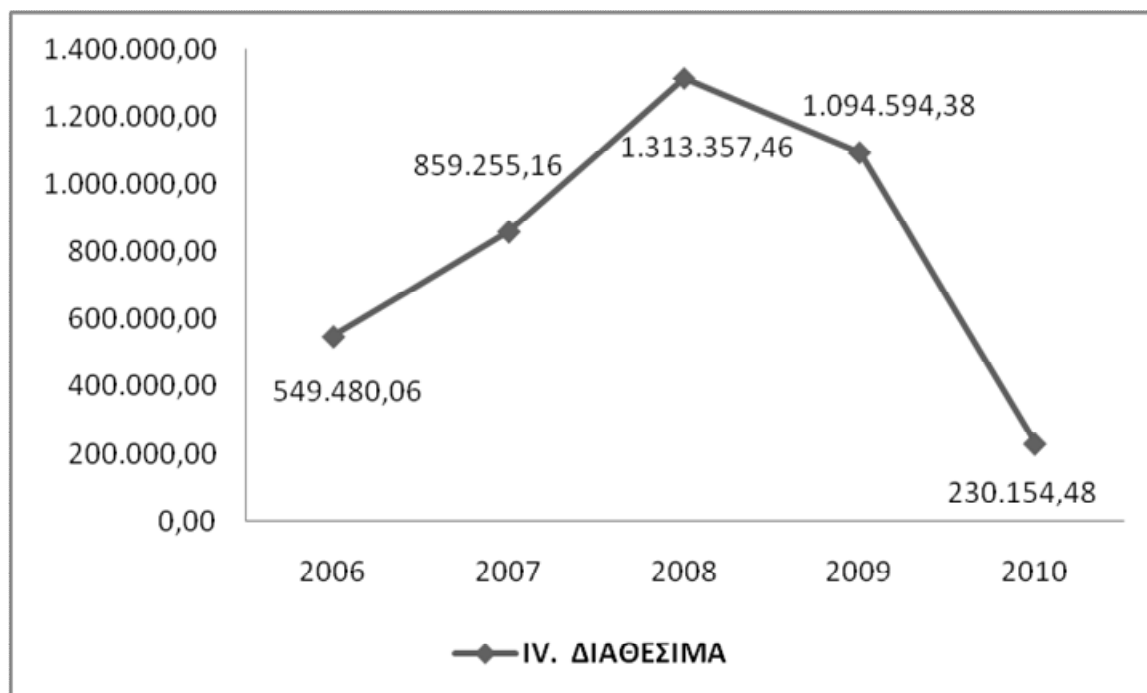
5.3. Ανάλυση Διάρθρωσης Ισολογισμών

5.3.1 Ενεργητικό Κεφάλαιο

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2006	2007	2008	2009	2010
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚ/ΣΗΣ	36.698,55	32.936,72	34.143,56	110.907,82	171.847,38
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	16.771.054,84	19.479.702,15	20.547.386,80	21.795.591,33	21.252.002,57
Ι. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	16.736.382,84	19.445.030,15	20.512.714,80	21.760.919,33	21.217.330,57
ΣΥΜΧΕΣ-ΜΑΚΡ.ΑΠΑΙΤ.	34.672,00	34.672,00	34.672,00	34.672,00	34.672,00
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓ.	1.028.444,56	1.389.478,32	2.049.479,93	2.219.120,48	948.822,60
Ι. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	25.368,65
ΙΙ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	478.964,50	530.223,16	736.122,47	1.124.526,10	693.299,47
ΙV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	549.480,06	859.255,16	1.313.357,46	1.094.594,38	230.154,48
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	17.836.197,95	20.902.117,19	22.631.010,29	24.125.619,63	22.372.672,55

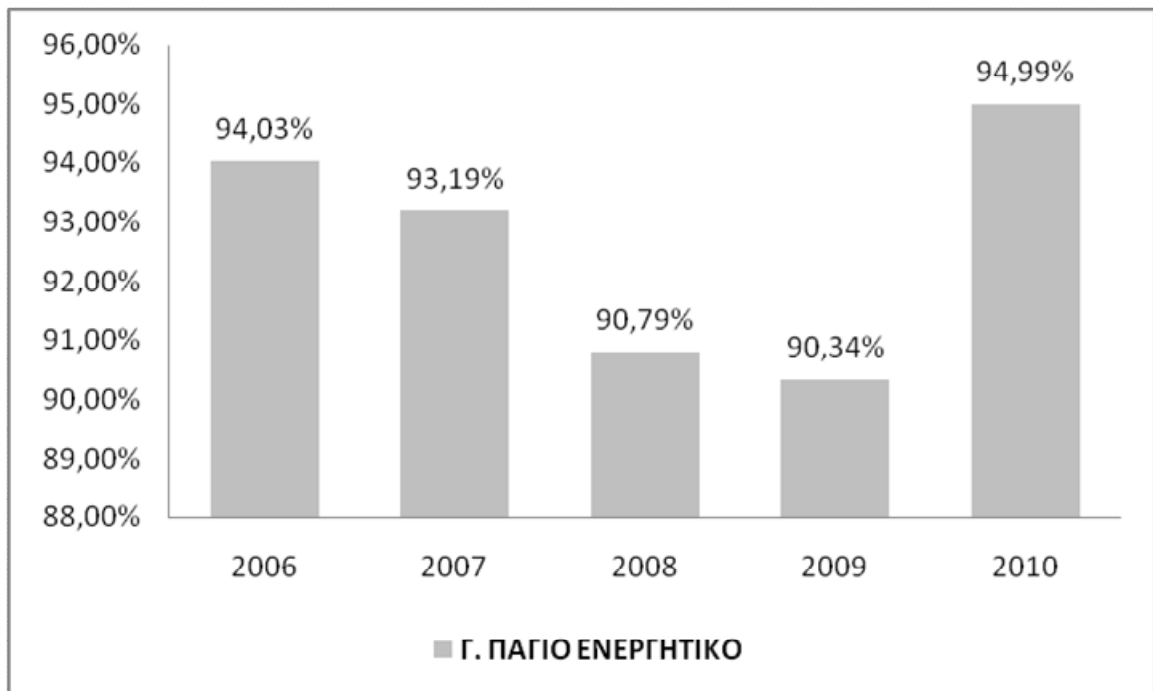
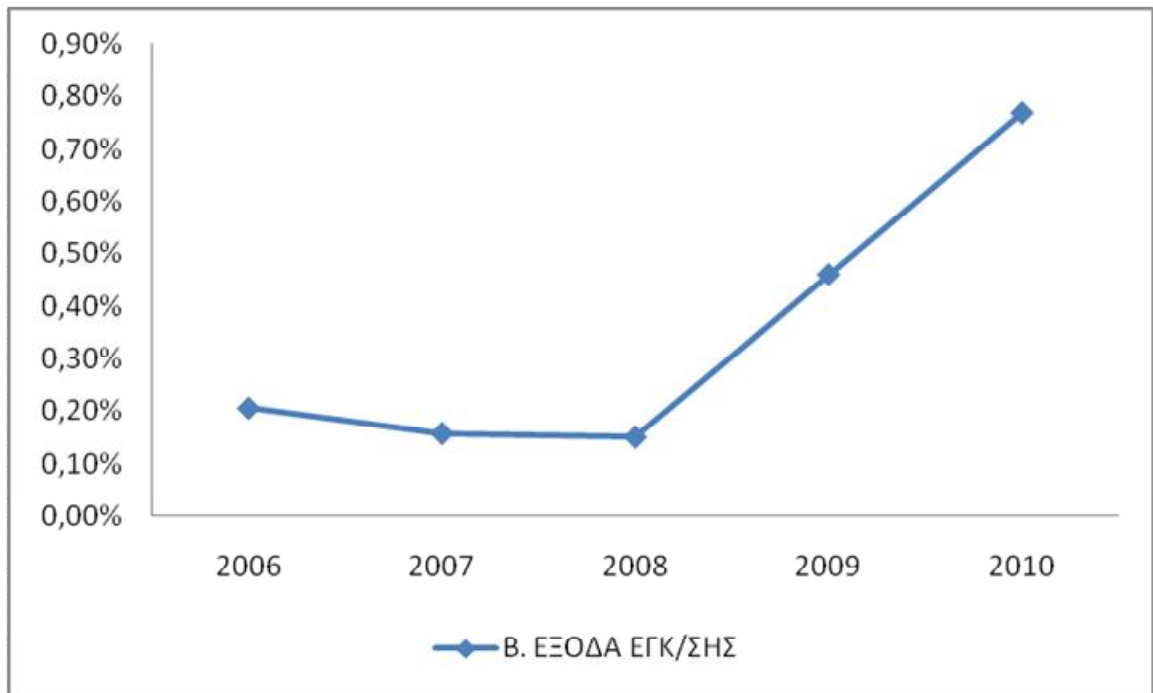

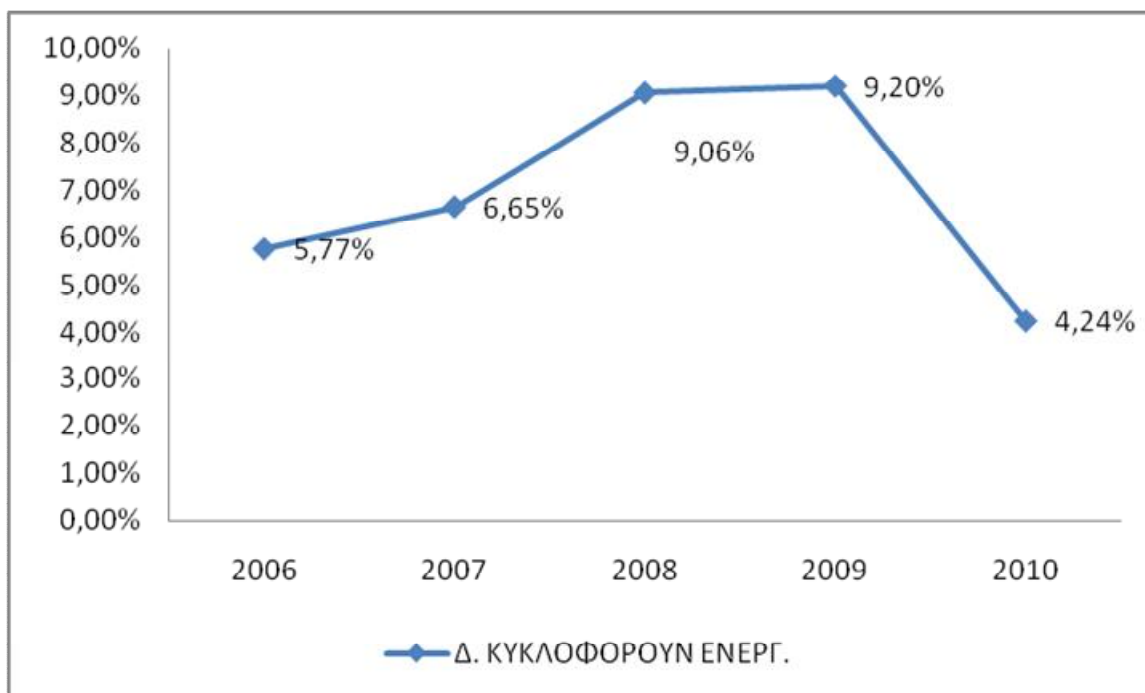

5.3.2. Διάρθρωση Ενεργητικού Κεφαλαίου

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2006	2007	2008	2009	2010
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚ/ΣΗΣ	0,21%	0,16%	0,15%	0,46%	0,77%
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	94,03%	93,19%	90,79%	90,34%	94,99%
I. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	93,83%	93,03%	90,64%	90,20%	94,84%
ΣΥΜ/ΧΕΣ-ΜΑΚΡ.ΑΠΑΙΤ.	0,19%	0,17%	0,15%	0,14%	0,15%
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓ.	5,77%	6,65%	9,06%	9,20%	4,24%
I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	2,69%	2,54%	3,25%	4,66%	3,10%
IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	3,08%	4,11%	5,80%	4,54%	1,03%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

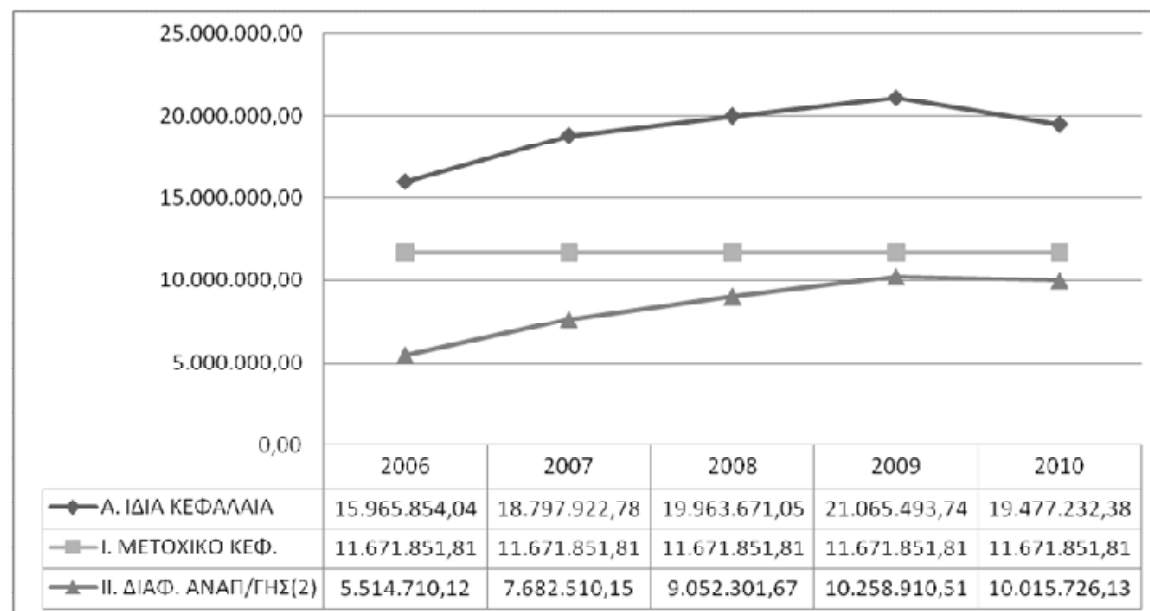

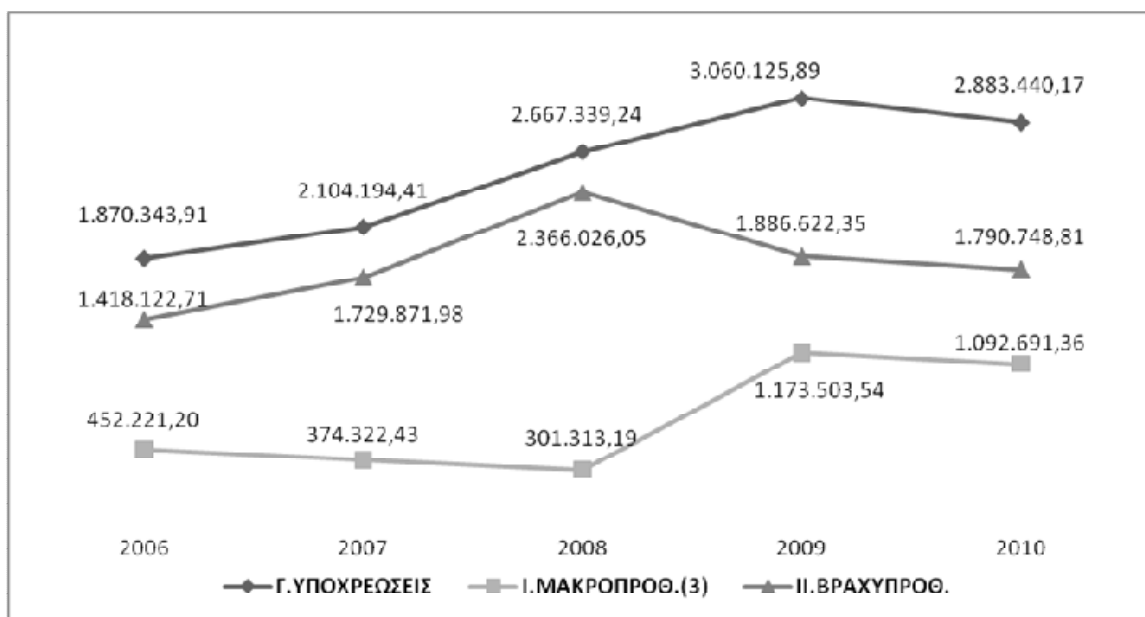

5.3.3. Παθητικό Κεφάλαιο

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2006	2007	2008	2009	2010
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	15.965.854,04	18.797.922,78	19.963.671,05	21.065.493,74	19.477.232,38
I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦ.	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81
II. ΔΙΑΦ. ΑΝΑΠ/ΓΗΣ(2)	5.514.710,12	7.682.510,15	9.052.301,67	10.258.910,51	10.015.726,13
III. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	-1.220.707,89	-556.439,18	-760.482,43	-865.268,58	-2.210.345,56
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	12.000,00
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1.870.343,91	2.104.194,41	2.667.339,24	3.060.125,89	2.883.440,17
I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘ. (3)	452.221,20	374.322,43	301.313,19	1.173.503,54	1.092.691,36
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘ.	1.418.122,71	1.729.871,98	2.366.026,05	1.886.622,35	1.790.748,81
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	1.164.154,71	1.465.216,25	1.965.739,29	1.345.560,53	1.588.541,72
2. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ	0,00	0,00	10.842,60	224.215,12	488,40
5. ΥΠΟΧ. ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ	28.290,37	43.387,64	33.362,12	19.880,62	0,00
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	29.977,13	24.869,18	76.984,25	60.775,74	0,00
7. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	65.098,22	69.449,10	73.610,68	115.064,53	98.725,54
8. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	130.602,28	126.949,81	205.487,11	121.125,81	102.993,15
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	17.836.197,95	20.902.117,19	22.631.010,29	24.125.619,63	22.372.672,55

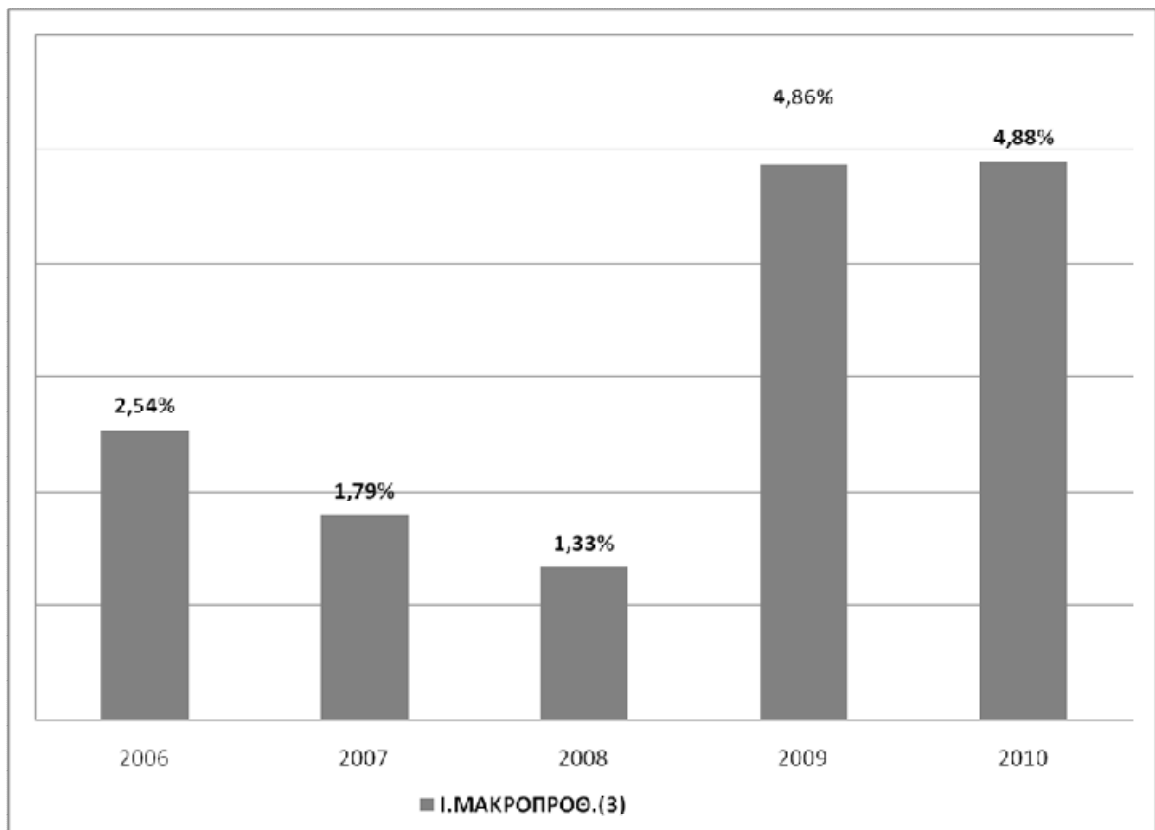
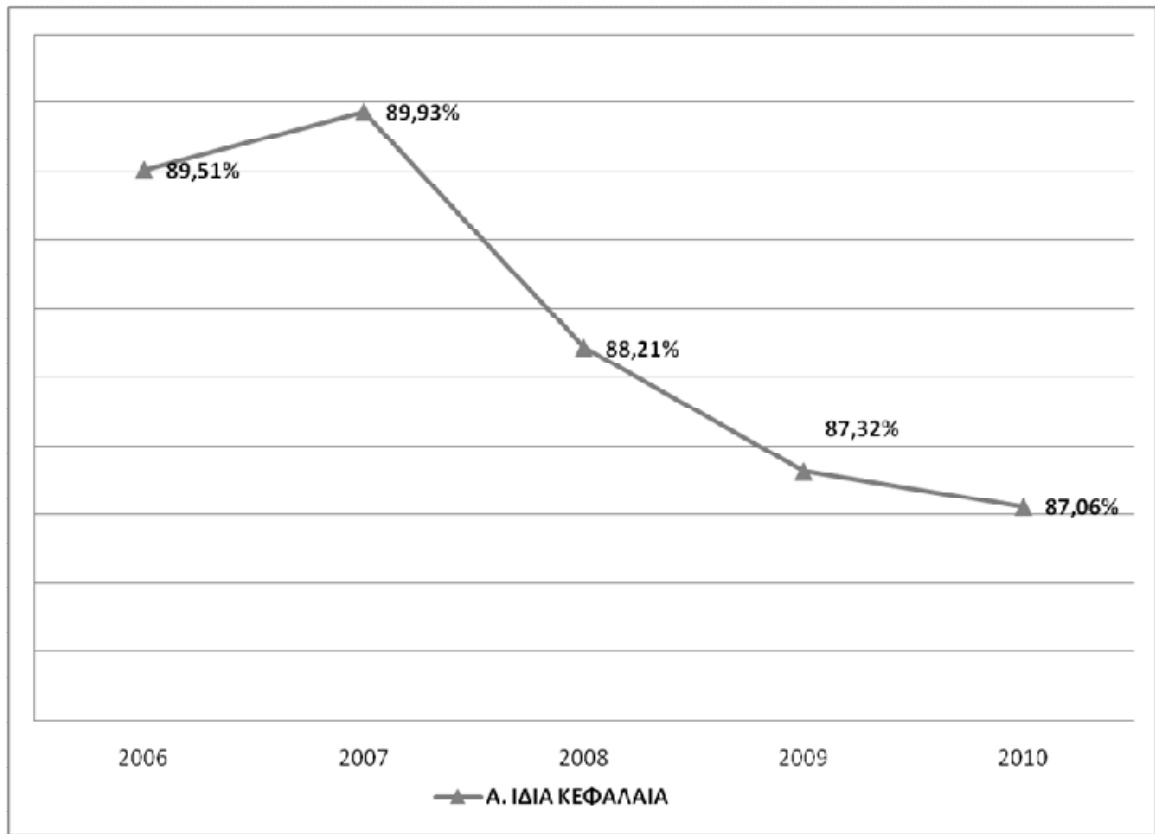
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:(2) Στις Διαφορές Αναπροσαρμογής περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις επενδύσεων. Στα αποθεματικά περιλαμβάνονται και τα αποτελέσματα εις νέο. (3) Στις Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται τα Δάνεια Τραπεζών.

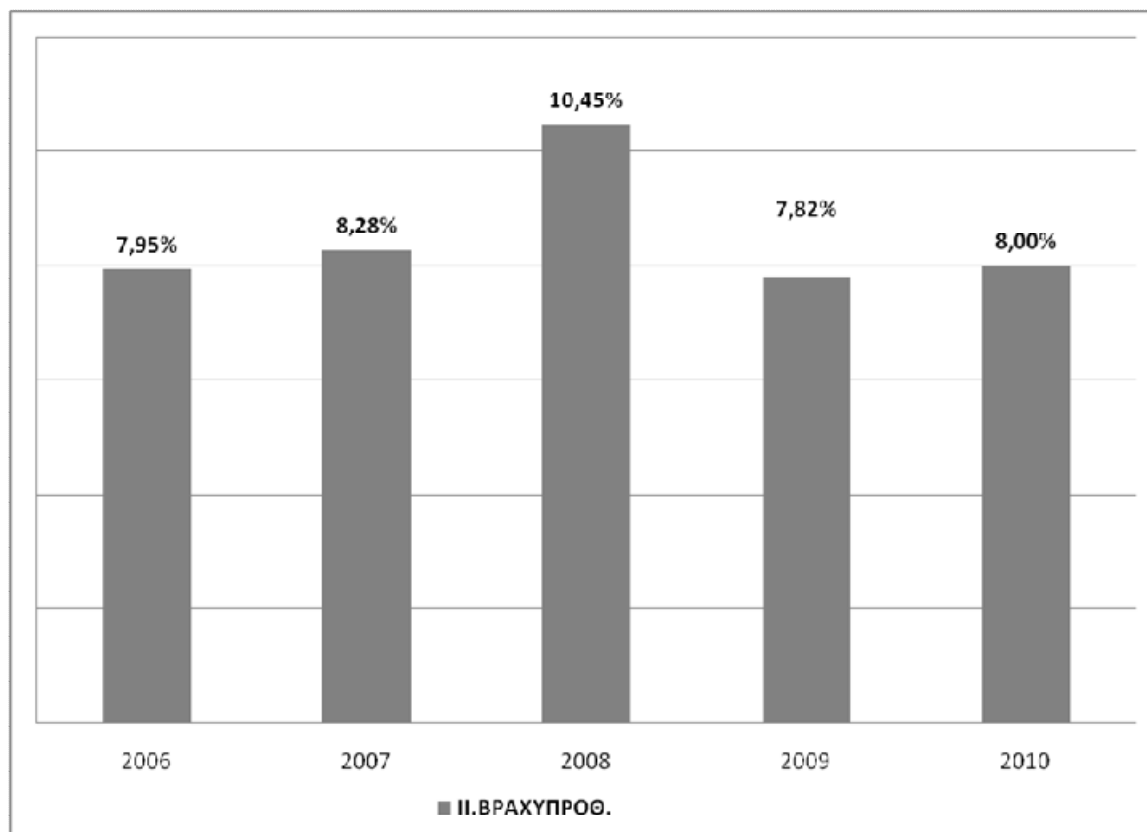

5.3.4. Διάρθρωση Παθητικού Κεφαλαίου

<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	2006	2007	2008	2009	2010
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	89,51%	89,93%	88,21%	87,32%	87,06%
I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦ.	65,44%	55,84%	51,57%	48,38%	52,17%
II. ΔΙΑΦ. ΑΝΑΠ/ΓΗΣ(2)	30,92%	36,75%	40,00%	42,52%	44,77%
III. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	-6,84%	-2,66%	-3,36%	-3,59%	-9,88%
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,05%
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	10,49%	10,07%	11,79%	12,68%	12,89%
I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘ. (3)	2,54%	1,79%	1,33%	4,86%	4,88%
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘ.	7,95%	8,28%	10,45%	7,82%	8,00%
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	6,53%	7,01%	8,69%	5,58%	7,10%
2. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ	0,00%	0,00%	0,05%	0,93%	0,00%
5. ΥΠΟΧ. ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ	0,16%	0,21%	0,15%	0,08%	0,00%
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	0,17%	0,12%	0,34%	0,25%	0,00%
7. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	0,36%	0,33%	0,33%	0,48%	0,44%
8. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	0,73%	0,61%	0,91%	0,50%	0,46%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	100,00%	1,00	100,00%	100,00%	100,00%

5.4 Συνοπτική Ανάλυση Τάσεων – Διαγραμματική Παρουσίαση

5.4.1. Ανάλυση Ρευστότητας

<u>Δείκτες Ρευστότητας</u>	2006	2007	2008	2009	2010
1. Γενικής Ρευστότητας	0,73	0,80	0,87	1,18	0,53
2. Ειδικής Ρευστότητας	0,73	0,80	0,87	1,18	0,52
3. Ταμιακής Ρευστότητας	0,39	0,50	0,56	0,58	0,13

5.4.1.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες

ι. ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Τύπος

Κυκλοφορούν ενεργητικό/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Δείχνει την ικανότητα του φορέα να εξυπηρετήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με ομαλό τρόπο. Αποτελεί επίσης μέτρο για το περιθώριο ασφαλείας που είναι διαθέσιμο για την αντιμετώπιση δυσμενών εξελίξεων. Η εύλογη τιμή του δείκτη αυτού εξαρτάται από τη συνέχεια της ροής και την αντιστοιχία εισερχομένων

κεφαλαίων και εξοφλούμενων υποχρεώσεων, το είδος του φορέα, την ποιότητα των κυκλοφοριακών στοιχείων της κλπ. *Συνήθως θεωρείται ικανοποιητική εάν είναι γύρω στο 1,5.*

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Τύπος

(Κυκλοφορούν ενεργητικό – αποθέματα)/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Ο δείκτης αυτός περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά χωρίς σημαντικές απώλειες. Δείχνει, εάν είναι γύρω στη μονάδα, ότι ο φορέας είναι σε θέση να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της με σχετική άνεση, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν επισφαλείς απαιτήσεις. *Μια μεγάλη διαφορά μεταξύ των αριθμοδεικτών γενικής και ειδικής ρευστότητας μαρτυρεί την ύπαρξη υψηλών αποθεμάτων.*

iii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Τύπος

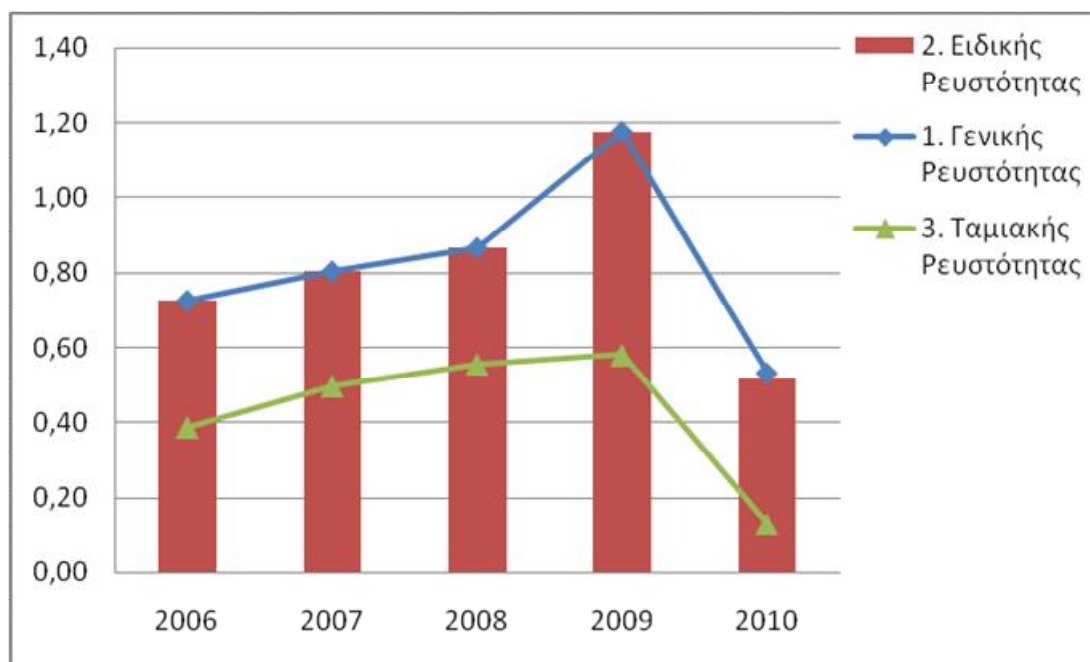
Διαθέσιμα / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Εκφράζει την ικανότητα μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με τα διαθέσιμά της. *Πολύ χαμηλή τιμή του δείκτη αυτού υποδηλώνει ταμιακή στενότητα και ενδεχόμενη αδυναμία του φορέα να ανταποκριθεί στις άμεσες υποχρεώσεις της.*

5.4.1.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης

Βάσει του παραπάνω πίνακα η διαχρονική ανάλυση του Δήμου Δύμης μας κάνει να συμπεράνουμε ότι σε όλες τις χρήσεις της τελευταίας πενταετίας, ο δήμος δεν παρουσιάζει μεγάλη ρευστότητα (εάν εξαιρέσουμε επεικώς το έτος 2009 όπου ο δείκτης ξεπερνάει τη μονάδα), κάτι που σημαίνει ότι δεν έχει την ευκολία να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του, ή να αντιμετωπίζει δυσμενείς καταστάσεις έκτακτων εξόδων. Η Έλλειψη αποθεμάτων (πλην του έτους 2010) επηρεάζει την ανάλυση με τη βοήθεια των αριθμοδεικτών καθώς οι δείκτες γενικής και ειδικής ρευστότητας έχουν τις ίδιες τιμές. Οι δείκτες ανά χρήση, αν και χαμηλοί, δεν παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ τους κάτι που σημαίνει ότι υπήρχε έλεγχος των διαθεσίμων και επομένως σωστή διαχειριστική ικανότητα, παρόλα αυτά η κακή διαχείριση της ρευστότητας αποδεικνύεται από τους αριθμοδείκτες ταμιακής ρευστότητας όλων των ετών, οι οποίοι μας δείχνουν ουσιαστικά ότι οι Υποχρεώσεις του Δήμου δε μπορούν να καλυφθούν από τα διαθέσιμά του, ενώ όλες οι τιμές της

Γενικής και Ειδικής Ρευστότητας είναι μικρότερες από το ικανοποιητικό 1,5. Για το λόγο αυτό η Διοίκηση του Δήμου οφείλει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στη ρευστότητα στην διάρκεια της επόμενης χρήσης και να εντοπίσει από πού μπορεί να αντλήσει διαθέσιμα ώστε να καταστεί ικανή να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις και να αποφύγει άλλη μία χρονιά με έλλειψη ρευστότητας.

5.4.2 Ανάλυση Δεικτών Δραστηριότητας

<u>Δείκτες Δραστηριότητας</u>	2006	2007	2008	2009	2010
Χρόνου Εισπράξεως Απαιτήσεων	6,25	7,89	5,73	4,05	4,91 φορές το χρόνο
Χρόνου Εξόφλησης Προμηθευτών	0,61	0,76	0,75	0,50	0,64 φορές το χρόνο
Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	0,00	0,00	0,00	0,00	134,30 φορές το χρόνο
Διάρκειας Λειτουργικού Κύκλου	6,25	7,89	5,73	4,05	139,22
Διάρκειας Εμπορικού Κύκλου	5,64	7,14	4,98	3,55	138,58
Κυκλοφορίας ΚΚ	-7,69	-12,29	-13,33	13,71	-4,05
Κυκλοφορίας Ταχύτητας Ενεργητικού	0,17	0,20	0,19	0,19	0,15

5.4.2.1 Τι εκφράζουν οι Δείκτες

Ι. ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Τύπος

Ετήσιες πωλήσεις/ Μ.Ο. απαιτήσεων

Δείχνει πόσες μέρες χρειάζονται, κατά μέσο όρο, κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης για να εισπραχθούν οι απαιτήσεις του φορέα. Το χρονικό αυτό διάστημα μετρά την αποτελεσματικότητα της διοίκησης του φορέα στην είσπραξη των απαιτήσεων της και εκφράζει τη πιστωτική πολιτική της. Η μέση διάρκεια είσπραξης των απαιτήσεων θα πρέπει, λαμβανομένων βέβαια υπόψη των συνθηκών της αγοράς, να καταβάλλεται προσπάθεια να μειωθεί ώστε να περιορίζεται η άτοκη δέσμευση κεφαλαίων. Επιπλέον μεγάλη ταχύτητα στην είσπραξη των απαιτήσεων σημαίνει και

μικρότερη πιθανότητα να εμφανισθούν επισφάλειες. Πάντως για τον καλύτερο προσδιορισμό του χρόνου είσπραξης των απαιτήσεων είναι αναγκαία η ιεράρχηση των απαιτήσεων με βάση την ηλικία τους.

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧ/ΤΑΣ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ

Τύπος

Προμηθευτές/(Κόστος Πωληθέντων - Ενσωματωμένες Αποσβέσεις + Αποθέματα Λήξης - Αποθέματα Έναρξης)

Δείχνει το χρονικό διάστημα που οι υποχρεώσεις του φορέα προς προμηθευτές παραμένουν απλήρωτες παρακολούθηση του δείκτη αυτού διαχρονικά δείχνει την πολιτική του φορέα όσον αφορά την χρηματοδότηση των αγορών της. Μια απότομη πτώση του μπορεί να σημαίνει ότι οι προμηθευτές άλλαξαν συμπεριφορά. Εάν η ταχύτητα είσπραξης των απαιτήσεων είναι μεγαλύτερη από την ταχύτητα εξόφλησης υποχρεώσεων τότε αυτό σημαίνει ότι είναι περιορισμένες οι ανάγκες του φορέα σε εξωτερική χρηματοδότηση λόγω των ευνοϊκών όρων αγορών που έχει επιτύχει.

iii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Τύπος

Πωλήσεις / Μ.Ο. αποθεμάτων

Αποτελεί μέτρο της ικανότητας του φορέα να ανακυκλώνει τα αποθέματα του γρήγορα. Γενικά όσο μικρότερος είναι ο χρόνος παραμονής των αποθεμάτων σε έναν φορέα τόσο πιο αποτελεσματικά λειτουργεί αυτός. Υψηλή τιμή του δείκτη αυτού μπορεί να σημαίνει υπεραποθεματοποίηση πράγμα που ενδέχεται να επιβαρύνει σημαντικά την χρηματοοικονομική θέση μιας μονάδας ιδίως εάν τα αποθέματα έχουν αγοραστεί με δανειακά κεφάλαια. Διόγκωση των αποθεμάτων δείχνει πολλές φορές αδυναμία διάθεσης τους, απαξίωση να οφείλεται και σε αγορά μίας μεγάλης παρτίδας πρώτων υλών με πολύ ευνοϊκούς όρους η εισαγωγή νέων προϊόντων που δεν έχουν ακόμη αρχίσει να διατίθενται στην αγορά. Μπορεί, επίσης, να είναι και αποτέλεσμα αλλαγής μεθόδου αποτίμησης τους με σκοπό π.χ. την τεχνητή αύξηση των λογιστικών κερδών.

iv. ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Τύπος

Ημέρες Απαιτήσεων + Ημέρες Αποθεμάτων

Προσδιορίζει το χρονικό διάστημα που απαιτείται από τη στιγμή που τα αποθέματα εισέρχονται στον φορέα μέχρι που θα εισπραχθούν οι απαιτήσεις από την πώλησή τους. Διαχρονική αύξηση του δείκτη αυτού ή η αυξημένη τιμή του σε σχέση με εκείνη των ανταγωνιστριών φορέων μαρτυρεί δυσκαμψία της μονάδας και περιορισμένη αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των κυκλοφοριακών της στοιχείων.

v. ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Τύπος

Ημέρες Απαιτήσεων + Ημέρες Αποθεμάτων - Ημέρες Υποχρεώσεων

Δείχνει τις ανάγκες του φορέα σε κεφάλαια ή δανεικά για την διεκπεραίωση των λειτουργικών δραστηριοτήτων του. Είναι αυτονόητο ότι αυτές περιορίζονται στο βαθμό που ο φορέας εξασφαλίζει σημαντικές πιστώσεις από τους προμηθευτές του. Υψηλή συγκριτικά τιμή του δείκτη αυτού μπορεί να έχει σαν συνέπεια τη μεγάλη εξάρτηση του φορέα από ξένα κεφάλαια και να οδηγήσει σε έκρηξη των δανειακών του αναγκών.

vi. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

Τύπος

Πωλήσεις / Κεφάλαιο Κίνησης

Δείχνει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κίνησης και εάν ο φορέας διατηρεί επαρκή κεφάλαια κίνησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Υψηλή συγκριτικά τιμή αποτελεί ένδειξη ανεπάρκειας της επένδυσης του φορέα σε κεφάλαια κίνησης η/και προσφυγή σε υψηλό δανεισμό, πράγμα που την καθιστά ευάλωτη σε ενδεχόμενο αρνητικής συγκυρίας (πτώση των πωλήσεων), μπορεί, δηλαδή να οδηγήσει σε αδυναμία έγκαιρης εξόφλησης υποχρεώσεων λόγω μη εισροής επαρκών νέων κεφαλαίων από τις πιστώσεις.

vii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Τύπος

Πωλήσεις / Μ.Ο. Ενεργητικού

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού αναφέρεται στη σχέση του συνολικού ενεργητικού με τις ετήσιες πωλήσεις, δείχνει το βαθμό αξιοποίησης και αποτελεσματικότητας του συνολικού ενεργητικού, δηλαδή πόσες φορές ανακυκλώνεται μέσα σε ένα χρόνο το συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο στον εκάστοτε φορέα. Όσο μεγαλύτερη είναι η κυκλοφοριακή ταχύτητα, τόσο καλύτερα είναι για τον φορέα.

5.4.2.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης

Οι δείκτες δραστηριότητας μας αποκαλύπτουν μια καλή εικόνα του Δήμου Δύμης. Παρατηρούμε ότι ο χρόνος είσπραξης των απαιτήσεων είναι μεγαλύτερος από την εξόφληση των προμηθευτών, κάτι που σημαίνει ότι εάν η ταχύτητα είσπραξης των απαιτήσεων είναι μεγαλύτερη από την ταχύτητα εξόφλησης υποχρεώσεων τότε αυτό

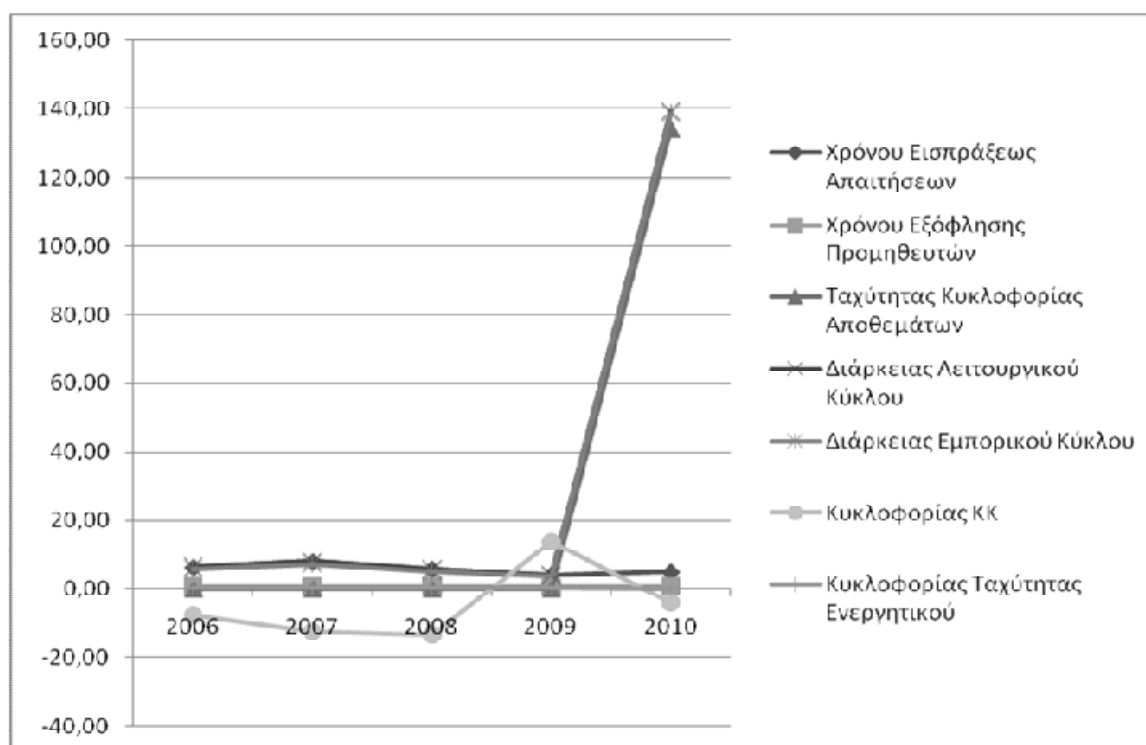

σημαίνει ότι είναι περιορισμένες οι ανάγκες του φορέα σε εξωτερική χρηματοδότηση λόγω των ευνοϊκών όρων αγορών που έχει επιτύχει.

Επιπλέον, παρατηρούμε ότι λόγω της μη ύπαρξης αποθεμάτων (εκτός του έτους 2010) καθιστά ίση τη διάρκεια του λειτουργικού κύκλου με το χρόνο είσπραξης των απαιτήσεων. Επίσης βλέπουμε ότι δεν υπάρχει σταθερότητα στις μεταβολές των τιμών αλλά έχουν μικρές αποκλίσεις και για το λόγο αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι μάλλον υπάρχει κάποια συγκεκριμένη τακτική του Δήμου αναφορικά με την είσπραξη των απαιτήσεων.

Στους υπόλοιπους δείκτες παρατηρούμε ότι οι τιμές του εμπορικού κύκλου είναι θετικές σε σχέση με το χρόνο είσπραξης των απαιτήσεων, πράγμα αρνητικό. Επίσης η κυκλοφορία του κεφαλαίου κίνησης είναι αρνητική πράγμα που σημαίνει ότι ο Δήμος δεν έχει επάρκεια σε κεφάλαιο κίνησης και οι Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υπερτερούν των διαθέσιμων του με αποτέλεσμα την μη ικανοποίηση των υποχρεώσεών του και τη στενότητα των δραστηριοτήτων του.

Συνολικά η εικόνα της δραστηριότητας του Δήμου φαίνεται στα κάτωθι διαγράμματα όπου παρατηρείται ασταθής πορεία με συνεχείς αυξομειώσεις:

5.4.3. Ανάλυση Αποδοτικότητας

Δείκτες Αποδοτικότητας	2006	2007	2008	2009	2010
1. Ιδίων Κεφαλαίων (R.O.E)	-0,32	0,03	-0,01	-0,005	-0,07
2. Ενεργητικού	-2,90	3,80	-0,90	-0,43	-6,01
3. Συνολικού κεφαλαίου (R.O.A.)	-0,03	0,03	-0,01	-0,004	-0,06

5.4.3.1 Τι εκφράζουν οι Δείκτες

i. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Τύπος

(Κέρδη προ φόρων / ίδια κεφάλαια) x 100

Ο δείκτης αυτός απεικονίζει την κερδοφόρα δυναμικότητα ενός φορέα και παρέχει ένδειξη του κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος από τη χρήση των κεφαλαίων. Με άλλα λόγια, μετρά την αποτελεσματικότητα με την οποία τα κεφάλαια του φορέα απασχολούνται σε αυτόν. Αποτελεί τον βασικό δείκτη τον οποίο η διοίκηση ενός φορέα σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος τείνει να προβάλλει με τον πιο επιφανή τρόπο στον ετήσιο απολογισμό χρήσης.

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Τύπος

(Καθαρά Αποτελ. Χρήσεως / Σύνολο Ενεργητικού) x 100

Ο συγκεκριμένος δείκτης μετράει την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων ενός φορέα και επιτρέπει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του. Ο δείκτης φανερώνει την ικανότητά της να μπορεί να επιζήσει οικονομικά και να προσελκύσει κεφάλαια που προσφέρονται για επένδυση, «ανταμείβοντάς» τα ανάλογα.

iii. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Τύπος

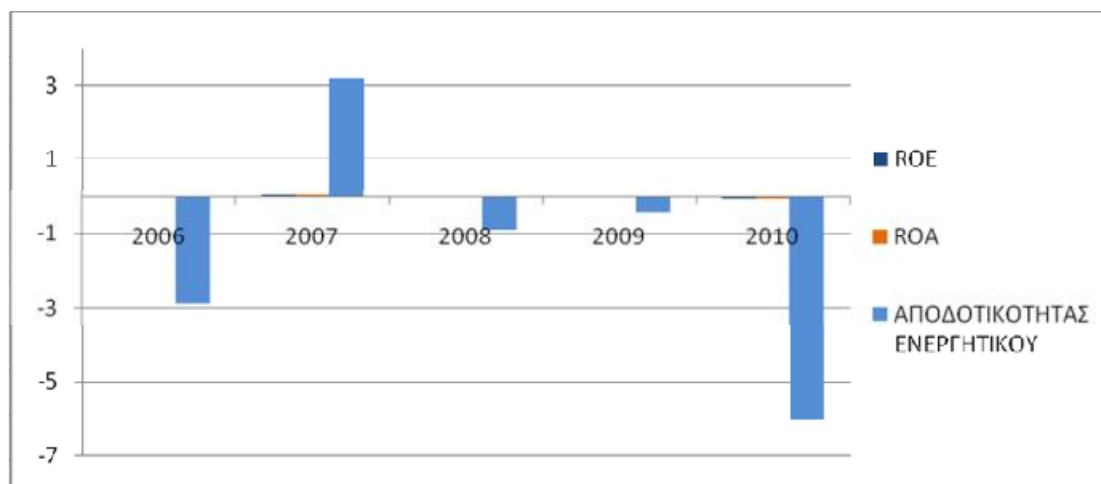
(κέρδη προ φόρων / συνολικά κεφάλαια) x 100

Δείχνει την αποδοτικότητα του φορέα ανεξάρτητα από τις πηγές προέλευσης των κεφαλαίων του. Επίσης δείχνει την ικανότητα της διοίκησης του φορέα να παράγει κέρδη με σωστή χρησιμοποίηση των ιδίων και ξένων κεφαλαίων. Ο υπολογισμός της αποδοτικότητας του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων αποτελεί κατά κάποιο τρόπο οδηγό στις περιπτώσεις που κάποιος φορέας πρόκειται να αναλάβει νέες δραστηριότητες. Εάν ο δείκτης αυτός είναι χαμηλότερος από το κόστος των δανειακών κεφαλαίων, τυχόν αύξηση αυτών θα μειώσει τα κέρδη του φορέα. Επίσης ένας χαμηλός δείκτης μπορεί εύκολα να μηδενισθεί σε περιόδους κρίσεως της επιχείρησης.

5.4.3.2. Ανάλυση του Δήμου Δύμης

Οι δείκτες αποδοτικότητας παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο πλην της χρήσης του 2007. Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων κινείται οριακά στην διαχρονική ανάλυση γύρω από την τιμή του μηδέν, δείχνοντας τα προβλήματα του

δήμου στο να διαχειριστεί κερδοφόρα το σύνολο των επιχορηγήσεων που αποτελεί επί της ουσίας το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων που παρέχονται από το ελληνικό δημόσιο για αναπτυξιακούς και επενδυτικούς σκοπούς. Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού παρουσιάζει παρόμοια εικόνα αποτυπώνοντας την δυσλειτουργία εκμετάλλευσης των περιουσιακών στοιχείων του δήμου, κυρίως λόγω των έντονων γραφειοκρατικών και χρονοβόρων διαδικασιών για την αξιοποίησή τους. Το σύνολο των παραπάνω προβλημάτων απεικονίζεται και στον δείκτη αποδοτικότητας του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων που δείχνει την αδυναμία του δήμου να παράγει κέρδη.

5.4.4. Ανάλυση Δεικτών Δομής Κεφαλαίων

Δείκτες Δομής Κεφαλαίων	2006	2007	2008	2009	2010
1. Υπερχρέωσης	11,71	11,93	13,36	14,53	14,80
2. Δανειακής Επιβάρυνσης α.	10,4	10,0	11,7	12,6	12,8
3. Δανειακής Επιβάρυνσης β.	89,5	89,9	88,2	87,3	87,0

5.4.4.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες

ι. ΔΕΙΚΤΗΣ ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗΣ

Τύπος

(Ξένα Κεφάλαια / Ίδια Κεφάλαια) x 100

Δείχνει την σχέση των ιδίων κεφαλαίων προς τα ξένα κεφάλαια του φορέα. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης (και πάνω από το 100), τόσο υπερχρεωμένος είναι ο φορέας. Χρησιμοποιείται από τους δανειστές του φορέα για να εκτιμήσουν τον βαθμό ασφάλειας που τους εξασφαλίζουν τα ίδια κεφάλαια, αλλά και από την διοίκηση του φορέα για να διαπιστώσουν το επίπεδο στο οποίο έχει φθάσει η χρήση κεφαλαιακής μόχλευσης.

ii. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ α,β

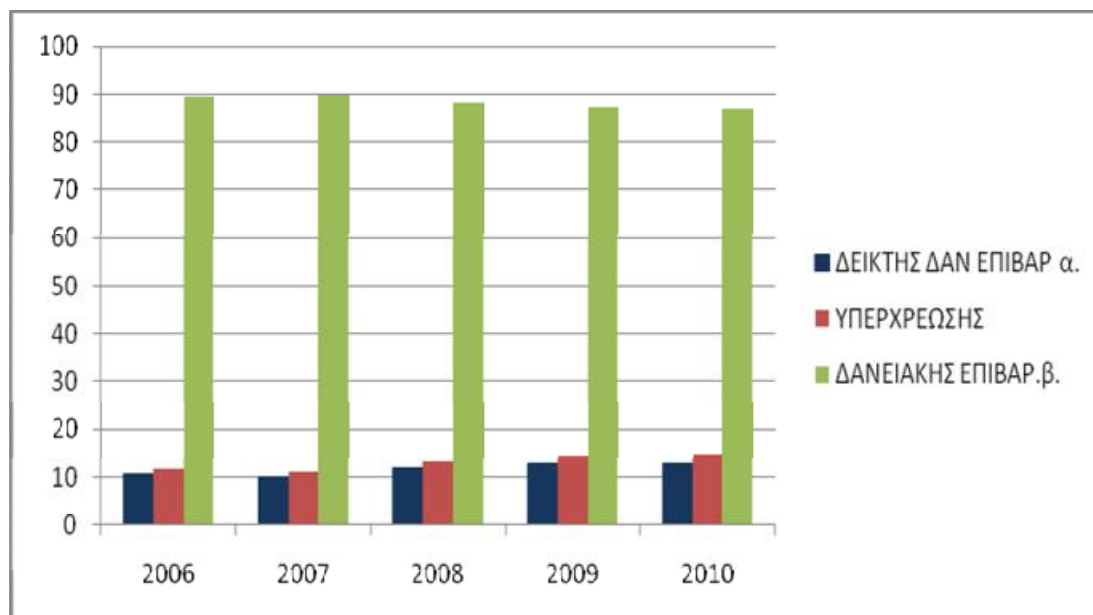
Τύπος

$(\text{Ξένα Κεφάλαια} / \text{Συνολικά Κεφάλαια}) \times 100$ &
 $\text{Ίδια Κεφάλαια} / \text{Συνολικά Κεφάλαια} \times 100$

Ο δείκτης αυτός δείχνει την σχέση των δανείων προς το σύνολο των κεφαλαίων κάθε μορφής που χρησιμοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο από τον φορέα. Χρησιμεύει στην εκτίμηση της δανειακής επιβάρυνσης του φορέα.

5.4.4.2. Ανάλυση Δήμου Δύμης

Οι δείκτες δομής κεφαλαίων γενικά βρίσκονται σε πολύ καλό επίπεδο δείχνοντας την καλή σχέση δανεισμού προς τα ίδια κεφάλαια του δήμου. Από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι το έτος 2007 ο δείκτης υπερχρέωσης βρίσκεται στο καλύτερο συγκριτικά επίπεδο παρουσιάζοντας σταθερή αύξηση, από το έτος 2008 και έπειτα λόγω έργων υποδομής που έλαβαν χώρα αυξήθηκε, με αποτέλεσμα την αύξηση των υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές. Το έτος 2009 συνάπτει μακροπρόθεσμο τραπεζικό δάνειο και απομειώνει τις υποχρεώσεις του προς τους προμηθευτές. Οι δείκτες δανειακής επιβάρυνσης φανερώνουν πως μόνο το 10% περίπου των περιουσιακών στοιχείων έχουν χρηματοδοτηθεί από βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους πιστωτές, ενώ το υπόλοιπο 90% των ενεργητικών στοιχείων χρηματοδοτείται από τα ίδια κεφάλαια και συγκεκριμένα από τις ετήσιες επιχορηγήσεις.

5.4.5 Ανάλυση δεικτών ανα κάτοικο

<u>Δείκτες Ανά κάτοικο</u>	2006	2007	2008	2009	2010
1. Λειτουργικά Έσοδα/Κάτοικο	113,01	151,58	163,91	171,86	134,70
2. Ίδια έσοδα/Κάτοικο	273,42	382,02	385,05	416,01	311,00
3. Λειτουργικά Έξοδα/Κάτοικο	247,35	260,86	333,04	342,45	313,19
4. Πάγιο Ενεργητικό/Κάτοικο	1530,90	1802,80	1875,61	1989,55	1939,93
5. Αποτέλεσμα/Κάτοικο	-111,42	-50,79	-69,41	-78,98	-201,76
6. Σύνολο Ενεργητικού/Κάτοικο	1628,13	1907,99	2065,81	2202,24	2042,23
7. Ίδια Κεφάλαια/Κάτοικο	1457,40	1715,92	1822,33	1922,91	1777,93

5.4.5.1. Τι εκφράζουν οι δείκτες

Οι δείκτες αποτελούν κριτήριο αξιολόγησης της Λειτουργίας των ΟΤΑ αναλογικά με τον πληθυσμό τους. Για να μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με τη λειτουργία των ΟΤΑ πρέπει να συγκριθούν με τους αντίστοιχους δείκτες άλλων Δήμων. Σε γενικές γραμμές απεικονίζουν πως επιβαρύνεται ή ευνοείται ο κάθε κάτοικος ξεχωριστά από τη Λειτουργία του Δήμου, ειδικά αν λάβει κάποιος υπ' όψιν τα έργα υποδομής που πραγματοποιούνται και τους Δημοτικούς φόρους-τέλη που επιβάλλονται.

5.4.5.2. Ανάλυση Δήμου Δύμης

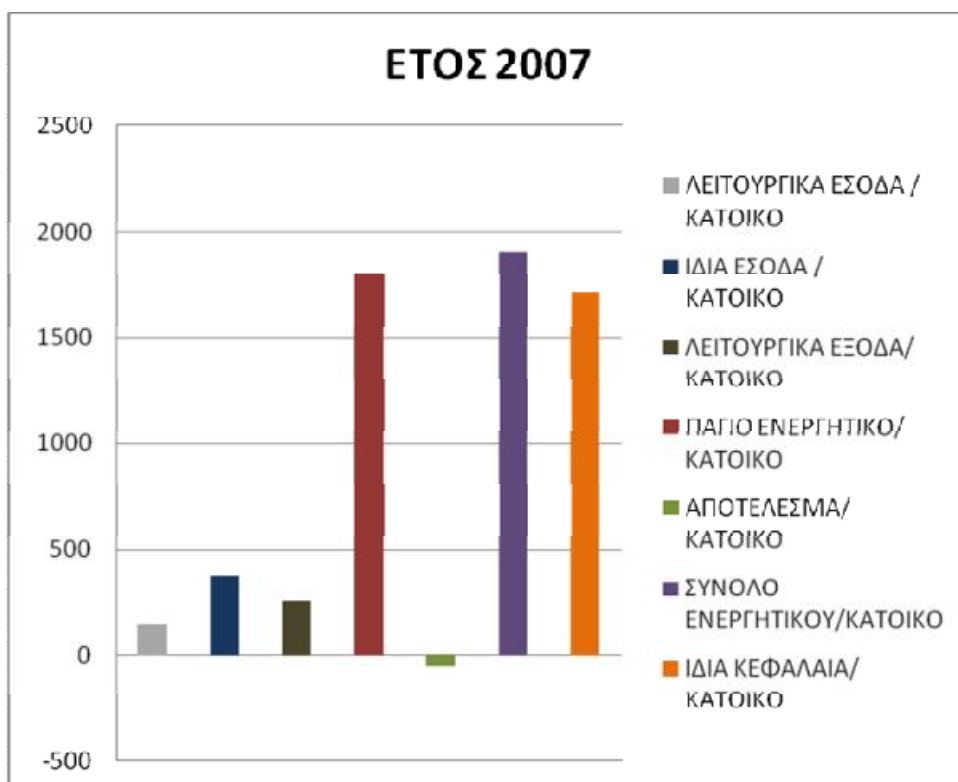
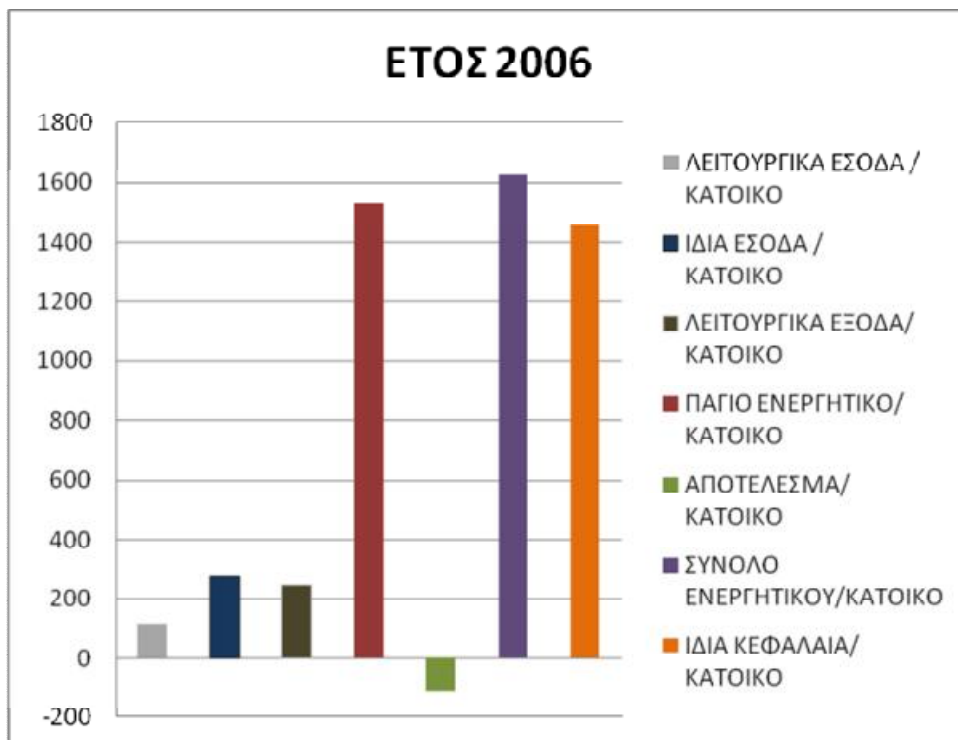
Από τη διαχρονική εξέλιξη των Δεικτών παρατηρούμε ότι:

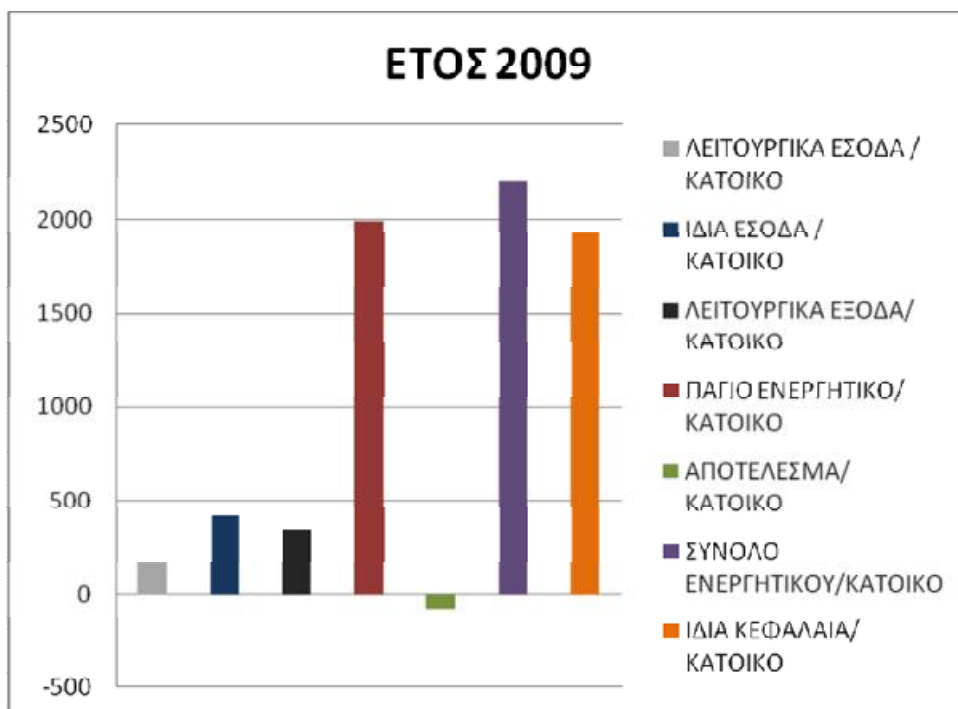
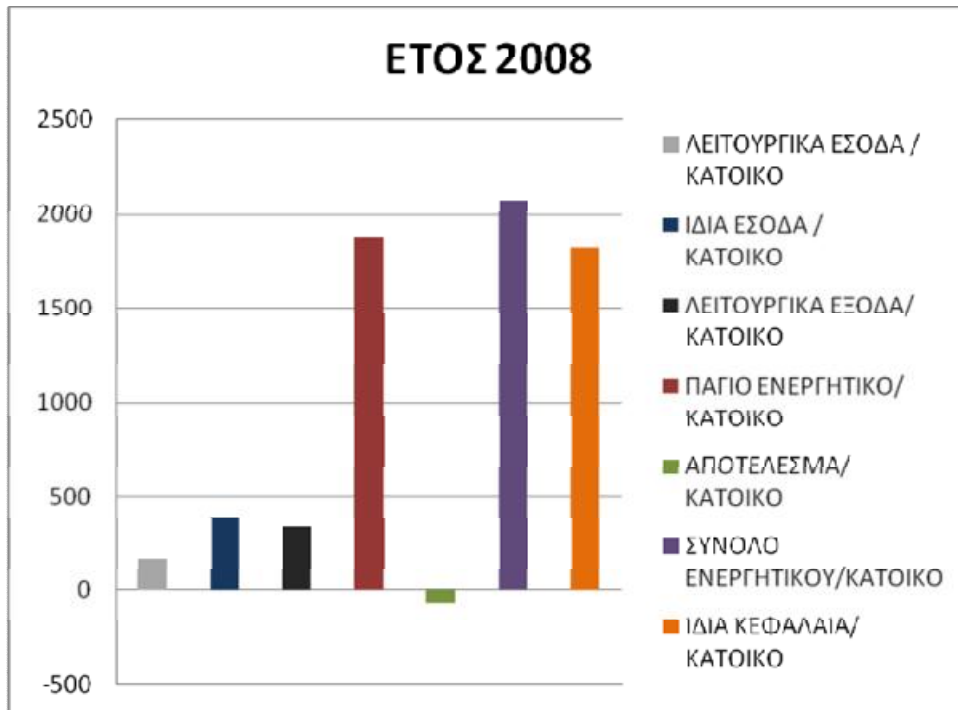
Η κατά κεφαλήν επιβάρυνση, μετά την αρχικά μεγάλη μείωση (λόγω της κερδοφόρας χρήσης 2006) αυξάνεται συνεχώς με χαμηλούς ρυθμούς, και εξηγείται από τη δημιουργία υποδομών στο Δήμο, η οποία συνεπάγεται υψηλότερο βιοτικό επίπεδο

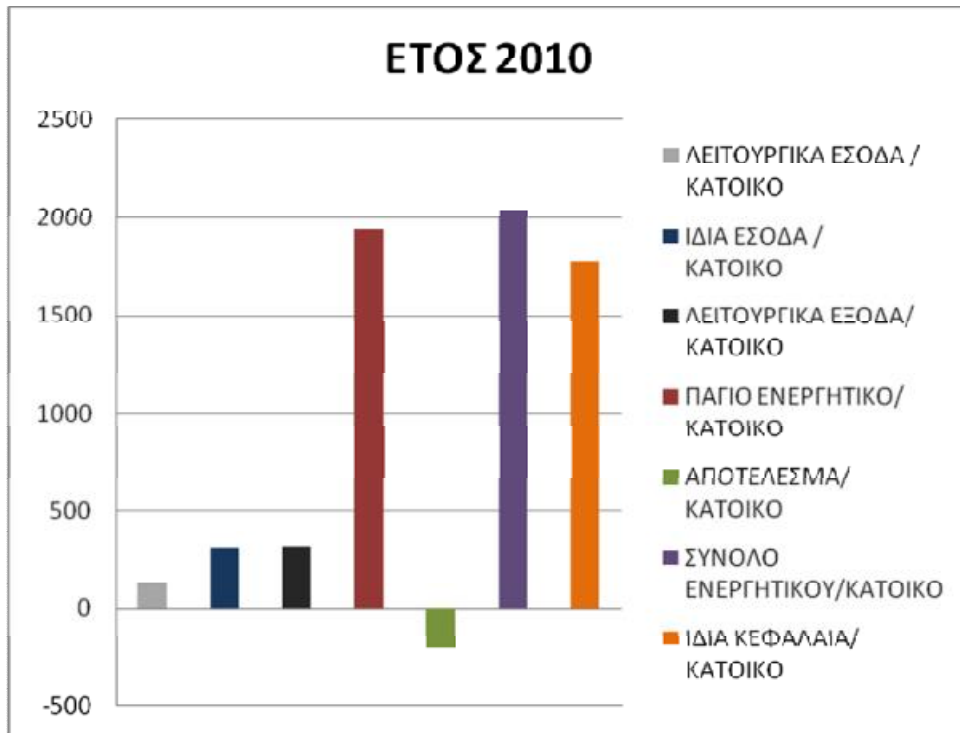
Η Δημοτική περιουσία αυξάνεται με τα έργα υποδομής που πραγματοποιούνται και αυτό δημιουργεί κατά κεφαλήν πλούτο, ο οποίος αυξάνεται διαχρονικά.

Σε γενικές γραμμές η λειτουργία του Δήμου Δύμης ήταν θετική τα τελευταία 5 χρόνια, καθώς αυξάνονται τα κατά κεφαλήν έσοδα, η κατά κεφαλήν δημοτική περιουσία, υποδομές κλπ, ενώ ο Δήμος παρουσίασε ικανότητα να αυξάνει τα έσοδα του κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

Απ' την άλλη έχει αυξηθεί η επιβάρυνση ανά κάτοικο, γεγονός που εξηγείται γιατί τα έργα υποδομής, και το αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο χρηματοδοτούνται από τραπεζικό δανεισμό και η εξόφληση των απαιτήσεων πραγματοποιείται με έντονη χρονική υστέρηση από τη δημιουργία τους. Ο Δήμος έχει αυξήσει τα λειτουργικά έσοδα του και την περιουσία του, αλλά αυτό πραγματοποιήθηκε μέσω επενδύσεων οι οποίες ταυτόχρονα αύξησαν και τα έξοδα του.

Συμπεράσματα - Επίλογος

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για να μπορέσουμε σε τελικό επίπεδο να αναλύσουμε τις χρηματοοικονομικές αποδόσεις του δήμου Δύμης πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας όχι μόνον βασικές υποδομές που αναπτύχθηκαν κυρίως την τελευταία δεκαπενταετία, που βελτιώνουν το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, οι οποίοι χρησιμοποιώντας αυτές, συνεισφέρουν ανταποδοτικά για την σωστή λειτουργία τους, αλλά πρωτίστως πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας σημαντικές υποδομές οι οποίες δημιουργούν κοινωνικό απόθεμα και βαραίνουν τον προϋπολογισμό του Δήμου καθώς δεν έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα.

Ενδιαφέρον έχει να αναφέρουμε κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα για να τονίσουμε ότι φυσικά και απαιτείται σ' ένα σύγχρονο περιβάλλον να υπάρχουν ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί προκειμένου να καλύπτονται πλήρως οι βασικές λειτουργίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά υπάρχει κατ' εξοχήν και η κοινωνική αποστολή τους που αποτελεί βασικό πυλώνα άσκησης πολιτικής πρόνοιας για τους δημότες που όμως ουδέποτε χρησιμοποιούνται, αφού όπως είναι γνωστό και σε αυτήν την περίπτωση δεν εφαρμόζεται η συνταγματική διάταξη που προβλέπει ότι όταν το κράτος εκχωρεί αρμοδιότητες πρέπει ταυτόχρονα να εκχωρούνται και οι ανάλογοι πόροι.

Ως πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ανακολουθίας όμως του κράτους δεν είναι μόνο ότι χρηματοδοτούνται ανεπαρκώς μεταφερόμενες αρμοδιότητες όπως Πρόνοια, συντήρηση και επισκευή σχολικών μονάδων, πολιτική προστασία, πολιτισμός, τουρισμός αλλά και οι έκτακτες και απρόβλεπτες ανάγκες που δημιουργούνται από φυσικές καταστροφές όπως ο σεισμός το 2008 που έπληξε κυρίως τον δήμο. Στην περίπτωση αυτή λόγω των πολύ μεγάλων ζημιών σε σχολεία, δημοτικά κτίρια, οδικά δίκτυα, ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση αλλά και στα ιδιωτικά κτίρια τα οποία έπρεπε άμεσα να κατεδαφιστούν χωρίς αποφυγή ατυχημάτων και δεν ενεργοποιείται κάποιο πέπλο προστασίας από την πολιτεία για την σταδιακή αποκατάσταση αυτών. Το κράτος υποχρηματοδοτεί όλες τις δράσεις πλην της κατασκευής σχολικών μονάδων.

Ο Δήμος εκτός από την χρηματοδότηση των άμεσων αναγκών δίκτυα, ύδρευση άρδευση αποκατάσταση κτιρίων κτλ, πρέπει ταυτόχρονα να αγκαλιάσει ένα σημαντικό τμήμα των συμπολιτών άμεσες και επιτακτικές ανάγκες στοιχειωδών συνθηκών διαβίωσης, επιπροσθέτως πρέπει με πολιτικές όπως πάγωμα τελών, εισφορών αλλά και διακανονισμούς σε πολλές εξαμηνιαίες δόσεις των ήδη βεβαιωμένων οφειλών να προσπαθήσει να κρατήσει και να εισπράξει με όποιους τρόπους είχε και με σχετική επιτυχία την διαρραγείσα κοινωνική συνοχή υποκαθιστώντας την αδύναμη κρατική παρέμβαση.

Απόρροια όλων των παραπάνω είναι να επιβαρυνθούν οι χρηματοοικονομικοί δείκτες και τα αποτελέσματα αυτών καθώς ο Δήμος Δύμης προσπαθεί χωρίς δανεισμό να ισορροπήσει και να ενεργοποιήσει τα αντανακλαστικά του.

Καταλήγοντας διαπιστώνουμε ότι ένας Δήμος με τέτοια χαρακτηριστικά, έχει την δυνατότητα αξιοποιώντας όλα τα χρηματοδοτούμενα εργαλεία που έχει στην διάθεσή του όπως Π.Ε.Π., δημόσιες επενδύσεις και προγράμματα να δημιουργήσει απαραίτητες υποδομές και ταυτόχρονα μέσω των ανταποδοτικών τελών - εισφορών και δικαιωμάτων να λειτουργεί τους υπόλοιπους τομείς σε ικανοποιητικό βαθμό.

Παράρτημα

Ισολογισμοί Δήμου ετών 2006 – 2010

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2006

4η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2006)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2006		Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2005	
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ				
4 Λοιπά έσοδα εγκαταστάσεως	96.491,73	59.793,18	83.643,45	35.512,00
	96.491,73	59.793,18	83.643,45	35.512,00
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Ι. Ενσώματες ακινήτοποιησεις				
1 Γηπέδα - Οικόπεδα	5.402.893,99	0,00	5.262.993,99	0,00
1α Πλατείες-Πάρκα -Παρόδοι και κινήσεις	362.914,30	137.791,16	317.222,28	117.428,04
1β Οδοι-Οδοστρώματα κινήσεις	1.717.503,03	591.471,61	1.098.491,93	496.910,38
1γ Πεζοδρόμια κινήσεις	77.789,24	49.210,61	74.296,93	42.851,98
2 Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	40.488,87	0,00	40.488,87	0,00
3 Κτίρια και τεχνικά έργα	5.303.423,06	1.147.920,67	5.303.423,06	900.665,04
3β Εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής κινήσεις	11.210,56	8.404,56	11.210,56	7.470,72
3γ Λοιπές εγκαταστάσεις κινήσεις	4.505.545,06	2.379.400,51	3.734.421,48	2.076.561,23
4 Μηχ/τα-Τεχν. Εργασίες και λοιπός μηχανικός εξοπλισμός	715.604,63	677.378,18	700.580,03	664.965,28
5 Μεταφορικά μέσα	266.494,08	109.684,07	156.810,01	83.524,24
6 Επιπλα και λοιπές εξοπλισμός	300.949,24	117.994,77	182.954,47	77.179,79
7 Ακινήτοποιησεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	3.250.822,92	0,00	2.944.938,53	0,00
	21.955.639,98	5.219.256,14	19.748.115,85	4.467.556,70
Σύνολο Ακινήτοποιησεων (ΓΙ)			16.736.382,84	15.280.559,15
ΙΙ. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις				
1 Τίτλοι πάγιας επένδυσης			34.672,00	
			34.672,00	
Σύνολο πάγιας επένδυσης (ΓΙ+ΓΙΙ)			16.771.054,84	
Δ. Απαιτήσεις				
1 Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			478.964,50	
			478.964,50	
ΙV. Διαθέσιμα				
1 Ταμείο			1.992,69	
3 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			547.487,37	
			549.480,06	
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔΙ+Γ+Δ)			1.028.444,56	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ)			17.836.197,95	

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Στα ακίνητα του Δήμου έχει εγγραφεί προσημείωση υποθήκης ποσού 190.000,00 € για εξασφάλιση τραπεζικού δανείου το υπόλοιπο του οποίου την 31.12.2006 ήταν 61.879,04 €.
2. Η αξία των κονδυλίων του ενεργητικού (Γ-ΙΙ-1) "Γηπέδα-Οικόπεδα", (Γ-ΙΙ-2) Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, φυτείες, δάση και (Γ-ΙΙ-3) Κτίρια και τεχνικά έργα της απογραφής έναρξης της χρήσεως 2003 προσδιορίστηκαν με βάση το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας των ακινήτων που προβλέπονται από τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2006	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2005	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2006	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2005
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
Κεφάλαιο	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81
	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81	11.671.851,81
Β. Διαφορές αναπροσαρμογής και επηρερηθείσες επενδύσεων - δωρεές παγίων				
4 Επηρερηθείσες επενδύσεων	5.514.710,12	4.680.622,72	5.514.710,12	4.680.622,72
	5.514.710,12	4.680.622,72	5.514.710,12	4.680.622,72
Γ. Αποτελέσματα ες νέο				
Υπόλοιπο ελλείμματος ες νέο	-1.220.707,89	-705.845,83	-1.220.707,89	-705.845,83
	-1.220.707,89	-705.845,83	-1.220.707,89	-705.845,83
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (Α+Β+Γ)	15.965.854,04	15.646.628,70	15.965.854,04	15.646.628,70
Δ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις				
2 Δάνεια τραπεζών	452.221,20	497.823,61	452.221,20	497.823,61
	452.221,20	497.823,61	452.221,20	497.823,61
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
1 Προμηθειές	1.164.154,71	868.753,64	1.164.154,71	868.753,64
5 Υποχρεώσεις από φόρους & τέλη	28.290,37	0,00	28.290,37	0,00
6 Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	29.977,13	0,00	29.977,13	0,00
7 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	65.098,22	80.360,64	65.098,22	80.360,64
11 Ποσότητες διαφορά	130.602,28	127.602,30	130.602,28	127.602,30
	1.418.122,71	1.076.716,58	1.418.122,71	1.076.716,58
Σύνολο υποχρεώσεων (Γ+Δ)	1.870.343,91	1.574.540,19	1.870.343,91	1.574.540,19
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)	17.836.197,95	17.221.168,89	17.836.197,95	17.221.168,89

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007 5η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2007		Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2006		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2006
B. ΕΞ ΟΛΩ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ					
4 Λοιπά εξόδα εγκαταστάσεως	115.305,63	82.368,91	32.936,72	59.793,18	11.671.851,81
	115.305,63	82.368,91	32.936,72	59.793,18	11.671.851,81
Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
II. Ενομήσιμες ακινητοποιήσεις					
1 Γήπεδα - Οικόπεδα	5.402.893,99	0,00	5.402.893,99	0,00	5.514.710,12
1α Πλατείες-Πάρκα - Παιδοπαικτικές χρήσεις	652.353,96	170.031,12	482.322,84	137.791,16	5.514.710,12
1β Οδοι-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	5.095.617,14	757.557,86	4.298.059,28	591.471,61	5.514.710,12
1γ Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	77.789,24	56.690,45	22.088,79	77.789,24	5.514.710,12
2 Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	40.488,87	0,00	40.488,87	0,00	5.514.710,12
3 Κτίρια και τεχνικά έργα	7.347.307,83	1.404.625,99	5.942.681,84	1.147.920,67	5.514.710,12
3β Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	11.210,56	9.338,40	1.872,16	8.404,56	5.514.710,12
3γ Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	5.016.345,06	2.756.577,60	2.257.767,46	2.379.400,51	5.514.710,12
4 Μηχ/τα - Τεχν. Εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανικός εξοπλισμός	716.604,63	688.455,62	28.149,01	677.378,18	5.514.710,12
5 Μεταφορικά μέσα	278.494,08	148.263,35	130.230,73	109.684,07	5.514.710,12
6 Επιπλά και λοιπός εξοπλισμός	368.163,58	168.419,17	199.744,41	182.954,47	5.514.710,12
7 Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	638.720,77	0,00	638.720,77	0,00	5.514.710,12
	25.605.989,71	6.160.959,56	19.445.030,15	5.219.256,14	15.965.854,04
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις					
1 Τίτλοι πάγιας επένδυσης	34.672,00		34.672,00		374.322,43
	34.672,00		34.672,00		374.322,43
Δ. Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)					
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
A. Απαιτήσεις					
1 Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	530.223,16		530.223,16		1.465.216,25
	530.223,16		530.223,16		1.465.216,25
IV. Διαθέσιμα					
1 Ταμείο	6.642,71		6.642,71		43.387,64
3 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίες	852.612,45		852.612,45		24.869,18
	859.255,16		859.255,16		68.098,22
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)					
	1.389.478,32		1.389.478,32		130.602,28
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)					
	20.902.117,19		20.902.117,19		17.836.197,95
Ε. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
2 Δανεια τραπεζιών	34.672,00		34.672,00		452.221,20
	34.672,00		34.672,00		452.221,20
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
1 Προμηθευτές	478.964,50		478.964,50		1.164.154,71
5 Υποχρεώσεις από φόρους & τέλη	1.992,69		1.992,69		28.290,37
6 Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	547.487,37		547.487,37		24.869,18
7 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην ετούμενη χρήση	549.480,06		549.480,06		29.977,13
11 Πιστωτές διάφοροι	1.028.444,56		1.028.444,56		65.098,22
	1.028.444,56		1.028.444,56		130.602,28
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓII+ΓIII)					
	2.104.194,41		2.104.194,41		1.870.343,91
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ)					
	20.902.117,19		20.902.117,19		17.836.197,95

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Στα ακίνητα του Δήμου έχει εγγραφεί προσημενίωση υποθήκης ποσού 190.000,00 € για εξασφάλιση τραπεζικού δανείου το οποίο το 31.12.2007 ήταν 35.071,20 €.
- Η αξία των κοινών του ενεργητικού (Γ-II-1) "Γήπεδα-Οικόπεδα", (Γ-II-2) Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση και (Γ-II-3) Κτίρια και τεχνικά έργα της απογραφής έναρξης της χρήσεως 2003 προσδιορίστηκαν με βάση το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας των ακινήτων που προβλέπονται από τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007)**

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2007	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2006
I		
Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.509.571,47	1.096.492,00
2. Έσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσωπικές	151.079,05	141.574,11
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικά Προϋπολογισμό	2.524.421,06	1.757.288,97
Σύνολο	4.185.071,58	2.995.355,08
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	1.938.868,43	1.907.894,69
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνσματα) εκμεταλλεύσεως	2.246.203,15	1.087.460,39
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις)	1.001.725,38	789.563,28
Σύνολο	3.247.928,53	1.877.023,67
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	2.795.021,50	2.624.202,81
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	62.723,45	85.549,01
Μερικά αποτελέσματα (πλεόνσματα) εκμεταλλεύσεως	2.857.744,95	2.709.751,82
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	20.694,98	21.002,86
Μείον: 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	26.794,09	33.343,60
Ολικά αποτελέσματα (πλεόνσματα) εκμεταλλεύσεως	384.084,47	-845.068,89
ΜΕΙΟΝ: Εκτακτα αποτελέσματα		
1. Εκτακτα και ανόργανα έσοδα	339.707,80	273.371,74
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	71.289,52	89.535,66
Μείον:		
1. Εκτακτα και ανόργανα έξοδα	1.015,11	796,63
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	129.797,97	31.903,94
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεόνσματα)	280.184,24	330.206,83
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	664.268,71	514.862,06
Μείον: 01 από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	964.279,15	745.879,05
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ	0,00	0,00
		-514.862,06

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Διονύσιος Β. Γεωργιάδης
Α.Α.Τ.: Φ 219463

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Αθανάσιος Π. Ραυτακόπουλος
Α.Α.Τ.: Π 899358

**Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

Νικόλαος Ι. Κεφαλάκης
Α.Α.Τ.: Λ 849646

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δυψύης

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων: Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις του: «Δήμου Δυψύης», που αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2007, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διαθέσιμων αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το προσαρτημένο σχέδιο, εφεσφύριση και διατήρηση των οικονομικών καταστάσεων. Η Διοίκηση του Δήμου έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, την ετοιμότητα των ελεγχόμενων με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διερεύνηση των οικονομικών καταστάσεων. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απειλής ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικό με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιπτώσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Δήμου. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων και των ελεγχόμενων οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας. Από τον έλεγχο μας προέκυψε να καταχωρηθεί με ποσό 34.872,00 € αφορά την αξία κτήσεως μετρώνας μας ανωνύμου εταιρείας, μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο, η οποία ελέγχεται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Με βάση τον τελευταίο νόμιμο συντηγμένο Ισολογισμό της αξία ήταν 19.794,42 € Αν για την ανωτέρω συμμετοχή γινόταν αποτίμηση στην μικρότερη αξία, μεταξύ της αξίας κτήσεως και τρέχουσας εσωτερικής λογιστικής της αξίας, όπως αυτή προκύπτει από τον τελευταίο δημοσιευμένο Ισολογισμό, τότε έπρεπε να μην προβλεφεί υποτίμησης της ανωτέρω συμμετοχής εις βάρος των Αποτελεσμάτων Χρήσεως, ποσού 14.877,58 € και να μειωθεί εφόσον τα Ίδια Κεφάλαια του Δήμου, 2) Στο υπόλοιπο του λογαριασμού του Ενεργητικού (Δ-ΙΙ-1) «Αντιγράφες από πώληση αγαθών και υπηρεσιών» περιλαμβάνεται ποσό 288.248,53 €, το οποίο αφορά καθυστερημένες απαιτήσεις, από έσοδα του Δήμου που είχαν βεβαιωθεί σε προηγούμενες χρήσεις. Για το ανωτέρω ποσό δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη για ζημία που λόγω θα προέκυπε κατά την μεσοπρόθεση αυτήν. Γνωμίμ Με εξέταση της επιπτώσεως των θεμάτων που μνημονεύονται στην προηγούμενη παράγραφο, κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση του Δήμου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2007 και την χρηματοοικονομική του επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία. Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας εφάρμοσε την προσοχή μας στις παρακάτω σημειώσεις: α) Στα πλαίσια εφαρμογής του Διαλογιστικού Συστήματος, το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του Δήμου χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση για να ανταποκριθεί στις διαχειριστικές και λογιστικές ανάγκες αυτού. Επίσης δεν πρέπει από τον Δήμο η αρχή της αυτοτέλει των χρήσεων και β) Δε λάβουμε, αν και επιδιώξαμε, επαρκή επιστολή, από τους Νομικούς Συμβούλους του Δήμου, με συνέπεια να μην είμαστε σε θέση να εκφράσουμε άποψη για τυχόν εκκρεμείς δικές, από την έκφραση των οποίων ενδεχομένως επηρεασθούν οι ανωτέρω Οικονομικές καταστάσεις. **Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων:** Το περιεχόμενο της Έκθεσης της Διοίκησης της Διοίκησης, είναι συνεπές με τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2007	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2006
Καθαρά αποτελέσματα (πλεόνσματα) χρήσεως	664.268,71	-514.862,06
Μείον: Έλλειμμα προηγούμενων χρήσεων	-1.220.707,89	-705.845,83
Έλλειμμα εις νέο	-556.439,18	-1.220.707,89

Κτύπ Αγάπη, 30 Σεπτεμβρίου 2008

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Αθανάσιος Ν. Κορομπελάκης
Α.Α.Τ.: ΑΒ 248835

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008 6η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2008		Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2007	
	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις	Αξία κτήσεως	Αποβέσεις
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ				
4 Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	138.879,53	104.735,97	34.143,56	32.936,72
	138.879,53	104.735,97	34.143,56	32.936,72
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
II. Ενσώματες ακινήτοποιήσεις				
1 Γήπεδα - Οικόπεδα	5.749.480,09	0,00	5.749.480,09	0,00
1α Πλατείες-Πάρκα -Παρόδιστοι κοινής χρήσεως	652.353,96	223.639,71	428.714,25	482.322,84
1β Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	2.883.670,79	982.536,85	1.901.133,94	2.141.189,86
1γ Πεδιοδρομία κοινής χρήσεως	77.789,24	62.170,29	15.618,95	77.789,24
2 Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	40.488,87	0,00	40.488,87	0,00
3 Κτίρια και τεχνικά έργα	7.405.807,83	1.756.493,07	5.649.314,76	7.347.307,83
3β Εγκαταστάσεις ηλεκτροφυσισμού κοινής χρήσεως	11.210,56	0,272,24	938,32	11.210,56
3γ Λοιπά εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	8.482.339,01	3.455.910,75	5.026.428,26	7.188.291,41
4 Μηχ/τα-Τεχν. Εργ/σεις και λοιπός μηχ/ικός εξοπλισμός	717.378,13	700.876,17	16.501,96	716.604,63
5 Μεταφορικά μέσα	439.392,08	203.109,43	236.282,65	148.263,36
6 Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	419.151,97	231.092,45	188.059,52	199.744,41
7 Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	1.259.753,23	0,00	1.259.753,23	638.720,77
Σύνολο Ακινήτοποιησεων (II)	28.138.815,76	7.626.100,96	20.512.714,80	25.605.989,71

III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

1 Τίτλοι πάγιας επένδυσης			34.672,00	
			34.672,00	
Σύνολο πάγιας επένδυσης (ΠΗ-ΠΙΙ)			34.672,00	
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			20.547.386,80	
Απαιτήσεις				
1 Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			736.122,47	
			736.122,47	
IV. Διαθέσιμα				
1 Ταμείο			1.666,71	
3 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			1.311.690,75	
			1.313.357,46	
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔΙ+ΔΙΥ)			2.049.479,93	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ)			22.631.010,29	

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Στα ακίνητα του Δήμου έχει εγγραφεί Προσημείωση υποθήκης ποσού 190.000,00 € για εξασφάλιση τραπεζικού δανείου το υπόλοιπο του οσάου την 31.12.2008 ήταν 15.721,25 €.
- Η αξία των κονδυλίων που ενεργητικού (Γ-ΙΙ-1) "Γήπεδα-Οικόπεδα", (Γ-ΙΙ-2) Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση και (Γ-ΙΙ-3) Κτίρια και τεχνικά έργα της απογραφής έναρξης της χρήσεως 2003 προσδιορίστηκαν με βάση το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας των ακινήτων που προβλέπονται από τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

ΠΛΗΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2008	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2007
Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2008	11.671.851,81	11.671.851,81
Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2007	11.671.851,81	11.671.851,81

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Κεφάλαιο	9.052.301,67	7.682.510,15
	9.052.301,67	7.682.510,15

II Διαφορές αναπροσαρμογής και επανορθώσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων

4 Επιορθώσεις επενδύσεων	-760.482,43	-556.439,18
	-760.482,43	-556.439,18

IV Αποτελέσματα εις νέο

Υπόλοιπο ελλειμματος εις νέο	19.963.671,05	18.797.922,78
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (Α+Β+ΑΙ+ΑΙΥ)	19.963.671,05	18.797.922,78

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	301.313,19	374.322,43
2 Δάνεια τραπεζών	301.313,19	374.322,43

II Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

1 Προμηθειές	1.965.739,29	1.465.216,25
2 Επιταγές Πληρωτέες	10.842,60	0,00
5 Υποχρεώσεις από φόρους & τέλη	33.362,12	43.387,64
6 Δορυφατικοί Οργανισμοί	76.984,25	24.869,18
7 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην ετόμηνη χρήση	73.610,68	69.449,10
11 Πιστωτές διάφοροι	205.487,11	126.949,81
	2.366.026,05	1.729.871,98
Σύνολο υποχρεώσεων (Γ+ΓΙ)	2.667.339,24	2.104.194,41
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)	22.631.010,29	20.902.117,19

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008)

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2008	Ποσά κλειόμενης προηγούμενης χρήσεως 2007
Καθαρά αποτελέσματα (έλεγμα) χρήσεως	-204.043,25	664.268,71
Μείον: Έλεγμα προηγούμενων χρήσεων	-556.439,18	-1.220.707,89
Έλεγμα εις νέο	-760.482,43	-556.439,18

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2008	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2007
Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.618.571,51	1.509.571,47
2. Έσοδα από φόρους-εσοφές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	177.118,41	151.079,05
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	2.422.543,20	2.524.421,06
Σύνολο	4.218.233,12	4.185.071,58
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	2.616.219,66	1.938.868,43
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμεταλλεύσεως	1.602.013,46	2.246.203,15
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις)	803.077,36	1.001.725,38
Σύνολο	2.405.090,82	3.247.928,53
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	3.612.874,76	2.795.021,50
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	35.654,01	62.723,45
Μερικά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμεταλλεύσεως	-1.243.437,95	390.183,58
Πλέον: 4. Πιστωτικο τόκοι και συναφή έσοδα	34.897,17	20.684,98
Μείον: 3. Χρεωστικο τόκοι και συναφή έξοδα	36.110,99	26.784,09
Ολικά αποτελέσματα (πλεόνασμα-έλεγμα) εκμεταλλεύσεως	-1.244.651,77	384.084,47
ΜΕΙΟΝ: Εκκατά αποτελέσματα		
1. Εκκατά και ανόργανα έσοδα	1.194.715,99	339.707,80
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	71.492,99	71.289,52
Μείον:		
1. Εκκατά και ανόργανα έξοδα	122.486,89	1.015,11
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	103.113,57	129.797,97
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεόν ασμα)	1.040.608,52	280.184,24
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	-204.043,25	664.268,71
Μείον : Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	0,00	964.279,15
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ-ΕΛΕΓΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ	-204.043,25	664.268,71

Κάτω Αχαΐα, 1 Οκτωβρίου 2009

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Διονύσιος Β. Γιοτασούλης
ΑΔΤ.: Φ 219469

Νικόλαος Ι. Κεραλιδής
Α.Δ.Τ.: Λ 849646

Αθανάσιος Π. Ραυτακόπουλος
Α.Δ.Τ.: Π 893938

Αθανάσιος Ν. Καραμπιτάλης
Α.Δ.Τ.: ΑΒ 249835

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009 7η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2009		Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2008		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Ποσά
	Αξία κτήσεως	Αναπόσβεστη	Αξία κτήσεως	Αναπόσβεστη	κλειόμενης
	2009	2009	2009	2008	χρήσεως
	2009	2009	2009	2008	χρήσεως
B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ					
4 Λοιπά έσοδα εγκαταστάσεως	233.640,42	122.732,60	110.907,82	138.879,53	11.671.851,81
	233.640,42	122.732,60	110.907,82	138.879,53	11.671.851,81
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
II. Εναύματες ακινητοποιήσεις					
1 Γήπεδα - Οικόπεδα	6.522.516,32	0,00	5.749.480,09	0,00	9.052.301,67
1α Πλατείες-Πάρκα -Παρόδτοιποι κοινής χρήσεως	1.044.566,26	309.916,09	652.353,96	223.639,71	9.052.301,67
1β Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	2.955.570,79	1.228.582,04	1.726.988,75	2.883.670,79	9.052.301,67
1γ Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	77.789,24	67.443,55	10.345,69	77.789,24	9.052.301,67
2 Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες,Δάση	40.488,87	0,00	40.488,87	40.488,87	9.052.301,67
3 Κτίρια και τεχνικά έργα	7.405.807,83	2.107.296,61	5.298.511,22	7.405.807,83	9.052.301,67
3α Κτίρια και τεχνικά έργα	11.210,56	11.210,55	0,01	11.210,56	9.052.301,67
3β Εγκαταστάσεις ηλεκτροφυπαιριού κοινής χρήσεως	10.298.529,84	4.222.254,66	6.076.275,18	8.482.339,01	9.052.301,67
4 Μηχ/τα -Τεχν. Εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	744.093,63	712.185,23	31.908,40	717.378,13	9.052.301,67
4 Μηχ/τα -Τεχν. Εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανικός εξοπλισμός	549.019,41	258.308,77	290.710,64	439.392,08	9.052.301,67
5 Μεταφορικά μέσα	444.521,52	301.618,21	142.903,31	419.151,97	9.052.301,67
6 Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	885.620,77	0,00	885.620,77	1.259.753,23	9.052.301,67
7 Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	30.979.735,04	9.218.815,71	21.760.919,33	28.138.815,76	21.065.493,74
Σύνολο Ακινήτοποιησεων (ΓΙ)			28.138.815,76	7.626.100,96	21.065.493,74
III. Τίτλοι πάγια επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις					
1 Τίτλοι πάγια επένδυσης	34.672,00	34.672,00	34.672,00	34.672,00	21.173.503,54
Σύνολο πάγια επένδυσης (ΓΙ+ΓΙΙ)	34.672,00	34.672,00	34.672,00	34.672,00	21.173.503,54
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
II. Απαιτήσεις					
1 Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.124.526,10	1.124.526,10	1.124.526,10	736.122,47	1.345.560,53
IV. Διαθέσιμα					
1 Ταμείο	799,00	1.666,71	1.666,71	1.666,71	224.215,12
3 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	1.093.795,38	1.311.690,75	1.311.690,75	1.311.690,75	19.890,62
	1.094.594,38	1.313.357,46	1.313.357,46	1.313.357,46	60.775,74
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔΙ+ΔΙΙ)	2.219.120,48	2.049.479,93	2.049.479,93	2.049.479,93	115.064,53
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ)	24.125.619,63	22.631.010,29	22.631.010,29	24.125.619,63	24.125.619,63

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Η αξία των κονδυλίων του ενεργητικού (Γ-ΙΙ-1) "Γήπεδα-Οικόπεδα", (Γ-ΙΙ-2) Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες,Δάση και (Γ-ΙΙ-3) Κτίρια και τεχνικά έργα της απογραφής έναρξης της χρήσεως 2003 προσδιοριστικαν με βάση το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας των ακινήτων που προβλέπονται από τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

ΔΗΜΟΣ ΔΥΜΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 8η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)

ΠΕΡΗΓΓΙΚΟ

	Ποσά κλειόμενης Χρήσεως 2010		Ποσά προηγούμενης Χρήσεως 2009	
	Αξία κτήσεως	Ανασβ. αξία	Αξία κτήσεως	Ανασβ. αξία
ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ				
4 Λοιπά έσοδα εγκαταστάσεων	351.240,42	171.847,38	233.640,42	110.907,82
	351.240,42	171.847,38	233.640,42	110.907,82
ΠΑΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις				
1 Γήπεδα - Οικόπεδα	6.593.534,92	6.593.534,92	6.522.516,32	6.522.516,32
1α Πλατείες Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	1.063.055,36	665.322,75	1.044.566,26	734.690,17
1β Οδοι-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	2.989.340,79	1.520.706,31	2.955.570,79	1.726.988,75
1γ Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	77.789,24	69.145,45	77.789,24	10.346,69
2 Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	40.488,87	40.488,87	40.488,87	40.488,87
3 Κτίρια και τεχνικά έργα	7.472.569,45	5.014.157,76	7.405.807,83	5.298.511,22
3β Εγκαταστάσεις ηλεκτροπαιγνίου κοινής χρήσεως	11.210,56	11.210,55	11.210,56	0,01
3γ Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	11.571.775,92	5.081.108,66	10.298.529,84	4.222.254,66
4 Μηχ/τα-Τεχν. Εργ/σεις και λοιπός μηχανικός εξοπλισμός	744.093,63	719.141,75	744.093,63	31.906,40
5 Μεταφορικά μέσα	549.019,41	319.368,86	549.019,41	258.308,77
6 Επίπλακα και λοιπός εξοπλισμός	471.673,42	369.235,45	444.521,52	142.903,31
7 Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	526.768,50	0,00	885.620,77	885.620,77
Σύνολο Ακινήτοποιησεων (ΓII)	32.111.320,07	21.217.330,57	30.979.735,04	21.760.919,33

III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

1 Τίτλοι πάγιας επένδυσης	34.672,00		34.672,00	
	34.672,00		34.672,00	
Σύνολο πάγιας ενεργητικού (ΓIII+ΓIII)	21.252.002,57		21.795.591,33	

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Αποθέματα

4 Πρώτες & βοηθητ.: Υγες-Αναλύσιμα Υγνά-Ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας

Απαιτήσεις

1 Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών

Μέσων: Προβλέψεις

	1.139.097,43		1.124.526,10	
	445.797,96		0,00	
	693.299,47		1.124.526,10	

IV. Διαθέσιμα

1 Ταμείο

3 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας

	0,00		799,00	
	230.154,48		1.093.795,38	
	230.154,48		1.094.594,38	
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔIII+ΔIV)	948.822,80		2.219.120,48	

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)

	22.372.672,55		24.125.619,63	
--	----------------------	--	----------------------	--

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Η αξία των κοινωδύων του ενεργητικού (Γ-III-1) "Γήπεδο-Οικόπεδα", (Γ-III-2) Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση και (Γ-III-3) Κτίρια και τεχνικά έργα της σταθμαφής έναρξης της Χρήσεως 2009 προσδιορίστηκαν με βάση το σύστημα αντικειμενικού προσπορισμού αξίας των ακινήτων που προβλέπονται από τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.
- Στα αποθέματα της Χρήσεως περιλαμβάνονται, κατά πάγια τακτική, μόνο τα έσοδα που έχουν βεβαιωθεί στη χρήση.
- Οι δαπάνες του Δήμου υποκείνται στον προληπτικό - καταστατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

	ΠΛΗΡΗΤΙΚΟ	
	Ποσά κλειόμενης Χρήσεως 2010	Ποσά προηγούμενης Χρήσεως 2009
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
1 Κεφάλαιο	11.671.851,81	11.671.851,81
	11.671.851,81	11.671.851,81
II Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων		
4 Επιχορηγήσεις επενδύσεων	10.015.726,13	10.258.910,51
	10.015.726,13	10.258.910,51
IV Αποτελέσματα εις νέο		
Υπόλοιπο ελλειμμάτων χρήσεως εις νέο	-1.345.076,98	-104.786,15
Υπόλοιπο ελλειμμάτων προηγούμενων χρήσεων	-865.268,58	-760.482,43
	-2.210.345,56	-865.268,58
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (A+II+IV)	19.477.232,38	21.065.493,74
B ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΚΙΝΑΛΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ		
1 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	12.000,00	0,00
	12.000,00	0,00
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
2 Δάνεια τραπεζών	1.092.891,36	1.173.503,54
	1.092.891,36	1.173.503,54
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
1 Προμηθευτές	1.588.541,72	1.345.560,53
2 Επιστολές Πληρωτέες	488,40	224.215,12
3 Τράπεζες λογ/μους βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	0,00	0,00
5 Υποχρεώσεις από φόρους & τέλη	0,00	19.880,62
6 Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	0,00	60.775,74
7 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	98.725,54	115.064,53
11 Πιστωτές διάφοροι	102.993,15	121.125,81
	1.790.748,81	1.885.622,35
Σύνολο υποχρεώσεων (Γ+ΓII)	2.883.440,17	3.060.125,89
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΗΤΙΚΟΥ (A+B+Γ)	22.372.672,55	24.125.619,63

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΦΕΡΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009
Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	1.308.359,13	1.754.344,32
2. Έσοδα από φόρους-εσοφρές-πρόσληψη-προσαυξήσεως	167.377,58	128.415,15
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	1.931.322,06	2.674.673,39
Σύνολο	3.407.057,77	4.557.432,86
Μειών: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	2.490.080,05	2.692.142,55
Μικτά αποτελέσματα (πλεονασμα) εκμεταλλεύσεως	916.977,72	1.865.290,31
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις)	666.403,44	620.091,05
Σύνολο	1.583.381,16	2.485.381,36
Μειών: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	3.422.110,54	3.717.720,67
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	8.975,59	33.903,39
		3.751.624,06
Μερικά αποτελέσματα (πλεονασμα) εκμεταλλεύσεως	-1.847.704,97	-1.266.242,70
Πλέον: 4. Πρωτοκίβι τόκοι και συναφή έσοδα	15.292,74	38.694,03
Μειών: 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	54.692,88	53.556,41
	-39.400,14	-14.862,38
Ολικά αποτελέσματα (πλεονασμα-έλλειμα) εκμεταλλεύσεως	-1.887.105,11	-1.281.105,08
ΜΕΙΟΝ: Εκτακτα αποτελέσματα		
1. Εκτακτα και ανόργανα έσοδα	1.275.444,53	1.054.720,76
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	7.613,02	319.743,38
	1.283.057,55	1.374.464,14
Μειών:		
1. Εκτακτα και ανόργανα έξοδα	213,83	190.042,16
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	295.017,63	8.103,05
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	445.797,96	741.029,42
	542.028,13	198.145,21
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεονασμα)	-1.345.076,98	-1.176.318,93
Μειών: Σύνολο αποβέσεων παγίων στοιχείων	1.731.834,23	1.610.711,38
Μειών: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	1.731.834,23	1.610.711,38
	0,00	0,00
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ-ΕΛΛΕΙΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ	-1.345.076,98	-1.04.786,15

Κάτω Αχάια, ... 2011

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο ΕΞΕΤΗΡΙΚΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Νικόλαος Ι. Κεφαλάδης
Α.Δ.Τ.: Λ 849646

Αθανάσιος Ν. Καραμπελάς
Α.Δ.Τ.: ΑΒ 249835

Βιβλιογραφία

- **Δημοσιονομική αποκέντρωση: θεωρία και πράξη** / Νίκος Τάτσος Εκδότης: Αθήνα, 1999
- **Τοπική αυτοδιοίκηση : θεωρία και πράξη** / Ηλίας Γ. Τσενές, Αθήνα : Φοίβος , 1986.
- **Τοπική αυτοδιοίκηση** Αθήνα : ΚΕΠΕ , 1990
- **Ευρωπαϊκή Ένωση και τοπική αυτοδιοίκηση** / υπό Κωστόπουλος, Τρύφωνας Ι. Αθήνα : Παπαζήσης, 1996
- **Η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση : κοινότητα βίου - κράτος - πολιτική** / υπό Τομαρά-Σιδέρη, Ματούλα. Αθήνα : Παπαζήσης, 1999
- **Η θεσμική μεταρρύθμιση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης:το σχέδιο "Ιωάννης Καποδίστριας"** / υπό Χρυσανθάκης, Χαράλαμπος. Αθήνα : Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1998
- **Πολιτισμός και τοπική αυτοδιοίκηση** / υπό Δαράκη, Πέπη, Αθήνα : Πατάκης, 1999
- **Η τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : Δομή και Λειτουργία στη Ευρωπαϊκή προοπτική**, Διπλωματική εργασία της Κοσμά Κωνσταντίνας ,1998
- **Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης**
- **Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος & Ανθρωπίνου Δυναμικού (ΙΑΠΑΔ)** του Παντείου Πανεπιστημίου «Μητροπολιτική Διοίκηση-Αυτοδιοίκηση Αθήνας - Αττικής» 2002 (Επιστημονικός Υπεύθυνος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου Παναγιώτης Γετίμης
- **Νέος Δημοτικός και κοινοτικός κώδικας : ερμηνεία κατ' άρθρο και νομολογία υπό Ελλάδα.**, Καραναστάσης, Μάρκος Γ. Αθήνα: Γ. Μ. Καραναστάσης, 2007
- **Τοπική Αυτοδιοίκηση** / υπό Μπέσιλα-Βήκα Ευριδίκη. 2005 Σάκκουλας
- **Περιφερειακή Διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση** / 1995, Αθανασόπουλος Κ.
- **Τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση** / υπό Γεωργούλη Στ., Εκδόσεις Σάκουλα, 1997
- **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ζαχάρως, Χρηματοοικονομική Ανάλυση, ετών 2005 – 2007.**

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://www.realpolitics.gr> - Ο αναπτυξιακός ρόλος της τοπικής Αυτοδιοίκησης
- <http://edromos.gr/> - Αποκέντρωση εναντίον συγκεντρωτισμού
- <http://www.dymi.gov.gr/> Δήμος Δυμαίων
- <http://el.wikipedia.org/wiki> - Πρόγραμμα Καλλικράτης
- www.ypes.gr
- www.ita.org.gr
- www.kedke.gr

- www.e-tipos.com
- www.fa3.gr
- tovima.dolnet.gr